

310282

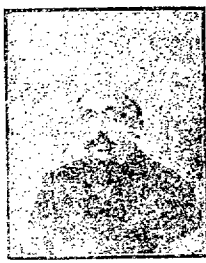
ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9. } చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ జూలై నెల 22-వ తేది శనివారము } No. 96
నంపుటము ౯ } మండు భినా మ సం వత్సరము, ఆషాఢ మాస బహుళ త్రయోదశి ౧౩. } సంచిక ౯౯

ఒకలాభకరమైన వార్త. దీనిని సకలమైనవారు గమనించవలెను. (1)

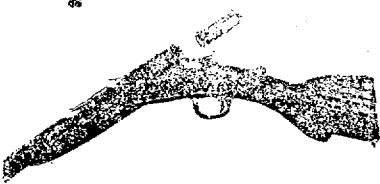

మేము నగలసామును ప్రారంభించి కొద్దికాలమైనప్పటికిని మాతో వితిలేని కాలాదారులు లావాదేవి నడపుచున్నారు. ఏలయినగా? స్వచ్ఛమైన మొదటిగకం వెండితోను, సవరముబంగారుతోను మాకు ప్రతాగము సకాలమునకు నగలను తయారుచేసి యిచ్చుట. చెండవని చేసియిచ్చినది తృప్తికరముగా లేదన్న వాదముపుచ్చుకొని నైకము నిచ్చుట. గాన నగలు కొనదలచిన వారందరు ఒకసారి మావద్ద చేరుచు చేసినతరువాత మానమృతము వారికే తెలియును. (1942)

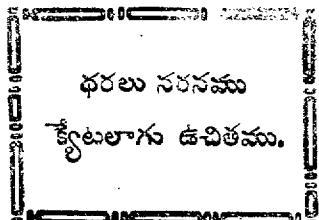
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి, నగలనర్తకులు, చైనాబజారు, మద్రాసు.

ఒంటసాళి నుండి బా తుపాకీ ముద్రపడినవారు కం పెనివారిచే గానావిధములగు రివాల్వర్లు, ఆయుధక విడుదలకాదు యె టియవద్ద. (8082) క్లృప్తనవి. స్థాపితము ౧౮౬౩ సం

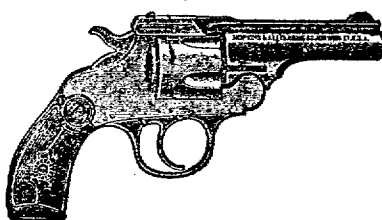
1౧౨ సంబర.

వాళము- ౨౨, ౨౩, ౨౪, ౨౫ అంగుళములలో దొరుకును.

ధరలు సరసము
కేటలాగు ఉచితము.

విన్నవి. తెలులా పెట్టుకొగలిగినవి కూడ దొరుకును.

జి.కె. వి. రామాయశం శెట్టి అండు కం పెని, వెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

వదివిచరాడుడు! మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతావత్తములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాక్షధముల నేల కొనలేదు?

1. తోకామయవార కస్తూరిమాత్రలుచే గుణములు శాశ్వతము శాశ్వతము వచ్చు కోగులకు అతిత్వైక్తికరముగ నున్నది. కె. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్కబజారువీధి రం/గూను, బర్రా. తోకామయవార కస్తూరిమాత్రలు జనులకు గలగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా వాగుచేయును. 250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ. 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు శాశ్వతము. మొదలు దుర్బలము, మరపు, తలచేడిమి, మలబద్ధకము, అకలితేవండుట, కాంతిహీనత, నల్లము, మాలకోగము, స్వప్నస్థలము, కీఘస్థలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధిరక్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల శాశ్వతముగల బుడ్డి 1 కి రూ. 1-0-0.

సాక్ష్యగమనింపు:—మా కాలాకాలం పోకార్యార్థమై వానకోరుకుచే మద్రాసు, వెం 831 తంబు శెట్టివీధిలో మా ప్రాంచీన కరణియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సహ మొనగ కోరెదము. వి. పి. ఆర్దలు మద్రాసు ప్రాంచీనండి మహబదళ. (801-594) పాశ్యపు వెంకటాచల మండితులు శ్రీశీతారామవ వైద్యశాల మొనూతు.

ఓటో మోహిని 2833

మీరు బయటపోయి వచ్చినతరువాత చాలా బడలికయుండు నప్పుడు, వెండిండ్లు, విందులు- జరుగు నప్పుడు దీని నుపయోగించిన మంచి నువాసన నిచ్చి ఆనందమును, నుఖమును కలుగజేయును.

రోబినియా తైలము

వేనవికాలములో ఉపయోగించుటా వచ్చిన శక్తియులకు చలువయు సౌందర్యమును యిచ్చును. అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతివటుంబములోను ఆవశ్యకము. ఎల్లవోట్లను విక్రయించబడును.

ఓటో మోహిని ధర బుడ్డి 1.కిరూ. 2, 1, 0-12-0, 0-8.
రోబినియా తైలముధర బుడ్డి 1-కి రూ. 1.0-0

Shyam & Co, 6, Bunder st, Madras. పి.యూం కం పెని, 6 బందరు వీధి, మదరాసు.

మెటల్ పాలిషు నిప్పు తగిలినను రగులదు
C. Y. Iyer.
Sole Distributor
for Madras
Presidency
Post Box 228, Madras
Stocked by Messrs.
Sarasvathi & Co.,
Broadway, MADRAS.

బాబ్ సన్ జర్న నుపాకెట్టుడై రెక్కరి

జర్ననీలో చేతిపనులు చేయువారి విలాసములు స్వీట్ల ర్లండులో గడియారములు తయారుచేయువారి విలాసములు 100 పేజీలుగల పుస్తకముగా ప్రచురించి యున్నాము. తెల రు 1-4-0 లు. ఆర్డరుచ్చునప్పుడు 0-4-0 స్టాంపుతో ఆర్డరు పంపిన మిగత రు 1-0-0 కు వి. పి. చేయబడును.

టి. ఆర్. ఎన్. అండు సన్న. (132)

సోల్ శెల్లింగు ఏజెంట్లు అండు స్ట్రీటుట్రంకులు చేయువారు (వి. పి.) ఈగవల్లి అమృతగోవిత్, జి. టి. మదరాసు.

మంచినయము! వేనవేలు కర్మపడినవి!! వెనుక దొరకవు!!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

అనేక పంచలు కర్మపడినయన ప్రస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము. వాచకులారా! శృంగారమున్ను నాగకకతయున్న గలమేలైన అసల్ పట్టుపంచలు పండుగదినముల అనం దముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది పోగా మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ ఆకుపచ్చ, రోవా, మేళువర్ణం, ఇత్యాదిరంగులు గలవు. క్లాఫు నీయమైనట్టివి. త్వరపడుడు.

5 1/2 మూరనిడివిన్ని 2 1/2 మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచ 1-కి 3-4-0 930

తపాలఖర్చులు చేరు.

చిరునామ:— రాజలక్ష్మీ కం పెని,

వెం 44 నంబులయ్యర వీధి, మద్రాసు.

యినాం! యినాం!!
60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి నుఖజీవిత రహస్యపుస్తకము
ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము నకు వ్రాయవలెను. (3395)
ఉత్తరములు అంగ్లాభాషలో వ్రాయవలెను.
The swasthya Sahaya Pharmacy,
30-2 Harrison Road, Calcutta

హనుమాన్ బోరక్కు సబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా కుదుర్చును. ఎన్. రంగనాథంశెట్టి అండు బ్రదర్లు, మద్రాసు (1729)

Mysore Government Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd. Mysore.

Loans From Rs. 1,000 to Rs. 8,000.
Will be Given Without Interest and Without Security
To 200 Bondholders Every Year.
Houses from Rs. 1,000 and Upwards will be Purchased
Without Capital and Without Trouble for our Life Policy holders.
For Prospectuses and Agency Terms, Please Apply to Messrs. P. K. Rau & Sons,
Chief Agents, Madras Presidency, Native States & Ceylon,
289, Thambu Chetty Street, MADRAS.

ఇ సా న థ లె

మలేరియా జ్వరమునకు అమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగడ్డను కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానియ్యక
ఆటంకపరచుటకై ఉదయం, సాయంకాలములందు పూటకు ఒకమాత్ర చొప్పున తీసుకొనవలెను.

అ ట్టె

తిమురువాయపు, మూత్రరోగము మూత్రకృచ్ఛరోగము మున్నగువాటి తగిన దివ్యౌషధ మిది
యొక్కటియే. నమ్మకమైనట్టి మందుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరకును.

మొస్సు గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, ఫోర్ట్ - బాంబాయి.
Esanafele. ఇండియా, బర్మా, సిలీనుకు పోల్ వజంట్లు. (25)

ప్రోటెన్

(2)

దంత వ్యాధి సంహారి

నకలతోగములను పోగొట్టు నొక కుటుంబౌషధము

ఈ ఔషధము 5 బొట్లు 2 బోన్సు విశ్వలో కలిపి దినము రెండుపూటలు తుక్కిలింపిన పంటిసోపి, పండ్లు
జిలుపరించుట, పంటిగుండె క్రమ, చీము ప్రవించుట, దుర్వాసన, పండ్లుజడట, వీటిని పోగొట్టి, పండ్లునుగట్టిపరచును,
నోటిని నువ్వాసనతో నుంచును. పండ్లను శుభ్రముగ నుంచును. బుడ్డి 1-కి రూప 1-0-0.

సుఖన్ జాన్ (నూతనోత్పత్తి)

గాయములకు, కీళ్ళపట్లకు, నొప్పులకు రొమ్మనొప్పులకు, కాళ్ళచేతుల పట్లకు, మెడనొప్పి, కంఠనొప్పి,
చర్మముమీద మంటలకు, దగ్గులకు, శీతలము, జలరోషము, విషజ్వరములకు, నడుమునొప్పి, కత్తిగాయములకు దోష
కాటుక, ఇతరవిష కాటుకలకు, ఇంకను అన్ని నొప్పులకు వైపుతే, తైలము మొదలగునవి పూత పూయు సకల
నొప్పులకును ఉపయోగించును. బుడ్డి 1-కి రూప 0-8-0.

మదరాసు కెమికలు ఇండస్ట్రీసు (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం. 1208, మదరాసు.

బొగ్గు పులుసు వాయువు (Carbonic acid Gas)

అన్నివిధము లయిన ఏరేటెడ్ వాటర్లు తయారు చేయుటకు ఉపయోగించునది.

చెన్నపురి గవర్నమెంటు కెమికల్ ఎక్సామినర్వల్ల గ్యాసు శుద్ధమైన దని యోగ్యతాపత్రము
పొందబడినది.

ఫోడావారర్ మిషనులు

ప్యారి అండు కంపెనివారిక సబ్ కంట్రాక్టరులు లేరు గాన వలయువారు క్రింద కనపరచిన
విలాసమునకు నేరుగా వ్రాసుకొన్నయెడల ఆర్డర్లు సప్లయచేయబడును.

ప్యారి అండ్ కంపెని, మేనేజింగ్ ఏజెంట్స్,

ఈస్ట్ ఇండియా డిస్ట్రిబ్యూట్ అండ్ మగర్ ఫాక్టరీస్ (లిమిటెడ్) నల్లికుప్పం.
(దక్షిణ ఆంధ్రాను జిల్లా)

సిద్ధమకరధ్వజ (భైషజ్యరత్నావళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదౌషధములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, పచ్చ
కర్పూరము మొదలగు విలువగల ద్రవ్యములు చేరియున్నవి. వై గ్రంథములోని యోగము ప్రకారము నిర్దుష్టముగ మాచే
తయారుచేయబడియున్నది.

కో॥ స్వేచ్ఛాహరవిహారోః నకచాచిద్విపద్యతే । మేధాయః కాంతిజననః కామోద్దీపకృన్యహా॥

బుద్ధిని, ఆయుర్దాయమును వృద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంచినప్పును. హెచ్చుగ భాతుప్రస్థితిని కామోద్దీపనము
గలిగించును. అతిమాత్రము, తీయ, సుఖరోగములు, మొదలగు భాతుక్షయకరములగు వ్యాధులలో హెచ్చుగ సుఖ
యోగకరము. ఉపయోగించువిధానము మందులో బంపబడును. మే 25 మాత్రము రూ 5-0-0

ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) వనూలైన మూలధనము 1,12,925.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. యె., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపించబడినది.

19 హాల్స్రోడ్డు హంటురోడు, మద్రాసు.

నిర్దుష్టముగ తయారుచేయబడిన కాస్త్రీయౌషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మశూచి (స్ఫోటకము) కి మందు లేదా?

కలదు. డాక్టరు గోవిందరాజులు (గాతమ మెడికల్ హాల్) వారు కనిపెట్టిన "మశూచి సంజీవి" అమోఘముగా నా వ్యాధిని మాన్పుటకును, ఇతరుల కది అంటు
కుండ నాపుటకును, మంచి వస్తాడు. వెళ్ళుమాట లేల ఒక సారి తెప్పించి చూచిన నిజస్థితి తెలియగలదు.

సీసా 1-కి తపాలఖర్చులు వగైరా గాక రూ 1-0-0

వలయువారు యిట్లు వ్రాసేది:

భారతవస్తుభవనము, బెజవాడ.

కండక్టలక, కామిర్లు, జ్వరములు వగైరా రోగములకు ఔషధములు దొరకును. క్యాటలాగుకు వ్రాసుకొనుదు.

సవరంబంగారుకు మంచివెండికి గ్యారంటీ

మావద్ద సవరము బంగారుతో రియాయతేయబడిన నకలవిధగలు, వెండిసామానులు అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. ఆర్డరు యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కోరుకాలమునకు తయారుచేసి యియ్యబడును. నాలు శృష్టికరముగా లేనివో వాపసు తీసికొని వైక మియ్యబడును. (6)

వర్క్యూమెంట్ 198

టంకకాలపీఠి మద్రాసు, } వరపు శ్రీనివాసులు
తెలిపాను నెం. 880 } నాయుడు, మునిరత్నం
నాయుడు అందునన్ను

నగలవర్తకులు 87 చైనాబజారు మద్రాసు.

గృహ నిర్మాణము 109

కృష్ణా, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల వారికి, హెచ్చరిక.

మా స్వంత పడవలమీద రంగూనునుండి. టేబు కలప తెప్పించుటచే చవుకగా ప్రశస్తమైన, టేబుమానులు కమ్ములు, దూలములు, రవునుకుండ్లు చిల్లరగానున్న, వర్తకులకు టోకు ధరలకున్న విక్రయించు చున్నాము. చెన్నపట్టణం రేట్లకంపెనీ రేట్లు తక్కువ, రయలు చార్జీలు కూడా తక్కువగ నుండును, కాకలిన్సి వారు, ఇట్లు వ్రాయవలెను.

ఆ. సుబ్బారాయుడు, కంపినివారికి

టేబు కలపవర్తకులు, కాకినాడ.

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి

సెక్యూరటీ కేసు

న్యూరాజ్య ఉపన్యాసములు

ప్రతి 1-కి రూప 0-14-0.

పండిత మదన మోహన మాధవ్య

గారి జీవితము, పంజాబు అల్లరి

ప్రతి 1-కి రూప 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అందునన్ను,

392, ఎన్.బి.నెడు, చెన్నపురి.

తంజిలివాసము:- వావిళ్ల, మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2113-688) ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీగారడి, యోగ దృష్టి హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రకాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక తిమా సాలు విచిత్రవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో గమూడియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ బొత్తము తెలుగుభాషలో అతి సులభమైన శైలిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనిమేల రూ 4-0-0. త్వరపడుదు. పి. ఆర్. భనార్దనంనాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా

తెనుగు కాలికో బైందు

సివిల్ ప్రాశీదరు కోడ్	5	0	0
క్రిమినల్ ప్రాశీదరు కోడ్	6	0	0
ఇండియన్ పీనల్ కోడ్	3	0	0
శతకరత్నావళి (గ్రేజు)	2	0	0
సుమతీశతకము	0	2	0
వేమనరత్నములు	0	2	0
శృంగార రత్నశతకము	0	3	0
వేణుగోపాలశతకము	0	3	0
నరసింహశతకము	0	2	0

విక్టోరియా డిపో,

మైలాపూరు - మదరాసు.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

చాతకము

(1) జాతకచక్రము (కుండలి) యొక్క నక్షత్రము (2) పుట్టినతేదీ, జననకాల భుజియలుగాని (3) జాతకునియొక్క జన్మ నామము, ప్రస్తుతపు వయస్సు, మాతృ ఉత్తరము వ్రాయునపు యముగాని, ఈమాటిలో నేదియో యొకటి మాత్రం పంపినయెడల, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాకారము, భవనంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళాశ్రమభివృద్ధి, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సంఖ్యలు వాఖ్యానించుట వ్రాసి ముందుగా రు 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. ఈవాసినసంఖ్యలు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము ఆఖరువరకు, జరుగబోవు ప్రతిసంఖ్య ఫలములు, అనగా, మహాదశ, అంతర్దశాఫలములు గల పూర్ణ జాతకము, రాశిచక్రము, నక్షత్రచక్రముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూర్ణ జాతకమునకు రు 5 లు, అగును. పూర్ణజాతకము వ్రాయించుకొనువారు రు 2 లు, అధ్యాత్మ ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా ఆఖరువరకు తయారుచేసి తక్కిన రు 3 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ రం వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయును, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు వివరముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చుతో రు 1-4-0లు అగును. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మనామము గాని, మాత్రం పంపించాలను.

జాతకమార్పాండము

తొందర భాగము. ఇది 800 శేషము.

ఇందు లగ్న స్థూలము, గ్రహస్థూలము, భావస్థూలము, వడ్డ్యలములు, పాదశక్తి, అక్షరశక్తి, రాశిచక్రసహితముగా సుమారు 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషశాస్త్రములతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహాదశ అంతర్దశాఫలములును, ఇంకను అనేక సంఖ్యలతో మిక్కిలి సులభమైనవి అత్యద్భుతముగా వ్రాయబడినవి. దీనివలన అన్ని సంఖ్యలు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి సొమ్ము వాపసు చేయుదుము. ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు ధరభాగము పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల మెంటునే వి. పి. గా పంపెదము. దీనినెల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ 2-0-0 లు ఆలస్యమైనవో ప్రతులు దొరకవు.

(3512) ఆ కెల్ల వెంకటేశాస్త్రి, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా)

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రాయశాస్త్రి

పి. కే. పి. సి. వారి

(14)

శ్రీరవధాని

ఈ దివ్యాత్మము శిల్పం పాలన శృద్ధిచేసి శరీర పుష్టిని కలిగించును. పిల్లలకు సంజీవి. పత్తము లేని రుగ్మల రసాయనము. వార్షికుమిల్లిన్న బుద్ధిగో పనిలేను పిల్లలు, తల్లిలు సుఖపడుదును. బలహీనులగు పిల్లలకిచ్చిన జన్మబలము సోయి దేహపుష్టి కలుగును. మెలబడి 1-కి 1-8-0 (8847) వి. పి. లో కలసి రూ 2. మానవ ముద్రానిధుడు ఆయుర్వేదముల చిహ్నము ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

లెజిస్లేటివ్ ఎస్సెంబ్లీ

లో అడుగుటకు అవధికారసభ్యు లంపిన తీర్మానములు అంగీకరింపబడినవి. ఇందు 20 ప్రశ్నలు జోషి గారిచేర నున్నవి. చాలవరకు ఇనుపదారులకు సంబంధించినవి. కొన్ని ఇనుప దారులకు వెట్టిన్ మొత్తమును బండ్లలెక్కకు సంబంధించినవి. రైల్వేలకు భారతీయుల స్వాధీనములో నుంచుచున్న మొత్తము వారిని జోషి గారిచేర. ముఖ్యముగ, ఏకైకస్టాన్సు, అడలు అచ్చువేయుట మున్నగువిషయములనుగూర్చి యడిగెదరు. పాడైపోయినట్టి గాని పోయినట్టి వస్తువులకెంత పరిహారము నిచ్చినది (ట్రా ఫి కు డి పార్టు మెంటు లో ప రి క్ష జేయు పెద్ద ఉద్యోగముల కెంత జీతము నిచ్చినది 5 ఏండ్లనుండి సరుకుల రవాణావలన ఆయా ఇనుపదారులవలన ఎంత మొత్తము ఆదాయము వచ్చినది తెలియజేయుమని యడిగెదరు. బానా ఆజ్ఞాపించుగాదు రైల్వే అసౌకర్యములనుగూర్చి కొన్ని ప్రశ్నల నడిగెదరు. ఆ క్వార్టర్ కమిటీ వారి సిఫార్సుల ననుసరించి ఇండియా రైల్వే అట్లను యెత్తును సవరణజేయునది తెలియజేయుదని పి. ఎల్. మిసాగా రడిగెదరు.

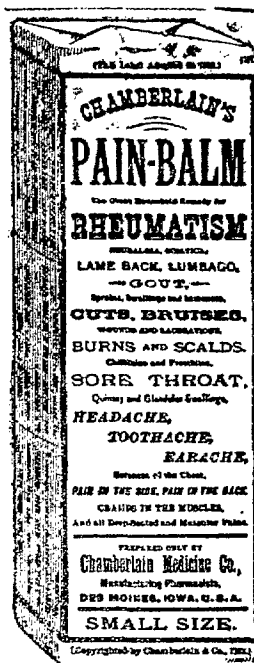
ఇండియా ఋణమును ఇంగ్లాండులో జేయుటకు పార్లమెంటు ఉత్తరువును గోరరా తెలుపు దని టి. వి. శేషగిరి ఆ య్య రు గా రు ప్రశ్నించెదరు. ఇటీవల వింటర్నుగారు చేసిన ప్రసంగమునబట్టి ఇకముందు అట్టి యుత్తరువులను పార్లమెంటునుండి పొందగూడదని నూచించెదరు. ఇండియాలో సైనికసంఘమువారు జేసిన సిఫార్సులమీద ఏమి చర్యను దీసికొంటిరని తెలియజేయదరు.

సర్ హోగ్గర్లుబట్టరు గారిపానే ఎవరిని నియమించుటకు తలచిరనియు భారతీయుని నియమించెదరా యనియు లాలా గిర్డలాల్ అగర్వాలాగారడిగెదరు. వేల్పుయ్యవరాజు ఇండియాకు వచ్చినపుడు రాజకీయ సేవలకుల ఎంతమంది బంపి లుగ్నగోపబడినది తెలియజేయవలె ననెదరు. వీరిలో ఎంతమంది శిక్షితులైనది వీరెల్లు ఏతగతులుగ విభజింపబడినది ఒక్కొక్క తరగతి బండిలకు ఆదరణలోగల భేదమెదియో యవరాజు ఇండియాకు వదలిపోవునప్పటికి చెలసాలలో ఒక్కొక్క తరగతిలో ఎంతమందిబండిలు గలలో ఇప్పు డెంతమంది ఉన్నారో తెలియజేయు మ నెదరు. రా. బి. విమంబరువాడుగారు సంయుక్త రాష్ట్రములలో రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీ సభ్యులలో 55 గురుకు క్రిమినల్ లా ఆ మెం డు మెం బు ఆట్టక్రింద నిడినైదు, కనీస వరకము, 100 లగాయిదు 500 రూప్యముల వరకు జరిమానా విధించబడిన సంఖ్య ప్రభుత్వమువారి ఆనుగురు రాయనియ, క్రిమినల్ లా ఆమెండుమెంటు ఆట్ట ప్రకారము శిక్షితులైన వీరును మరితరులను మరల సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన ప్రత్యేకాధికారిచే విచారించబడిన సంఖ్య ప్రభుత్వమువారికి తెలియునా యనియు, ఈ 55 గురి శిక్షితులనుకొంత ఆసందర్భముగ నుండెనె ఆ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారి పోస్టుకొన్న సంఖ్య తెలియునా యనియు ఈ అన్ని కారణములచేతను ఆశిక్షితులందరిని విడుదలజేయుట కాజ్ఞాపించవలె ననియు నడిగెదరు.

జనోవాసభకు బొరతీయ ప్రతినిధి ప్రత్యక్షముగ ఇండియా కార్యదర్శిచే ఎన్నుకొనబడినది లేక ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పేర్కొన్నది తెలియజేయువలెనని ఖా. బి. సిరాపెస్ హుసేన్ ఖాన్ గారడిగెదరు.

కాకాపూర్ లిబరల్ అసోసియేషన్ వారు సర్ హోగ్గర్లు బట్టరుగారిని మరల నియమింపరాదనియు అయిన ప్లానే, ఇండియాలో ప్రజాహితజీవనమున పాల్గొనువారివైనను ఇంగ్లాండులో ఇట్టివారి సేవలవైనను నియమింపవలెననియు కెనియాలోను మరితర అధినివేశముల యందున్న భారతీయుల దగ్గరిని తొలగించవలెననియు ఇతరులతోబాటు వారికి సమాన స్వత్వములను కలుగజేయవలెననియు త్వలో సంయుక్త రాష్ట్రములో జుడిషియల్ ఎగ్జిక్యూటివు పనులను విడదీయవలెననియు సగరములో జనసమృద్ధమును తగ్గించుటకు యంత్రాలయాధికార్లు తమపనిచాడెదరు గృహవసతి కలుగజేయుటకు నివేశనశులమును తగ్గుధరలకు ఇయ్యవలెననియు తీర్మానించుకొనిరి.

ఒకసంవత్సరము వయసునకు లోపుగల పసిపిల్లలు బొంబయినగరమున అవారముగ నుండిరని బొంబయి కార్పొరేషను సభ్యుడొకడు తెలియజేయ, అందరును రైల్వేవరదీరి. లండనులో 1921-వ ఒకసంవత్సర ప్రాయములోపుగల పిల్లలు నెయికి 8 గురు చనిపోయిరి. బొంబయిలో వేయమంది పిల్లలు పుట్టిన 666 మంది చనిపోయిరి. చంటిపిల్లలు చనిపోకుండ జేయుటకు మంచి నూచనలచేయుబడినవి. ఈ విషయము వైద్యసహాయకసంఘము వారికి తెలిజేయబడినది.

చేంబర్లెన్ గారి వెయిన్ పామ్ వాత నొప్పులు, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు, తలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి, నరుకులు, చెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును. అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. (1)

Are you in the Full Glory OF Manly Strength

If not, you are in urgent need of radical remedy to regain your strength and Manly Power

TRY BRISHYA JOGA

Prepared on the basis of Makaradhwaj Gold, Musk, Etc., in assimilable form.

It Guarantees Results.

It quickly renews VIGOUR and VITALITY and restores power of SUPERB-MANHOOD.

Price one Phial (to last 30 days) Rs. 6-4. Per V. P. P. Rs 6-10.

THE Kalpataru Ayurvedic Works 94 Grey Street, CALCUTTA.

అగ శత రోహము రు 116 లు బహుమానము

మేయ, దగ్గు, ఒకరపు, ఒకప్పుడు, మొదలగు క్షేమ వ్యాధులకు ఈ ఔషధము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి క్షయరొగ మైనను పూర్తిగా నివారణయగును. దీనికి పప్ర్యములేదు, వారంగోజులలోనే చాలా భాగము దీనినిజుము కనిపించును. అట్టి నమ్మకము లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మాకు పంపినయెడల మేము స్వయముగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైద వ్రాసిన బహుమానము తీసికొనెదము. వారంగోజులకు సరిపడు మయకు వి. పి. ఖర్చుతో రు 1-6-0 లు అగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-6-0 లు అగును. కాకలసినవారికి కేటలాగు ఉచితము.

మేనేజరు శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం (213) కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

రిజిస్టరు చేయబడిన మేలైన లక్ష్మీ బ్రాండు

జమా ఆయిలు సర్వరోగ నివారిణి.

ఇంగువ, జ్వరము, దగ్గు, పిత్తము, గోతునొప్పి, కలరా, యిన్ ఫ్లుయెంజా, పలు నొప్పి, ఒడలు నొప్పులు యింకా యితర వ్యాధులకున్న, ఉపయోగము. మెలబడి 1-కి రు 1-6-0

డజను 1-కి రు 2-12-0

గ్రాను 1-కి రు 80-0-0

ఆర్డరుతో అధ్యాత్మపంపించవలయును. 3 గ్రానులు ఒకేదబా తీయవారికి రైలుచార్జి ప్యాకింగు కర్రులు యిశాం. మా యొక్క జామా ఆయిలు లక్ష్మీ బ్రాండు ఆద్రను చూచి తీయవలెను. అమర్ చెందు, సోబా చెందు యంగ్లీషుమందు పలకరుకు సల్పర్, నైట్రిక్ మొరార్టిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్తులు. నెం 88, వైస్పునాయనిపిడి, మదరాసు.

సిక్కు ప్రజాసంచలనము

టి. యల్. వాన్సానీ

సిక్కు ప్రజాసంచలనము అధికముగ ప్రజాసంచలనముగ నుండెను. భారతదేశము గురువులను నాయకులుగా పరిగణించి భగవంతుని యొక్కయు, ప్రజలయొక్కయు సేవకులుగా భావించును. అది గురువు పితరుల ఆగమములను గాక ఒక శిష్యుడగు జోగిగారు వచ్చెను. ఈ గురు జోగిగారు సిక్కు 'సంఘముల' నిర్మించెను. వీనియొక్క విజ్ఞానమంతయు నేకమై నెమ్మదిగా నొక జాతి యేర్పడెను. గురు ఘోష్ బహదూరు, గురు, సంఘములకు భేదము లేక గుడ్డబాస పడుకునే కాలవలె ముందున చెప్పెను. ఆర్థిక మంత్రియగు చందు తన మామగారిగురు ఆర్జునుని మామగారిని యిచ్చెననెను. సిక్కులు వివాహము జేసికొన నొల్లరు. ఏల ననగా చందు గర్భిణుడై గురువును దూషించెను. చందు భార్యకు తనమామగు గురువు మామగారి కీడవలె నని యుండెను. చందు గురువు వద్ద కొక మనుష్యుని పంపెను. వీడెవ ఆయన గురువును పెద్ద కంగీకరింపవలసినదిగో కోరుచు ఒక లేఖను పంపెను. గురువు సిక్కుల కొర్రెలను గౌరవించి చందు కూతు నిచ్చెదనన, తిరుగ్గొనించెను. చందు లేఖకు గురు విలుల ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. "స్వస్తికర్త యెవరైనై తే కలుపుకో వారే కలసియుందురు. మనుష్యు డెవరైనై కలుపుకో వారు కలసి యుండరు. సిక్కుల కొర్రెల ప్రకార ముండవలసినదిగో గురువు అనతిచ్చెను. వారు ఒకసారి తిరుగ్గొనించిన దానిని మరల అంగీకరించుట సాధిగారు".

సిక్కులకుం దభివృద్ధి జేసిన రాజకీయ ప్రభుత్వము ముఖ్యముగ ప్రజాప్రభుత్వముగ నుండెను. సిక్కులందఱును భాయీలుగ నుండి రాజునగాని మహారాజునగాని యెన్నుకొనెదరు. బ్రిటిషువారు రాజప్రభుత్వము భారతదేశమునకు ప్రజాప్రభుత్వమున తెలియదనుట తెలిపితిమి నయగును. ఆర్యులు ప్రభుత్వమున ప్రాథమిక ప్రజాప్రభుత్వస్వరూప మగు పంచాయితీ, గ్రామ స్వపరిపాలనమును పరిణామ మందజేసిరి. ఆర్యులు, అరబ్బులు కెల్లూల వీరందఱును ప్రజాప్రభుత్వనిర్మాణముగ నుండిరి. సిక్కు 'సంఘము' ఆధ్యాత్మిక ప్రజాప్రభుత్వము. గురువును కొందఱు ఒక బహిరంగ మతమును స్థాపించి అందు యిప్పుడు పూరిలో వలె జాతిమత భేదము లేకుండ భోజనముల జేయుచుందురు. ఈ సంఘముల నాయకులు గురువులు. వారి జీవితము బహు స్వల్పముగ నిరాడంబరముగ నుండును. గురు అంగజుడు సారను తాడుగా పేరి జీవనమును నడపెను. గురు గోవిందసింగు తన విడుగురు శిష్యుల వద్దను భోజనమును గుడిచెను. విడుగురు శిష్యులున్నచోట గురువుండునని ఆయన చెప్పెను. సిక్కు సంఘమునందు జనియు, ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞానమును మిళితమైయుండును అది ఆధ్యాత్మిక ప్రజాప్రభుత్వము అని నేను చెప్పితిని. సిక్కులు ఈ భూమియందలియే ప్రభుత్వమునకును సంపూర్ణ హక్కియునులే యుండరు. వారిభక్తి కొన్నివరకులై నాధారపడి యుండును. మహాలిపుగారు "ప్రభుత్వసహాయము లేనిదే సిక్కుమతము భారతమతవిధానములందు మిళితమై అంత రించును" అనిచెప్పినపుడు సిక్కుమతము యొక్క ముఖ్యభావమును గ్రహించలేకపోయెను. ఇప్పుడు యిండియానున్న విపరీతాధికార ప్రభుత్వమునందలి సిక్కుల ఆదర్శగురు ఆధ్యాత్మిక ప్రజాప్రభుత్వమునకు భిన్నముగ నుండును.

సిక్కుమతము గ్రామములకు పర్యాప్తమై, అది ప్రజల యుద్ధము మాయెను. గురునానక్ చాలదూరము సంచారముజేసి తన సందేశమును గ్రామములలోని ప్రజాసామాన్యమునకు దెల్పెను. ప్రస్తుత జాతీయోద్యమమునందు ఒక గొప్ప వైతికా దర్శ ముండుటవలన, నదిమంచిభవిష్యత్తును గల్గి యిప్పటికన్న నెక్కువగ ప్రజలయుద్ధముగా గలదు ఆధ్యాత్మిక స్వాతంత్ర్య సందేశమింకను హిందూదేశ గ్రామములలోనికి తొలగెను. ఆసం దేశమును వ్యాపింపజేయుటకు, మనుష్యులు కావలయును. వారలకు గ్రామములకు వెల్లువలగుగాను నిజమైన ఉత్సాహము గల్గి కాపురాని యెడల నిజమైన ప్రేమ యుండవలయును. జాతీయో ద్యమము విజయము గాంచుటకు అందోళనతో మాత్రము పూర్తి యైనవో లాభము లేదు. తనసందేశమును జాతీయ నిర్మాణముల గుండను వాఙ్మయముగుండను వ్యాపింపజేయవలయును. గురు నానక్ ప్రజామానసము విద్య నేర్పియు, సాధుసంఘముల స్థాపించియు తక్షణమే సంగట యుక్తమని దలంచెను. ఆయన సిక్కులను గ్రామములలో పాఠశాలల స్థాపింపవలసినిదిగో కోరె ను. సాధుసంఘ తిరుగులు ప్రారంభింపబడెను. ఇప్పుడు వానిని భాల్సాదివాను అనుచున్నారు. మానవునిచారిత్రము విద్యవలనను చుట్టు నుండు జరిగి తుల వల్ల ను యేర్పడుచు నని నా మగట్టినవ్యక్తము గలదు. భారతదేశమును స్వతంత్రస్థానముగ జేయగోరువారు గ్రామములలో మంచిపరిస్థితిని సృష్టి విద్యభివృద్ధి జేయవలయును. గ్రామస్థులుగోజునకు రెండుసార్లు కడుపు నిండ భోజనము జేయవలయును. మనస్సు విజ్ఞానవంతమై, భారత సేవజేయుటకు భావము బుడయించునటుల విద్యగరపవలయును. ప్రభుత్వమువారు తమచేతులలో నధికారము నుంచుకొనుటకు సైన్యముకొరకు చాలమొత్తమును నెచ్చించుచున్నారు. ప్రజలను బహుదూర్భాగముగ నున్నే జేయుచున్నారు. స్వాతంత్ర్య ప్రియులు గాగ్రామస్థునకు, కాపురానికి, పనిజేసికొనువానికి మతదూరము సహాయము జేయవలెను.

జాతీయోద్యమము ప్రజలయుద్ధముగా గావలయును. ప్రజలకుం దొక నూతనమగ్ర ప్రేమ మనహృదయములందు దానిగ్గి వింపవలయును. సిక్కుగురువులకు కాపురానిమీదను నిన్ను జాతులమీదను మిగుల ప్రేమగలదు. గ్రంథసాహిబునందు సాలె వాడగు కలిసిని గీర్తనలును, కాలికో అమ్మలెందుజేయువాడగు నాందేవుని గీర్తనలును, మంగలివాడగు సేనుగీర్తనలును ముది గవాడగు రవిదాసు గీర్తనలును చేర్చబడినవి. గురునానక్ యిటులచెప్పెను. "నేను క్రిందితిరుగవారిలో నధములతో జేరెదను. నాకు గొప్పవారితో పనియేమి గలదు? క్రిందివారలకు సేవజేయు వారిమీదనే భగవంతుని యాశు గ్రహము ప్రసరించును." ప్రస్తుతస్వరాజ్యోద్యమము ప్రజలనుండియే బలమును గ్రోగ్రహింపవలయును. కావున గ్రామములలో స్వరాజ్యోక్తములు స్థాపింపుమని భారతయువకుల నేను గోరుచున్నాను. అందులేతనే స్వాతంత్ర్యసందేశమును కాపురాలకును, కార్మికులకును దెలియజేప్పుమని జాతీయవాదులను నేను గోరుచున్నాను. (స్వరాజ్య)

అన్నియు మందులేనా?

కలరాకు లెక్క లేనన్ని మందులు వాడుచుండురు. అది గుణము యివ్వలేదని ఆద్యైకపదవలదు. డాక్టరు గోవిందరాజులు గారు తయారుజేసిన "కలరా సందేవి" కొద్దికాలము లో నా రోగములను రూపుమాపి రోగికి కుతలతనిచ్చును. మాటలనవరము. ఒక సారి వాడుడు. దాని ప్రయోజనము కనుగొనుడు. సీసా 1-క ధర రూ 1-0-0. టిపాఖర్తులు వేరు. కలయవాద యిట్లు వ్రాసుకొనేది: భారతవస్తుధనవము, బెజవాడ. కండ్లకలక, కామిడ్ల, జ్యోములు వస్త్రా రోగములకు జోషధములు దొరకును. వ్యాటలాగుడు వ్రాసుకొనుడు.

పరిశ్రమ విద్య

వేతిపనులు నేర్పుకొనువారికి ఫోటోగ్రాఫరును, ఆంధ్ర పత్రికా ఆర్టిస్టు అయిన ఎన్. గోపాలస్వామి నాయనిచే ననుభవమును బట్టి వ్రాసిన తెనుగుగ్రంథములు. ఇందనేక ప్రతిమలు పనులుచేయురీతిని ఉండుటచే నెట్టివాడును నితరుల సహాయములేక నేర్వవచ్చును.

భార్యాగ్రహణతంత్రము 1 భాగము:—ఇందు ఫోటోలు తీయువిధము, డెవలపింగు రీతివింగు పద్ధతులు బుద్ధిని. వెల 8 అణాలు డిటా 2 వ భాగము 1 వ భాగమున ఆభ్యాసులకు కఠినము అని విడిచిన బ్రామై డెన్ లార్జి, ప్లాజినోమెట్ విచిత్ర ఫోటోలు, వేతిగుడ్డలపై ఫోటోలెత్తుట, కంటికి కనబడకయుండి కాకలసిన కనబడునటుల జేయు వివిధతంత్రములు బుద్ధిని. వెల 8 అణాలు.

విద్యాగురు 1 వ భాగము:—లోహముల జేయుట ముద్రాక్షర సిరాలు, వ్రాతసిరాలు, సబ్బులు, పెంట్లు, రబ్బరు స్టాంపులు, ఎలక్ట్రిక్ బ్యాటరీలు, డెక్, ఎలక్ట్రిక్ టైపు, లైటు గిల్లు, ఎచ్చింగ్, కొవ్వొత్తులు, అగ్గిపుల్లలు, మనమే చేసికొన నేర్పును. వెల 8 అ. డిటా 2 వ భాగము:—ఫోటోలకు కావలసిన సామానులు, ఎలక్ట్రిక్ కనెక్షనులు, శుభిమెట్లు, రకం వారి సబ్బులు, వివిధమైన పెంట్లు, సిరాలు, పన్నీరు, ఆ తీర్పులు, వాస్తీ ఘులు, ట్రైండింగుపనులు ఇంకా అనేకవిధములైన పనులు గలవు. వెల 8 అణాలు.

చిరునామ ఎన్. గోపాల్ అందు కంపెని, 7, వివాయక మొదలి వీధి, సామాకాళుపేట, మద్రాసు.

ఆయుర్వేద పంచరత్నములు

- 1. చిరట ఆసవ: సర్వజ్వరముల తప్పక బరిహారు విద్య వధము. సీసా రు 2. రు 1-4-0.
2. మధుమూత్ర భంజని: మధుమేహము, బహుమూత్రము, శుక్లవర్ణము, కుసుమరోగముల నిర్మూలము చేయు సంతిసినీ మధు తులం రు 15.
3. సిద్ధ ముకరద్వజ: అకాల జరాప మృత్యుభయముల తొలగించు ఆమృతకల్పము 15 పా. రు 4.
4. శంకర తైల: కుషు చర్మవ్యాధుల నిర్మూలము చేయు అనలాస్త్రము రు 1.
5. మంత్ర కవచము: మహా ఋషిప్రాక్త సర్వసిద్ధిదాయక మంత్రవధరసాధనక ప్రక్రియ. రూపేష 8 అణాలు.
ఈ కెటలాగు ఉచితము. చూచితీరవలెను. ఆయుర్వేదరత్న వి. కేశవనారాయణ, మేనేజింగ్ ప్రొఫెసరులు. మెస్సర్లు, బి. యన్. రావు బ్రదర్స్ వారి ఆయుర్వేదాషుభాలయము, బరంపురం.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

కులభైతై అనుభవసిద్ధమగు 600 చికిత్సలను తెలుపు సద్గ్రంథము ప్రతియింటి నుండదగినది ఆంద్రవేదముదగిన నుండులు 18 1-4-0 (2) వి. పి. 0-6-0
అశోగ్యదగ్గణము:—వ్యాధులను రాకుండా కాపాడు కొను మార్గములను చూపించును, తప్పక చదువ దగినది 18 0-6-0 వి.పి 0-4-0
ఆయుర్వేదచంద్రిక:—అశోగ్య, వైద్య, కారీక, నిధాన వస్తుగుణ, చికిత్స, మొదలగునవి వ్రాయబడు వైద్యపత్రిక. మారిది యుచితము. చందా రు 2-8-0
వైరిని ఏక కాలమందు కోరినచాకి 6-12-0 లకు పంపెదము. ఆయుర్వేదగ్రంథమండలి, పెరిడేపి. (నెల్లూరు జిల్లా)

వేమన శ్రీమహాపాద్యాయ వేదం వేంకటరాయ శాస్త్రి గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు: నెల్లూరు, 22-6-22. "మీ రత్నంబు జ్ఞప్తిపూర్వకముగా పంపిన వేమనచరిత్రము నందికొని యందుల విషయముం బరికించితిని. ఆంధ్రభారతను దొడ్డుబుణులులో బెట్టితిరి మనభావలో అరుదైన విషయమున అనల్పమయిన పరిశ్రమను వహించితిరి. ఉపలబ్ధము ఇంచు కయు ఊహమొందును అగు నిట్టి విషయములలో కేవల సిద్ధాంతంబే గోచరించుట పుణ్యకళము. ఇట్టివో మీరు ఒపికతో ఆరసియరసి నిరూపించిన వృత్తాంతములు మనోహరముగా నున్నవి. మనదేశపు జ్ఞానులలో నెల్ల వేమన పండిత పామర భేద మక్కల లేక గుళి జనులకు తన నూటి నూటలచేత ప్రత్యక్షగురుప్రాయుండు. ఇతని నూటలను కొన్నిటినియే యెఱుంగని యాధుర్యంబుండదు. అట్టివాని చరిత్ర మగుటచే ఈ గ్రంథము ఆంధ్రుల కత్యంతప్రియ మని చెప్పవలయునా?" (5d) వేదం వేంకటరాయశాస్త్రి.

వేమన సంపూర్ణ జీవితచరిత్రము భాగవంతులు, చిత్ర పటములు కర్త:—వంగూరి నువ్వాగారు. (ఉన్నత న్యాయస్థానాధిపతి అనరబుల్ న్యాయమూర్తి శ్రీ వేపా రామేశముగారు పీఠిక వ్రాసిరి.) కష్టపడి సంపాదించి, ధన వ్యయము చేసి ముద్రించిన చిత్రపటములు వేమన్న వికలపు. వేమన్నస్థలము, కాలము, కులము, కుటుంబము, భాష, కవనము, శిష్యులు, రసవాదము మొదలగు 18 శీర్షికలుగల 280 పుటల గ్రంథము. విపులమైన పీఠిక, యిండికలు, సమస్త వివరములు నున్నవి.

ఇంత వఱ నిట్టి సంపూర్ణ జీవితచరిత్రము కాని ఇంత సుస్థాంగ నుండరముగ గాని వేమనచరిత్ర ప్రకటన మొందలేదు. కావ్యికో బయిండు ప్రతు లైపోయినవి. కొందఱు వెల యధిక మని వ్రాసినందున నీక్రిందిరీతి వెలులు తగించితిమి. రు.అ.వై. ఆంటిక్ కాగితము ఉత్తమప్రతి 1-8-0 సాధారణ ,, (విద్యార్థులప్రతి) 1-4-0 ఏది కావలసినవారది వ్రాయవచ్చును. విషయము తెలు నొకవిధముగనే యుండును. ఇతర లెందు ప్రతు లిప్పుడు దొరకవు. ప్రతి ఎలిమంటరీ పాఠశాలకు లైబరరీ పుస్తకముగా కొన్ని తాలూకా జ్యోర్జుల వారు వెలుచున్నారు.

క మ ల కు టీ ర మ మైలాపూరు - మదరాసు

దక్షిణ హిందూస్థాన ఆది
ద్రావిడ మహాసభ

రావుబహదూరు యం. సి. రాజగారి
అధ్యక్షోపన్యాసము

బ్రాహ్మణేతరత్వము

కోయిల్ పట్టిలో జరిగి దక్షిణ హిందూస్థాన ఆది
ద్రావిడ మహాసభాధ్యక్షులగు రావుబహదూరు యం. సి. రాజగారి,
(యం. యల్. సి.) అధ్యక్షోపన్యాసము నుండి యీ
క్రిందిభాగములను ప్రచురించుచున్నాము.

మన ముఖ్యమిత్రులు

మహావోద్యేషములను యెవరును అంత బాగుగ ప్రహించ
జాలరు. పాపము క్రింది కప్పుకు మిత్రమే పన్ను యొక్కదు
గుచ్చుకొను నదియు దెలియును. ఇందులకు కొన్ని నిషేధ
ములు గలవు. మీరు క్రిందేఱులైన డాక్టరు నాయుగురి
నెలుగుదురు. గౌరవింతు. ఆయన చాలా పుష్పవాడు. తన ప్రజా
ప్రభుత్వసిద్ధాంతముల సహాయముతో మృత్యు కనుగొనగల్గెను.
ప్రజాసహాయ భావముచే మనలకు రాజకీయరంగమునందు సాయ
ముజేయుదురని యెఱుఁగెను. రావుబహదూరు ఓ కందస్వామి
చెట్టిగారు సర్వసమర్థులును ప్రేమించినవాడై, ప్రజాచికిత్సము
నందు మన స్వాతంత్ర్యమును నుద్ధరించు జేయుటకు సహాయము
జేయుచున్నాడు.

బ్రాహ్మణులలోగూడ మనయందు నిజముగ సాను
భూతి గలవారుగలరు. మనజాతివారు యెక్కువమందిని రావు
బహదూరు యల్. సి. నుంచి రాచార్యుల వారిచేతినుండి బడసిరి.
ఆయన బ్రాహ్మణుడు. మహాత్ములైనామెలు ఆయనపక్షే
యునుండుటచేతనే, హిందూమత సాంప్రదాయముల నలసరించి
యున్నవారు ఆయనను దసంప్రీతిగలవారైరి. ఆయనను భగ
వంతుడు ఆయన చేసెడిపనికి సంతోషించి ఉన్నతోద్యోగమును
ప్రసాదించెను.

ఇట్టివారలను మనము అభ్యర్థింపుము నుంచుకొని మనకష్ట
ముల దెప్పుకొని వానినివారణోపాయముల ప్రాయశ్చలమునుగాని
ఆదిద్రావిడ కార్యకర్తలను మద్రాసు మిల్లు ప్రదేశమునుండి వెడల
గొట్టవలెనువారిని నియోగించుకొనగూడదు. తిరునల్వేలి ఆది
ద్రావిడ మహాసభ కధ్యక్షులుగనుండి హిందూశాసనభ్రష్టులగు
ఓ.తనికాచలం చెట్టిగారు లేరుకమిషనరీకాఖను వెంటనే యెత్తి
వేయవలెననిదిగ తీర్మానమును దెచ్చెదమని తెలియజేసిరి. కాని
ఆ తీర్మానము శాసనసభ కార్యావళంబుల చేతను కాలము
లేకపోవుటచేతను చచ్చుచు చాకపోయెను.

లే బరు కమిషనరు శాఖ మద్రాసు
ప్రభుత్వము వారిచే 1919 లో నియమింప
బడెను. ఆది తెలియబోయినవారి యభిప్రాయానుసారము జేయ
బడెను. తనికాచలం చెట్టిగారి తీర్మానమును దెచ్చి ప్రభుత్వము
వారు నిన్ను జాత్యుద్ధాణమునకై జేయుచున్న యీ విధానమున
కాటంకము గలుగజేయుటకు పరోక్షముగ ప్రయత్నించిరి. క్రిం
దటిశాసన సభాసమావేశమునందు చెట్టిగారు లేవరు కమిషనరు
లపదవుల నెత్తివేయవలసినదిగా యీ జాత్యుద్ధానికి విరుద్ధ
ముగ నెంతయేని మాటాడిరి. అట్టిపురుషుడు తిరు
నల్వేలి ఆది ద్రావిడసభ కధ్యక్షులుగ నియుమితులగుట చిత్ర
ముగ నన్నది. ఆయన బ్రాహ్మణేతర పక్షమునకు జెందినవాడు.
అపక్షములో నేను ఆయనకన్న ముందువాడను. శాసనసభలో
సభిక సంఖ్యకుల పక్షము, డాక్టరు నాయరు జస్టిసుపక్షము
గాక ఆయన సిద్ధాంతములేని బ్రాహ్మణేతర పక్షమై యున్నది.
వారు అత్యున్నతస్థితి యందుండి భోగభాగ్యములతోను
ఉన్నతజాతివారయ్యగర్వితులై నోరులేనిక్రింది తరగతులవారి
వశగ దొక్కకోరికదు. ఏలననగా యితరతరగతులు వైకవచ్చిన
యెడల వారు క్రిందికిబోవుదుమని యనుకొనుచున్నారు.

హిందువులు : నిన్నుజాతులు

ఈబ్రాహ్మణేతర హిందువులకు జాతి ప్రాతినిధ్యము
గల్గుటకు ఆదిద్రావిడులే సహాయముజేసిరి. బ్రాహ్మణులు
మాత్రము బ్రాహ్మణేతరులకలనే నిన్నుజాతులకు మిత్రులమని
దెలుప ప్రయత్నింపలేదా? వారికి గావలసినదో సంపాదించుటకు
యీరెడలు తెగలవారును పోటీపడి మేముంటే మేమని
నిన్నుజాతులకు సాయము జేయలేదా? బ్రాహ్మణేతరులకు
మాబలిమి యుండుటచేతనేగదా యింగ్లాండులో గౌరవింపబడి

తమ ప్రత్యర్థులను తా మెక్కువప్రభుత్వవాదులమని
పార్లమెంటు నమ్ముటకు జేయుగల్గిరి. పంచమేతర హిందు
వులు నిన్నుజాతులను జేరి బ్రాహ్మణేతర పక్షమును,
ప్రజా ప్రభుత్వ పక్షము నాయెను. పంచమేతర
హిందువులు నిన్నుజాతులు లేవనెఱియింపఁగో ప్రపంచ
మంతటను లేచుచున్న ప్రజాప్రభుత్వ తరంగములో కొట్టుకొని
పోయిడివారే.

శాసనసభలో బ్రాహ్మణేతర పక్షమువారు తనికాచలం
చెట్టిగారి తీర్మానమును అర్థికవిషయముగ నాలోచించి బలపరచిరి.
చెట్టిగారు కొలది రోజుల క్రిందనే బ్రాహ్మణేతరసభ్యులు
నికి వచ్చిరి. వారికి యీలేవరు కమిషనరుకాఖ డాక్టరు నాయ
రుగారి ప్రయత్నముల ఫలితముగ వచ్చినదని తెలియదు కాబో
లును. పులియంతోపు అల్లరులప్పుడు తనికాచలం చెట్టిగారును
వారి మిత్రులును చేసిన పనికి వాదసిగ్గుతో
ను నాన్నారు. ఇట్టికి మాన్యము మార్పుజెందలేదు.
క్షమాపణ కోరుకొనలేదు. ఆదిద్రావిడులు, పంచమేతర హైం
దవులతో జేరి నిరాకరణవాదులకు పోటీగా పనిజేసినన ఆర్థిక
మేమి? బ్రాహ్మణుడైనను, అబ్రాహ్మణుడైనను, పంచమేతర
హిందువుడైనను, మహాత్ముడైయుండెను వీరు రాజభక్తియుతులై
యుండిరినే మే మెవరోనైనను జేరియుండుము.

మద్రాసుప్రభుత్వమువారు తనికాచలం చెట్టిగారిమాట
లు విని ఆది ద్రావిడులను మద్రాసు నుండి
బహిష్కరించినది పంచమేతరహిందువులకును, ఆదిద్రావిడ
కార్యకర్తలకును విభేదములు బాగుగ గల్గియుండెడిది.

తనికాచలం చెట్టిగారు మమ్ములను నిరాకరణవాదుల
తోగాని, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును స్తంభింపజేయ ప్రయత్నించు
వాడోననవలెతోగాని జేరకద్దరి హెచ్చరించుచున్నాడు.
మేము ఈయనలహేతు లత్యయముజేయ నాలము. ఈయన
మద్రాసు అల్లరు లప్పుడు ప్రభుత్వసహకారులగు ఆదిద్రావిడు
లు విరుద్ధముగ నిరాకరణవాదులకు పంచమే
తరహైందవులపై మృత్యు లకు బలము నొసంగెను. ఆ
యనతన మతస్థులకే శిరాశాణోద్యమపు చెరుగులను దెలుప
వలయునుగాని జన్మతః ప్రభుత్వసహకారవాదులగువారికి సహ
కారమును నేర్పి ప్రభుత్వసహకారమును సంపాదించుకర్తలైదు.
తనికాచలం చెట్టిగారు గాని వారి పక్షమువారు గాని యీ
పట్టణములో కార్యకర్తల సభలో నిరాకరణోద్యమపు చెరుగుల
గుచ్చి యెప్పుడైన సుపర్యవించిరా? ఈ కార్యకర్తలకును నిరాకర
ణవాదులకు సంబంధము లేకుండ జేయుట కెప్పుడైన ప్రయత్నిం
చిరా? మేము ఆదిద్రావిడులము నిరాకరణోద్యమమును పోరా
డివిజయకండితిమి.

ఈ శతాబ్దపు మనువు

ప్రత్యేకజాతులకు గాని దేశమున కంతకునుగాని నిష్పంధ
విద్యను బోధించుచు కాలము మిదిసోయింది. మద్రాసు
ప్రభుత్వమువారు యెలిమెంటరీ యెడ్యూకేషను అట్టుగా
వింది జిల్లామొద్యాకేషనుకాన్సిలుల స్థాపించిరి. ఈచట్టము
ప్రజలందఱు విద్యాసౌకర్యముల చేయుటకెట్లు సాయపడునో
చూడవలసియున్నది.

పాఠశాలలయందు వృత్తివిద్య నేర్పుటకును, విద్యార్థులకు
మధ్యాహ్నము భోజనసౌకర్యముల జేయుటకును పాత్రోగారు
ప్రయత్నించుచున్నారని తెలియుచున్నది. అన్నిపాఠశాలల
లో నిల్లు చేయుటకు వీలులేకపోయినను, నిన్నుజాతులపాఠశా
లలయందు యీవిధానమును త్వరలో అమలుండుచుండు
యొక్కము.

“మీజాతియందు విద్య వ్యాపించినను, అనాదినుండి
మీరు చేయుచున్న దేహపరిశ్రమ పనులను మీరు వదలకుండెద
రని తలచెదను” అని తనికాచలం చెట్టిగారు చెప్పియుండిరి. ఈ
శతాబ్దపు మనువు అని వీరిని పిలువవచ్చును. పేసెట్లు అనాది
నుండి యేమిపని జేయుచుండిరి? తమ పూర్వుల వృత్తిని వదలి
వీరు న్యాయశాస్త్ర మేలయభ్యసించిరి? పంచమేతర హైంద
వుల సంరక్షకుడగు తనికాచలం చెట్టిగారు ఇట్లుగాక మరి
యొక విధముగ మనకు పాఠమునగదరా? అటోర్నీ జులు
తెరచినందుకు చదివినందుకు, ప్రత్యక్షముగ మాట్లాడినందు
లకు, తెలిఫోనులో మాటాడినందులకు, తనికాచలం
చెట్టిగారు చార్జి పుచ్చుకొనెదరు. కాని ప్రభుత్వోద్యో
గులు, అలవెన్యల విషయమునందును, వీరు గట్టిపట్టు పట్టెదరు.
నిన్నుజాతులు ఎప్పుటివలెనే కాయకష్టము జేసికొనుచు దిన
మునకు కండకాలు సంపాదించుకొనవలెనని వీరు పాఠమునగిరి.

స్థానిక సంఘ ప్రాతినిధ్యము

స్థానిక సంఘములందును, శాసనసభయందును, మన సం
ఘమువారు ప్రతిభలుగ నుండవలయును. ఇందులకు తగు ఆం

దోశము నలుపవలయును. స్థానిక శాసనసభయందు బ్రాహ్మ
ణేతరులకు 28 స్థానములు ప్రత్యేకింపబడియు
న్నవి. ఎన్నికలలో వీరు సగము వంతు స్థాన
ములను ఆక్రమించుకొని యుండిరి. నిన్నుజాతులవారొక్క
నను యెన్నికలయందు విజయము బొందజాలరైరి. ఏ సంఘము
వారు ఎన్నికలందు విజయము సందబాలతో ఆ సంఘమునకు
కొన్ని స్థానములను ప్రత్యేకింపవలయును పంచమేతర హిందువుల
సంఖ్య యధికముగ నున్నందున నిన్నుజాతుల యభివృద్ధికి భంగము
గల్గించు తీర్మానములు గూడ ఆమోదింపబడుచుండును. మనము
గూడ బ్రాహ్మణేతరులమే. కావున యీ 28 స్థానములలో 20
స్థానము లైనను నిన్నుజాతులవారికి ప్రత్యేకించుట న్యాయ
ము. పంచమేతర బ్రాహ్మణేతర ప్రభుత్వ ముండగూడదు. శాసన
సభ నిజముగ ప్రజాప్రభుత్వముగ నుండవలయును. ఇదిగాక
ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడు ప్రత్యేక సంఘము లందు
గూడ మనజాతివారు శక్తులుగ నుండవలయును. ఇటీవల
ప్రభుత్వకారాలందు విద్యార్థులను చేర్చుకొనుటకు సంఘము
లేర్పరుపబడినవి. వీనియందు నిన్నుజాతి శక్తులు యెక్కువను
లేకుండుట విచిత్రముగ నున్నది. వైసాన్యకమిటీ, పబ్లిక్
అక్కౌంటు కమిటీలయందు మనవారొక్కరైనను లేరు.

అయినను శాసనసభయందు అధిక సంఖ్యకులుగా నున్న
బ్రాహ్మణేతర పక్షమువారు తాము అన్ని సంఘములకును సమాన
మగు ప్రాతినిధ్యము అభివృద్ధి కనుగొనుటకు గలుగజేయుచున్నా
మని దంబములు పలుకుచుండును. ప్రభుత్వమున స్థానిక సంఘం
పాలనసంక్లి మనజాతివారిని స్థానిక సంఘములందు శక్తులుగ
నియమించుచుండిరి. తోడి బ్రాహ్మణేతరుల యాక్షేపణల బడ
జాలకనే కాబోలు ప్రస్తుత మాజధిని పరిశీలేరి. ఇందుచే
నిన్నుజాతులలో అభివృద్ధిచెను

ఆదిద్రావిడులు బ్రాహ్మణేతరులు కారు

బ్రాహ్మణేతరులకు నూటికి 60 వంతున ప్రభుత్వోద్యోగ
ములు ప్రత్యేకింపవలెను. ‘బ్రాహ్మణేతరులు’ అనుమాటలో
నిన్నుజాతులవారు చేరని వారు జెప్పవచ్చును. కావున యీ
60 ఉద్యోగపదవులలో 80 ఉద్యోగములు మన జాతులవారికి
ప్రత్యేకించుటలు మనము తగువిధమున ప్రయత్నింపవలయును.

మద్యపానము

సోదరులారా! మీరు మద్యపానము విడనాడవలయు
నని ప్రార్థించుచున్నాను. ఇందుచే మానవులకు
కుటుంబములకు, జాతికి, దేశమునకు గూడ
నాశము గల్గును. మన సంఘమునకు దీరురభ్యాసము అగిపోవు
చున్నందులకు సంశయించుచున్నాను. ప్రభుత్వమువారు కేవ
లము ఆదాయమునే లెక్కించి ప్రజలనైతికధర్మముల గురైగ
కుండుట ఉచితము గాదు. గ్రామములందు తత్సమీపమున
సారాయిదు కాణములను పట్టిని మాన్పివేయవలయును

బ్రాహ్మణేతరులు: మనము

బ్రాహ్మణేతరపక్షము డాక్టరు నాయరుగారిచే స్థాపింప
బడెను. ఈ పక్షమువారు భగ్యయుతముగ ప్రవర్తించుచున్నంత
కాలము మనము పక్షమునందు కలసి యుండవచ్చును. ప్రత్యేక
సంఘములు అభివృద్ధి జెందవలయుననిగాని, ప్రత్యేక వ్యక్తులు
ఉన్నతోద్యోగముల బొందవలయుననిగాని మున్నగు ప్రజాప్రభు
త్వ విరుద్ధసిద్ధాంతములు, యీ పక్షపు వాడుకలందు వ్యాపించిన
మాము వేరుగాకలినస్థితి రావచ్చును. మనము బ్రాహ్మణేతర
పక్షమునందు జేరియుండునది, యుండనిది, బ్రాహ్మణేతరనాయ
కుల ప్రవర్తనమువై ఆధారపడి యున్నది.

జుబులు చేరకుండుట

తపాబుల్తోతు ఉత్తరముల కంటించిన

బిల్లులను దొంగించుట

అలహాబాదు:—కాశీనగరమున తపాలు సరిగ అండుట
లేదని చాల ఫిర్యాదులు చేయబడుచున్నవి. కాని ఒకటియు
నిరారణ కాలేదు. ‘సీటీ పోస్టాఫీసు పోస్టుమాస్టరు ఒక
తపాబుల్తోతును పరిశోధించ ఆతని జేబులో తపాబిల్లుల దొర
కెను. ఆతనికి మూడేండ్లు కఠినశిక్ష విధింపబడెను. ముద్దయిని
శిక్షించిన నెవనన్నునడ్డ ముద్దయి ఒక తపాలవెట్టెలో ఉత్తర
ములను తీయుటయే లేదనెను. ఇది అలవాదయే ననెను. అను
మానము లేకుండుటకై కట్టిన వెట్టెలలో నున్న ఉత్తరములను
పోస్టాఫీసుకు గొంపోవుచుండె. తరువాత సావకాశముగ వచ్చి
ఆ ఒక్క వెట్టెను ఇతరవెట్టెలో నున్న ఉత్తరములను ఎంచిన
వాని కతికించిన బిల్లును వారించుచుండెను. బిల్లుల తీసివేసిన
ఉత్తరములను ఇంకొక స్కూలులోనున్న పాలవెట్టెలో వేయు
చుండెడివాడు. ఇట్లు చేయుటచే తనమీద నేరమును మోపుటకు
వీలులేకుండ జేయుటకే.

దేశీయ వార్తలు

గాంధీ మహాత్ముని సందర్శనము

సంభాషణమును ప్రకటించిన మరల నెవ్వరిని చూడవలయుమని జయిలు సూపర్వైంటు తెలుపుట - (యంగుళిడియా)

అజ్ఞోల్లంఘనసంఘము-పూనాలో విచారణ-పూనా మ్యునిసిపాలిటీవారి స్వాగతము
కెల్కరుగారు సన్మానపత్రమును చదువుట
హాకింజీ ప్రభుత్వము మహాత్ముని చూడగోర నుద్ద్యోగులు నిరాకరించుట
సాక్షుల వ్రాతమూలములను ప్రకటించుటకు సంఘమువా రంగీకరించుట
అధినివేశనముల భారతీయులు - పోలకుగారి యుపన్యాసము

1919 వంజాబు దురంతములు - నవ్వుపడినవారికి ధనసహాయము - ప్రభుత్వప్రకటనము

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

శ్రీయుత వారిష్టమండలి ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారు

కారాగృహమునుండి వదలుట- నేడు తిరుపతిసభకు వెళ్లుట

వదలూడవ అఖిలభారత ఆయుర్వేదమహాసభ రాజమహేంద్రవరమున ఆగస్టు 5-6-7 తేదీల జరుగుట
శ్రీ యుత వారిష్టమండలి ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారు 500 రూపాయల నిచ్చుట
చెన్నపురి ఆయుర్వేదమహామండలివారి ఆక్షేపణ-సభను నిలుపవలె ననుట
శ్రావణ పౌర్ణమి ఉపాకర్మ అభ్యంతరము

శ్రీయుత

ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారు

రాయవేలూరు చెరసాలనుండి వదలుట

తిరుపతి కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభకు వెళ్లుట

ఆంధ్రరాష్ట్ర సుపరిధి అసహాయవాదులును న్యాయ వాదవృత్తికి త్యజించిన వారు నగు తారీఫ్తరు ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారు నిర్ణీత కాలము రాయవేలూరు కారాగృహమున శిక్ష ననుభవించి కారాగృహవిముక్తు లైరి. నేడు తిరుపతిలో జరుగుచున్న ఆంధ్ర రాష్ట్రము కాంగ్రెసుసభకు తిరుపతికి వచ్చిరి తిరుపతినుండి మాకిపుడే తిరిపివచ్చి వచ్చినది.

అఖిలభారత ఆయుర్వేద

త్రయోదశ మహాసభ

రాజమండ్రిలో జరుగుట

ఆగస్టు నెల 5-6-7 తేదీలు

శ్రీయుత వారిష్టమండలి ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారు 500 రూపాయల నిచ్చుట

ఆగస్టు నెల 5-6-7 తేదీలయందు రాజమహేంద్రవర మున వదలూడవ తేదీలయందు మహాసభ జరుగును. సభ మును ప్రదర్శనమునకు కను వ్యయముల క్రింద శ్రీ యుత వారిష్టమండలి ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారు 500 రూపాయలు విరాళమొసంగ వాగ్దానము చేసిరి. ఆయుర్వేద శాస్త్రవిశేషానిధానముగూర్చి చక్కని వ్యాస మును వ్రాయువానికి స్వర్ణపతకము నొసంగివేదని చెంగుళురు నగరవాస్తవ్యులు ఏ. వేంకట్రమణి పండితులవారు వాగ్దానము చేసిరి. ఆ వ్యాసము ఆగస్టు 4 వ తేదీలోగా ప్రధాన కార్య దర్శికి చేకవలెను. స్వచ్ఛంద ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు రాజమండ్రి నుండి చెన్నపురికి వెళ్లిన మహాసభా సన్మానసంఘ కార్యదర్శి బి. శ్రీనివాసరావుగారు రాజమండ్రినుండి 21 వ తేదీని తిరిపి వచ్చినవారికి.

ఆయుర్వేదమహాసభ

ఆయుర్వేదమహామండలి స్థాయిసంఘసభ

ఆగస్టు 5-6-7 తేదీలను సభను జరుపగూడదు

“ఆగస్టు నెల 5-6-7 తేదీలను రాజమహేంద్రవరమున నాయుర్వేదమహాసభను జరుపుటకు సన్మానసంఘమువారు నిర్ణయించిరి. ఆ తేదీలలో శ్రావణపౌర్ణమి 7 వ తేదీయైనది. అనాడు ద్విజులందరును ఉపాకర్మజరుపకతిప్పదు గాన చాలమంది యీ సభకు హాజరై యిరుగు గాన 5-6-7 తేదీలను సభను జరుపకుండుటకు సన్మాన సంఘమువారిని కోరవలెను. అదిగాక (9 తా) (10 నా) నిబంధనప్రకారము మహామండలి స్థాయిసంఘమువారి అనుమతిని బడసి సన్మాన సంఘమువారు తేదీలను నిర్ణయింపవలెను. వారటుల చేయలేదు గాన ఆ తేదీలను మార్చక తప్పదు. ఈ తీర్మానములను సన్మాన సంఘమువారికి తెలుపవలెను. అందుకు వారు ప్రత్యుత్తరమును పంపిరాలేదా అను విషయము నాలోచించుటకు మరివారము రోజులకు మరల స్థాయి సంఘ సమావేశమును జరుపవలెను. ఈ తీర్మానములకు ప్రతికలకు పంపవలెను” అను తీర్మానములు 17 వ తేదీని చెన్నపురి బాబి టవును ఆచారవ్యవస్థి 41 మంజురమున డాక్టరు ఎం. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు (బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం) గారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన మహామండలి స్థాయిసంఘసభలో నామోదంబుపడినది. ఈ ఆక్షేపణలను గూర్చిన లేఖలు మహామండలి ఉపాధ్యక్షుడు శ్రీయుత ఆయుర్వేదభూషణి పండిత ఎం. దొరసామియ్యంగారును, శ్రీయుత వైద్యవిభాగ పండిత కే. ఏ. వేంకటాచల శాస్త్రిగారును వ్రాసినందున సంఘసభ జరిగినది. ఆయుర్వేద మహామండలి చెన్నపురి కాళా స్థాయిసంఘసభ్యులవలన నా సభ జరుపబడినది.

1919 వంజాబు దురంతములు

నవ్వుపడిన భారతీయులు

ప్రభుత్వమువారి ధనసహాయము

“1919లో వంజాబులో జరిగిన అల్లరులలో నవ్వుపడినవారి కిని చనిపోయినవారికిటుంటుంబులకును ముజరాల నిచ్చు విషయ మున కేర్పరచబడిన సంఘమువారి సూచనలను పంజాబు దొర తనమువా రామోదించిరి. మొత్తముమీద 2266722 రూపాయ లను ప్రజలకు పంచివెట్టెదరు. లాహోరు డివిజనువారికి వైసంఘమువారి సహాయముతో లాహోరు డివిజను కమిషనరు ఆధన మును పంచివెట్టెను. అమృతసరుజిల్లావారికి జూలై 24, 25 తేదీలను అమృతసరు జిల్లా ఛేరీలోను, గుజరతువాలా జిల్లావారికి జూలై 27 వ తేదీని గుజరతు వాలాజిల్లా కఛేరీలోను, లాహోరు డివిజనువారికి జూలై 28, 29 తేదీలను. లాహోరు కమిషనరు కఛేరీలోను సామ్యుపంచివెట్టెను. తక్కినప్రాంతముల వారికిని సంస్థానములలోనివారికిని డిప్టీ కమిషనరులను పొలికల్లు అక్కినరులును పంచివెట్టెదరు” అని పంజాబు దొర తనమువాడు ప్రకటించిరి.

గాంధీ మహాత్ముని కారాగృహ

సందర్శనము

సంభాషణమును వెల్లడింపరాదు-సూపర్వైంటు

ఆస్వతంత్రము సందర్శకుల వదలితిని- మహాత్ముడు శ్రీయుత కన్హారీబాయిగారును మహాత్ముని పుత్రులును మధురాదాసుగారును యిటీవల ఎరవాడ చెరసాల కేగి మహాత్ముని సందర్శించి సంభాషించిన వివరముల యీసంభాషణమును గూర్చి ఏమియును వెల్లడింపరాదు అట్లు వెల్లడించిన నికమీదట నెవ్వరును గాంధీగారిని సందర్శించుట కనుమతి యిచ్చుబడదని చెరసాల సూపర్వైంటు మహాత్ముని ఎదుటనే బంధుగులతో తెలిపెను. మహాత్ముడా యుత్తరపురుషిని యికముందు నాకు బంధుమిత్ర సందర్శనావ కాళమును కలిగించుటకును లేకుండ చేయుటకును సర్వస్వతంత్రమును నా బంధుగులకే యిచ్చుచున్నానని స్పష్టముగ చెప్పెను. ఇపుడా సంభాషణ ప్రకటింపబడినది. ఇకమీదట బంధు మిత్రులు మహాత్ముని సందర్శించుట కవకాళ మిచ్చుబడదనో తేదో తెలియదని మహాత్ముని సందర్శించిన వారిలో నొకరగు మగనలాలు గాంధీగారు యంగుళిడియా పత్రికలో వ్రాసిరి.

అజ్ఞోల్లంఘన సంఘము

పూనా నగరము

మ్యునిసిపలువారు సన్మానపత్రము నొసంగుట

20 వ తేదీ ఉదయమునకు బొంబాయినుండి సంఘ సభ్యులు హాకింజీ, పండిటు జీ, ఆచారి, అయ్యంగారు, పటేలు, డాక్టరు అన్నారీగారు పూనా నగరమునకు వచ్చిరి. రే మార్కెటులో పూనా మ్యునిసిపాలిటీ వారు సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. మ్యునిసిపలు సంఘాధ్యక్షుడు కెల్కరుగారు సన్మానపత్రమును చదివి సమర్పించిరి. హాకింజీ, పండిటుగార్లు దేశనేర అభివృద్ధింపబడినది. హాకింజీ పండిటుగార్లు వందనము లిప్పించిరి. స్వరాజ్యాంగోళన ప్రారంభ కాచార్యుడు లోకమాన్యతిలకు బహురాజు. ఎల్లరు నీయుద్వేగమునకు తోడ్పడవలెను అని హాకింజీ నుడివెను. పండితుడు గూడ కొంత ముచ్చటించెను. పిమ్మట సంఘసభ్యులు కేసరీపుత్రికాలయమును, బాలీయకళాశాలను, పాఠశాలను, చారిత్రక పరిశోధనాలయమును తిలకించిరి. మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు విచారణ ప్రారంభమైనది. కెల్కరుగారు 6 గంటలసేపు సాక్ష్యమిచ్చిరి 21 వ తేదీ మధ్యాహ్నమువరకు భోపల్కురు గోఖలేగారు మున్నగువారి సాక్ష్యము జరిగినది. వైద్యగారు మున్నగువారి యొద్ద గూడ సాక్ష్యము పుచ్చుకొని సంఘమువారు బీజపూరు వెళ్లెదరు

గాంధీ మహాత్ముని సందర్శనము

హాకింజీగారి లేఖ

ఉద్యోగుల నిరాకరణము

ఎరవాడ చెరసాలలో నున్న మహాత్ముని సందర్శించుటకు తనకును పండిత నైహూ, డాక్టరు అన్నారీ గార్లును మాత్ర మనుమతి నీయవలెను. రాజకీయప్రశంస ఏమియును కలుగదు. మిన్నక స్నేహభావమున సందర్శించెదమని హాకింజీయ్యలు ఖానుగారు పూనాలో కారాగృహశాఖ యినస్పెక్టరు జనరలుకు వ్రాయగా యిటీవలనే గాంధీగారి ఆలంబిడ్డలు గాంధీగారిని సందర్శించిరి గాన మరల నిపు డనుమతినీయ వీలులేదని ఆ యుద్యోగి వ్రాసెను.

పండిత నైహూగారు రవసరముగ బొంబాయి కేగుట

పండిత జనపూరాలు నైహూగారి భార్యకు (పండిత నైహూగారికోడలు) ప్రమాదకరమగు శస్త్రచికిత్స చేయవలసిన అవసరము కలిగినందున నైహూ పండితుడు బొంబాయికి వెళ్లి ఆట రెండురోజులుండును. బీజపూరు విచారణ పూర్తి అగునదికి మరల వచ్చెదరు. 25 వ తేదీకి సంఘమువారు చెన్నపురికి వచ్చెదరు.

సాక్ష్యమును ప్రకటించుట

అజ్ఞోల్లంఘనసంఘమువారి యెదుట సాక్ష్యమిచ్చినవారు తెలిపిన విషయములను ప్రకటింపచ్చునా కూడదా అను విషయమును సభ్యులు చర్చించిరి. వ్రాతమూలకముగ ప్రత్యుత్తరముల పంపినవారు వానిని ప్రకటించ గోరనవో ప్రకటింపవచ్చును. నోటిమాటలుగా తెలిపిన విషయములను ప్రకటింప వీలులేదని హాకింజీ అజ్ఞులుఖానుగారు నిర్ధారణచేసిరి.

హెచ్. ఎన్. ఎల్. పోలకుగారు

దేశీయ సేవకసంఘమువారివిందు

అధినివేశనముల భారతీయుల దుస్థితి

బొంబాయి నగరమునుండి పోలకుగారు ఆంగ్ల దేశమునకు 22 వ తేదీని బయలుదేరి వెళ్లుచున్నందున 21 వ తేదీని బొంబాయి లో పోలకుగారి గౌరవార్థము దేశీయ సేవకసంఘమువారు విందు చేసిరి. "ఆధినివేశనములందలి భారతీయులనుగూర్చి యిదివర కియ్యబడిన వాగ్దానములను భంగపరుచుటకు బ్రిటను దొరతనమునం దొక కాఖవారుమూత్రము ప్రయత్నించుచున్నారని నే నెరుగుదునుగాని బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారును బ్రిటిషుదేశీయులనుగూడ నట్టి అభిప్రాయమునే కలిగియున్నారని నాకింకను నమ్మకము కలంగలేదు. ధృ. హ. శ్రీనివాసరాష్ట్రీగారి ఆస్ట్రేలియా నుంచారమునుగూర్చిన విమర్శనలలో కొన్ని వ్యాయమైవి గావు. రాష్ట్రీగారు మరల హిందూదేశమునకు వచ్చినచిట్ట వారేమిచెప్పెదరో వినునంతవరకును విచార్యంపకుండుట వ్యాయమని ఆవిందులందర్భమున పోలకుగారు నుడివిరి.

విద్యార్థుల సభలో పోలకుగారు

బొంబాయిలో విద్యార్థిసంఘమువారి ఆహ్వానమున సభలో 21 వ తేదీ సాయంకాలము పోలకుగారు హాజరైరి. ఇతడు హిందూదేశమున అనువాదమును, జాతిద్వేషమును పరస్పర, నిరసనమును చాల హెచ్చుగానున్నవి విద్యార్థులు ఈ గారాజములను గలిగి మానవసంఘమునకంతకును సేవచేయుచు ఆఖిల ప్రపంచవర్ధిత కర్మ లగుటకు ప్రయత్నింపవలె నని పోలకుగారు నుడివిరి.

* * *
వతనువత్రికా సంపాదకుడు
రాజద్రోహము

18 నెలలు కఠినశిక్ష

సింధురాష్ట్రమున పి.కార్నూరులో వతనువత్రికా సంపాదకుడు లీలారాం షెర్వాణీగారికి రాజద్రోహమునకు 18 నెలలు కఠినశిక్ష వేయబడినది.

నెయిసి పెంటలుజెయిలులో శిక్ష ననుభవించుచున్న ధైరీధూపాలాధాను అనునాతడు ఆతని శిక్షించిన సెనెన్సుజడ్జి సంతకమును పోర్చుగీజేసి విడుదల ఉత్తరువును పుట్టించి జెయిలులోనుండి విడుదలైపోయెను. ఆయుత్తరువు నిజమైంది కాదని తెలిసిన వెంటనే ఆతను మరల పట్టుబడినది. మరల విచారణ జరుగుచున్నది.

బె జ వా డ

(ఒకవిలేఖకునినుండి)

జూలై, 18:— మావిజయవాడ పురమున అల్లూరు కృష్ణవిలాససభవారు మూడు ప్రదర్శనములమాత్ర మొసంగిరి. అందు రామదాసు రెండుమారులూ ప్రదర్శింపబడినది. వీరాధునాటకములలో నెల్ల రామదాసు ధర్మరక్ష ప్రధానమైనది. సభ్యులును రసవంతముగ ప్రదర్శింప సమర్థులగుటచే రెండు పర్యాయములును జనసమృద్ధిమై చక్కగనుండెనని చెప్పుటకేరయోగి గారు. శ్రీమంతలును, విద్యావంతులును, సభాధ్యక్షులు నగు, రెడ్డివర్యులే కమిషనరీయమును ధరించిరి. వీరు తన గానమాధుర్యముచే శ్రోతలనునంబులు బాహ్యంగ జేసిరనుట నిర్వివాదాంతము. ఆయా వేళకు తగు ముఖభావనాదర్శనములచే, పాత్రాచిత్రమును గ్రహించి రసముక్తముగ తనపాత్రను చక్కగ నిర్వహించిరి. రామదాసు, గణురాముడు, కమలపాత్రధారులు తమ పాత్రములను సముచితముగ పోషించి సభ్యులనునముల నాకర్షించిరి. భక్తకర్త, హనుక, చాంది, నది పాత్రధారులు హాస్యరసమును బహుచక్కగ ప్రదర్శించి సభ్యుల నానందాభియందు మునుంగ జేసిరి. ఈసభవారు చేయుపాత్రాలంకారము నుకపత్రము. కమిషనరీయారికి మోతే నారాయణ రావుగారి హాస్యరసత కమును యెడలెల్ల మార్వనారాయణరావుగారి హాస్యరసమును, మొలభంగ మొదల జమీందార్ గారి హాస్యరసము నొసంగిరి.

శ్రీ మొలభంగ జమీందార్ గారు రెండు స్వర్ణపతకములను, రామదాసు, కమలపాత్రధారుల కొసగిరి.

ఆంధ్ర సంఘ న సంఘము

25వ తేదీని చెన్న పురికి వచ్చుట

ఉదయము 7-30 కు పొరులందరును సెంట్రలు ట్రేషనుకు రావలెను

సాయంకాలము తిరునల్వేళ్ళి బీబిలో గొప్ప స్వాగతసభ జరుగును

స్థానికవార్తలు

శ్రీ సంగీతశాల:—23 తేదీ సాయంత్రము 4-15 నిమిషములకు జాబ్బిటపురు ఆర్మీనియసువిధి వై. ఎం. వి. ఏ, గోల్డేహిల్స్ లో కచ్చేరిజరుగును బిడ్యంకృష్ణప్పగారు(మైసూరు) గాత్రము చాడయ్యగారు (పి.కె) తాళవృద్ధులు (చుప్పంకం)

పచ్చయప్పను హైస్కూలు లిటరరీ అసోసియేషను:—వై. సుభాపు పదియవసాంవత్సరిక సమావేశము సోమవారము 24 వ తేదీ సాయంకాలము 4-15 గంటలకు పచ్చయప్ప హాలునందు జరుగును. యస్. కె. యజ్ఞనారాయణయ్యగారు (యం. ఎ.) కాంతినికేతనమును గూర్చి ఉపన్యసింపబడును. యం. రత్న స్వామిగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

సంగీతసముద్ధారణ సమాజము-పాటకచ్చేరి:—ఈనెల 23 వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 5 మొదలు 8 గంటలవరకు తిరునల్వేళ్ళి పెద్దవీధి 53 గృహమున పాటకచ్చేరి జరుగును.

కృష్ణయ్యగారు (తిరునల్వేళ్ళి) వేణుగానం. శ్రీనివాసయ్యగారు (తిరునల్వేళ్ళి) ఢిడిలు. మహాలింగం ఆయ్యగారు (పురుకోట్ట) మృదంగం.

ఎత్తెను లై సెన్సింగుబోర్డు:—ఈబోర్డునందు సభ్యులు గనున్న రెవరెండు లీటుగాను ఆంగ్లాండునకుపోవుచు తమసభ్యత్వమునకు రాజీనామ ఇచ్చిరి. వీరిస్థానమున ఖాకెజుదరు మహమ్మదు సుల్తాన్ బాదుషా సాహెబుగారిని సభ్యులుగనియమించవలయునని ప్రభుత్వమువారికి సలహా ఇచ్చుచు మద్రాసు లెం పరన్సు లీగువారు తీర్మానములు గావించిరి.

రాష్ట్రీయ పోలీసుశాఖ

(ప్రచురణసంఘము)

రాష్ట్రీయ పోలీసుశాఖవారు జీతముల నభివృద్ధిపరచవేడుచు ఇండియామంత్రిగారికి 1920 వ సంవత్సరమున దరఖాస్తు పంపుకొనిరి. వారి సలహాల ననుసరించి ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కిందివిధమున జీతములను హెచ్చించిరి.

సర్కిసు - సంవత్సరము - నెలజీతము

1-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 250, 2-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 275, 3-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 300, 4-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 320, 5-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 340, 6-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 360, 7-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 380, 8-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 400, 9-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 420, 10-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 440, 11-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 460, 12-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 480, 13-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 500, 14-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 500.

ఎక్సిసియెన్సిబారు

15-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 520, 16-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 540, 17-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 560, 18-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 580, 19-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 600, 20-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 600, 21-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 620, 22-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 640, 23-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 660, 24-వ ప్రాజేవనర్లు రు. 680, 25-వ ఆదైన ప్రాజేవనర్లు రు. 700.

ఉద్యోగులలో నెలకన్న గ్రేడు నూటికి 7 మంది హాఫ్ పన్న రు. 800/-

ప్రావిన్సియలు సర్కిసులందు చేర్చుకొనబడు ఉద్యోగులకు 400 రూప్యములకు మించని జీతము నిర్ణయింపబడును. ఈజీతముల పద్ధతి యీసంవత్సరము ఫిబ్రవరి 1 వ తేదీనుండి అచలనం దుంచబడును.

స్వాగతము

శాసనోల్లంఘన విచారణ సంఘము

శాసనోల్లంఘన విచారణసంఘమువారు 25 వ తేదీ మంగళవారము ఉదయం 8 గంటలకు బొంబాయి మెయిలులో చెన్న పురికివచ్చి చేరెదరు. పురప్రముఖులు, విద్యార్థులు కార్మికులు అందరు ట్రేషనుకర్డచేరి దేశీయ నాయకులకు గొప్ప స్వాగత మీయవలయును.

25 వ తేదీ సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు తిరునల్వేళ్ళి సముద్రతీరమున ఒక బహిరంగసభ జరుగును. ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులు - మన భర్తములను గురించి నాయకులపన్యసింపబడును. నాయకులకు స్వాగతముచ్చు ప్రయత్నములందు పొరులందరు కార్మికులు సంఘమువారికి తోడ్పడవలయునని జిల్లా కార్మికుసంఘ కార్యదర్శి వాయువున్నార.

ఆంధ్రవైద్యవిద్యార్థులు:—రాయపురం మెడికలుస్కూలులో ఈసంవత్సరము క్రొత్తగా చేరిన విద్యార్థులకు ఆంధ్రవైద్యవిద్యార్థిసంఘమువారు రేపు ఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు పెడారియరు కోవిలెవీధి 88 వ నెంబరు గృహమున స్వాగతము నొసంగుదురు. డాక్టరు డి. సంజీవరావు ఎల్. ఎం. ఎస్. గారు ఆగ్రాసనాధిపత్యము వహింతురు.

నవ్వులతోట-మానవత్రిక:—కృష్ణజిల్లా మచిపట్టణమునుండి బయలుదేలుచున్న నవ్వులతోటయను మానవత్రికను కృతజ్ఞతతో నందికొన్నారము. ఆంధ్రమునందు హాస్యోద్బోధకములగు వత్రికలు లేనేలేవు. నవ్వులమూట అంతరించిన వెనుక బొత్తుగలేవు. ప్రస్తుత మీనవ్వులతోటకు కోనూరి గురుమూర్తిగారు సంపాదకులు. ప్రథమసంచికయందు మనమున కాహ్లాదమును గలిగించు విషయము లనేకము లున్నవి. వత్రికకు సంవత్సరంబందా రు 2-8-0. వలయువారు నవ్వులతోట కార్యాలయమునకు (బందరునకు) వ్రాసిన పొందగలరు.

బొంబయిశాసనసభ

రెండవసమావేశము 21 తేదీని మరల ప్రారంభమయెను. సివిలుసర్కిసు రెగ్యులేషన్సు 351 మూత్రము గనుగించి విషాయక రావు జి.పి.గారి పించనను తీసివేసేతియని ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. కోడ్రిజ్ బోయస్ కంపెనీవారినండి ఇనుపపెట్టెలను (సేపులు) ప్రభుత్వోద్యోగులు కొనకూడదని రహస్యము గ ఉత్తరవులు పంపబడుచున్నయవి. ఈ విషయమై ఆ ఉత్తరువును తెలియజేయుమని సభ్యులు అడుగ ఆలోచించుచున్నామని ప్రభుత్వమువారు బయలు జెప్పిరి. యువరాజుగారు సభ్యులకుపంపిన వందన సందేశమును అధ్యక్షులు నదివి పనిపించ అందరును తమ అనుచుతని ఊహిరి. సంస్కరణములపట్ల శ్రద్ధతో పనిచేయు చున్నందులకు సభ్యులు నభినందించుచు పూర్వపు ఇండియా కార్యదర్శిగారిని ప్రశంసించిన తంకికి మాంటాగూగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. అది సభ్యులకు తెలియజేయబడినది. జంతుహింస నివారణమును గూర్చి చట్టమును సవరించ వలయునని ప్రవేశపెట్టబడిన తీర్మానమును ఆక్షేపించిరి. సవరణ జరిగిన పోలీసువారు తమ యధికారమును దుర్వినియోగము జేసరగిరి. తుద కీజిల్లు సెలక్టుకమిటీ వారికిపంపబడిన.మాలాదారుల అట్ట ఆమోదించబడినది. బొంబయిలోనున్న ఖాళీస్థలములపై ప్రభుత్వము వారికి అధికారముండ వలయునని యు అట్టు జరుగుచో బాదములు వే కాట జరుగుట తగుననిరి. బిల్లు సెలక్టుకమిటీవారి కంపబడినది. వేల్పుయ్య రాజా మ్యూజియము అట్టసవరణను జేయువిషయము గూడ సెలక్టుకమిటీవారి కంపబడినది. కరాచీవాక్కి నేమను అట్టబీకాలు సురణ అంగీకరించబడినది. ఇపుడు బాధ్యత అంతయు పురపాలకసంఘమువారిదేయగును. సభమునకు నాటికి ఆపు జేయబడినది.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922 సం॥రం జూలై నెల 22-వ తేది

శనివారము

రాజకీయ పరిస్థితులు

—:~:~:~:—

భారతహృదయమున కాంగ్ల సంస్కారసంజాత మైన రాజ్యాంగజీవనమును వదలి ఆత్మావలంబన సాధనము నవలంబించుట దుర్భరముగ నున్నది. పూర్వవాసలు బలాత్కారముగ పూర్వమార్గమున కీడ్చుకొనిపోవుచున్నవి. పూర్వమార్గమునందు జాతీయహృదయము శోషించినను వ్యక్తులకు మాయాగౌరవము గలదు. ఉద్యోగములు గలవు. భాగ్యభోగములు గలవు. సుఖము గలదు. ప్రతిభా శాలియైన శ్రీనివాసశాస్త్రిగారికి మహాగౌరవ నియమబిరుదము గలిగినది. బ్రిటీషుసామ్రాజ్యాంతర్యాగములందు సత్కారములు విందులు జరుగుచున్నవి. భారతీయులకు మంత్రపదవులు లభించినవి. సింహాక్షభువునకు గవర్నరుపదవి లభించినది. న్యాయవాదులకు భాగ్యభోగములు లభించినవి. వందలమందికి ఎమ్. ఎల్. సి. అధికారము సంప్రాప్తమైనది. హృదయమున కభ్యాసమైన రాజకీయ విధానమును వదలి శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి రాజకీయ చిన సన్నాసవిధానము నవలంబించుట యసాధ్యమైనది. రాజకీయజీవనమునందు గలుగగల మంచిఫలములు సామాన్యముగ రాజకీయతంగమునకు దేశాభిమానుల నాకర్షించుచుండును. రాజ్యాంగరంగమునందు ఫలముగలుగకపోయినను కీర్తియైనను గలుగుచుండును. ఫలముగాని కీర్తిగాని కలుగనపుడు రాజకీయరంగప్రవేశము దురవగాహమైనది. దేశహితైకజీవనము దుర్భరమైనది. పూర్వము దేశహితైకజీవనమునందు భుక్తియును ముక్తియును జేరియుండెను. దేశసేవయం దారి తేరిననాయకుల కున్నతపదవులు నిధముగనుండెడివి. శంకరనాయకు చంద్రవార్ధరు కృష్ణసామయ్యరు శేషగిరి అయ్యరు గారులు దేశసేవకు ఫలమును బడయగలిగిరి. ఎంతటిదేశసేవకులైనను సధికారవాసన సోకినతోడనే పూర్వవాసలు పోయి అధికారస్వభావమును బడయుచుండిరి. పరమదేశభక్తుడు గోపాలకృష్ణ గోకలే సి. ఐ. ఇ. బిరుదమును గ్రహించినందులకు చింతిలుచు సర్ బిరుదమును నిరాకరించెను. అధికారావరణమునందు జేరిన సురేంద్రనాథబెనర్జి సర్ తోకను తగిలించుకొని పూర్వస్వరూపమును సంపూర్ణముగ మరచిపోయెను. అధికారావరణమునందు జేరిన మంత్రీకిని గుమాస్తా కును పూర్వ వాసనలు పోయి అధికారవాసలు పట్టుపడుచున్నవి. ఈ దురంతము జాతీయగౌరవమును జాతీయచైతన్యమును నాశనము చేసినది.

అవమానములు సంప్రాప్తమైనను బాధలను బెట్టినను నిర్బంధములను గల్పించినను ప్రాణములనుదీసినను సధికారావలంబనభావ మవిచ్ఛిన్నముగ నర్థిలుచుండెను. పంజాబుహత్యలు కాలటూశాసనము పరావలంబనదైన్యమును హృదయము చేసినవి. రాజ్యాంగవిధానమునందు భారత జాతీయ గౌరవమునకును వ్యక్తిత్వమునకును నవకాశములు లేవనియు లేటపడినది. అధికారావరణమునందు జేరినపుడు పూర్వస్వరూపము పోయి యధికార స్వరూప మేర్పడునని విస్పష్టమైనది. సత్యేంద్ర

ప్రసన్నసింహకు ముద్రణశాసనపాపము చుట్టుకొనినది. తేజబహదరు సప్రూకు శిక్షాస్మృతి సవరణ శాసనప్రయోగదోషము సోకినది. అధికారావరణమునందు జేరినవా రెంతటిమహానుభావులైనను సధికారపాశబంధములందు జిక్కుకొనుట తప్పని సరియైనది. ఈ పరిస్థితులందు రాజ్యాంగసంరంభమునందు నూతనవిధానము నవలంబించుట యవసరంబయినది. భారతీయు లాంగ్లేయుల సహాయమున దాస్యవిమోచనమును బడయుట నుద్దరమని గ్రాహ్యమైనది. అధికారవిధానమునకును నాత్మగౌరవమునకును సాహచర్యము సాధ్యముగానపుడు అసహాయవిధానము శరణ్యమైనది. సత్యవ్రతుడు గాంధీ మహాత్ముడు అసహాయోద్యమ దీక్షను బోధించెను.

అసహాయోద్యమము - రాజకీయపరిస్థితులు
వర్తమాన రాజకీయపరిస్థితుల కసహాయోద్యమలక్ష్యము కారణముగ నున్నది. గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వము క్రిందను లక్షలకొలది అసహాయోద్యమపు పైనికులు బయలుదేరిరి. మహాత్ముడెచటికి బోయినను వేలు లక్షలు ప్రజలు వారిని సందర్శించి వారిబోధామృతము గ్రోలి స్వరాజ్య దీక్షను బూనుట కాయత్తపడుచుండిరి. ప్రజాహృదయమునందు పొంగి పొరలిన స్వాతంత్ర్యప్రవాహము నూతనరాజకీయ పరిస్థితులను విశదము చేసినది. ప్రజాహృదయమున పొంగిపొరలిన యాటంక ప్రవాహమును సధికారబల మరికట్టుటకు బూనుకొనినది. అధికారపదవులందున్న భారతసోదరులు వారి విద్యాబలపాండిత్యములను నాంగ్లధికారబలమునకు జోడించి యధికారసమ్మోహబలమును విశదముచేసిరి. దేశసేవకులందరును సధికారసాగరమునందు గొట్టుకొని పోవుచున్నపుడు సేవకుల దృష్టిని ప్రజాహృదయమునకు మరల్చి దాస్య విమోచనమునకు అసహాయోద్యమము వరమసాధన మైనది. కలకత్తా నాగపురము అహమదాబాదుమహాసభలం దామోదితమైన యసహాయోద్యమవిధానము దేశమునంతట నామోదితమై కార్యరూపమును దాల్చినది. విద్యార్థులు పాఠశాలలనువదలిరి. న్యాయవాదులు వృత్తులను విసర్జించిరి. ప్రజలు మద్యపానమును నిషేధించిరి. విదేశవస్త్రబహిష్కారమును జేసిరి. ఖద్దరుబట్టలను గట్టుకొనిరి. శాసనోల్లంఘనమును జేసి షాసాలందు జేరిరి. శ్రీయువరాజాగమనము, హారతాళములు, నాయకుల బంధనములు అసహాయోద్యమమును మూలమూలలను వ్యాపింపజేసినవి. వేలకొలది దేశసేవకులు శాసనోల్లంఘనమును జేసి కారాగృహవాసమును స్వీకరించిరి. అసహాయోద్యమప్రయోగ మారంభమునం దధికారదృష్టిని నాకర్షింపకపోయినను వెంటనే ప్రభుత్వదృష్టి నాకర్షించి నిర్బంధపరంపరలు ప్రారంభమైనవి. రాజకీయప్రచారకులు పత్రికా సంపాదకులు మద్యపానప్రతిషేధకులు గ్రంథ ప్రకాశకులు నిర్బంధములకు గురియైరి. నిర్బంధ వ్యాపనము ప్రజోత్సాహమును వృద్ధిచేసినది. అన్ని రాష్ట్రములను ససహాయోద్యమ విధానమునందు ముందంజ వేయుటకు గోరుచుండినవి. వ్యక్తిశాసనోల్లంఘనము వ్యాప్తమైన స్థానములందు సమష్టిశాసనోల్లంఘనావసరమును సాధ్యాసాధ్యములును విమర్శింపబడినవి. ఆంధ్రదేశమునందు గుంటూరుమండలమునందు సమష్టిశాసనోల్లంఘనమును జేయుటకు ప్రయత్నములు జరిగినవి. బాగ్దోలియందు మహాత్ముడు సమష్టిశాసనోల్లంఘనమును జేయుటకు నిర్ణయించెను. చారిచౌరాహత్యలు జరిగినవి. ప్రజాహృదయమును దైవప్రతికూల్యమును మహాత్మునిహృదయమునకు విశదమైనవి. గాంధీమహాత్ముడు దేశపరిస్థితుల ననుసరించి సమష్టిశాసనోల్లం

ఘనమును తానువిరమించి ప్రతిషేధించెను. బాగ్దోలి యందు నూతననిర్మాణ విధానమును నిర్ణయించెను. గాంధీమహాత్ముడు విశ్వామిత్రుని వలె స్వరాజ్యస్మృతిని జేయునని నమ్మిన ప్రజలకు మహాత్ముని వ్యవహారములు నిరుత్సాహమును గలుగజేసినవి. పెద్దనాయకులు సయిత మి నిరుత్సాహమును విశదముచేసిరి. డిల్లీయందఖిలభారత జాతీయమహాసభోపసంఘమునందు మహాత్ముడు బాగ్దోలి నిర్మాణవిధానమునందు మార్పులను జేసెను. బాంబయిప్రభుత్వము గాంధీమహాత్ముని రాజద్రోహమునకు దండించినది. అనుదినమును దండనవార్తలు నానాప్రాంతములనుండియును నేతెంచుచున్నవి. మహాత్ముని బంధనము, ప్రభుత్వపు నిర్బంధవిధానములు ప్రజాహృదయమునం దాశాభంగమును నిరుత్సాహమును గలుగజేసినవి. ప్రజలు నిరుత్సాహమునుబొందినను ధర్మమార్గము ననుసరించు రాజకీయపరిస్థితులకు నూతనశక్తిని గలిగించిరి. బాహ్యచిహ్నములను పరిగణించెడి వారల కీ నూతనశక్తిప్రభావము గోచరము గాకున్నది. గాంధీమహాత్ముడు, మహాత్ముడియనాయకులు, వేలకొలది దేశసేవకులు నిర్బంధముల ననుభవించుచున్నను దేశ మల్లరులు లేకను ప్రశాంతస్థితియందున్నది. ఈ ప్రశాంతస్థితి ప్రతిపక్షులకు దౌర్బల్యముగ దోచినను ససహాయోద్యమవాదుల కాత్మనిగ్రహముగ బరిణమించినది. అసహాయోద్యమ విజయమున కాత్మనిగ్రహము మూలాధార మని మహాత్ముడనవరలము చేసిన బోధ నాయకులకు హృద్యత మైనది. ఆత్మనిగ్రహమునకు ఖద్దరువ్యాపనము మద్యపాననిషేధము అస్పృశ్యతానివారణము బాహ్యలక్ష్యములుగను త్రికరణశుద్ధిగ దౌర్జన్య రాహిత్య మాంతరంగికలక్ష్యముగను నిర్ణయింపబడినవి. శాసనోల్లంఘనమున కనవసరమైన రాజకీయ పరిస్థితుల వ్యాపకమును నరయుటకును కార్యవిధానములను నిర్ణయించుటకును నాయకులు దేశసంచారమును జేయుచున్నారు. నాయకులసంచార ఫలము ముందు తెలియగలదు. అధికారులు నిర్బంధ విధానమును యథేచ్ఛగ వ్యాపింపజేయుచున్నను రాజకీయపరిస్థితులందు నూతననిర్మిత మేర్పడి విజయము గలుగుచున్నది. ఆ విజయము మహాత్మునిత్యాగమునందు బ్రత్యక్ష మగుచున్నది.

దేశభక్త డిన్న వ లక్ష్మీనారాయణగారు
—:~:~:~:—

ఆంధ్రదేశమున సేవానిరతికి చిరకాలమునుండి వినుకొక్కెన లక్ష్మీనారాయణగారి కాంధ్రావని హృదయపూర్వకమైన స్వాగతంబు నొసంగుచున్నది. లక్ష్మీనారాయణగారు స్వతంత్రజీవనము నారంభించిన కాలమునుండియును దేశసేవాపరాయణులై వారి జీవితమును పరార్థహితమునకు వినియోగించుచుండిరి. ఇరువదేండ్లకు బూర్వము దేశము సంఘ సంస్కరణభావములతోను స్త్రీపునర్వివాహభావములతోను నిండియున్నపుడు కీర్తిశేషులైన రావుజహద్దరు పిరేళలింగముపంతులుగారితో గలిసి పనిజేసిరి. దేశభక్త కొండవేంకటప్పయ్యపంతులుగారు స్థాపింపదలచిన శారదానికేతనమునందు బనిజేయుటకు కుతూహలమును వెలిపుచ్చిరి. నిమ్మజాత్యుద్ధరణమునకు చిరకాలమునుండియును పాటుపడుచుండిరి. వారింగ్లాండున బ్యారిష్టరు పరీక్షయందు కృతార్థులై వచ్చినతరువాతను చెన్నపురియందు నివసించునపు డాంధ్రుల వైతికార్థిక రాజకీయజీవనమునందు గృహిణులు సేవాపరాయణత్వమును వెల్లడిచేసియుండిరి. లక్ష్మీనారాయణగారి కాంధ్రమునందు మంచిపాండిత్యము గలదు. భారతభాగవతముల ననేకపర్యాయములు చదివి వానియందలి

సామరస్యమును గ్రహించిరి: అసహాయోద్యమ మారంభ మైన తరువాతను న్యాయవాదివృత్తిని విస్మరించి రాజకీయప్రచారమును జేయుచుండిరి. పల్నాడున కటప్పికష్టములను విచారించుటకు బోయి నపుడు పూచిఖత్తు సీయనందులకు బంధింపబడిరి. లక్ష్మీనారాయణగారు చెఱసాల కేసునపుడు వారి ధర్మపత్నిని శ్రీమతి లక్ష్మీబాయిమ్మగారిని స్వరాజ్య సేవను జేయుటకు నియమించిరి. లక్ష్మీబాయిమ్మ గారు పతియాజ్ఞానుసారముగ గతసంవత్సరము నందు జేసినదేశ సేవ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రపంచమునకు దెలిసియే యున్నది. వీరు సంవత్సర కాలమును శ్రీకృష్ణజన్మ స్థానమునందు స్వరాజ్యమంత్రిపారాయణముచేసి సేవాదీక్షాపరాయణు లగుచు గడపిరి. ఆ కాలమునందు పంతులుగారు మాలవలై యను సాంఘికనవలను వ్రాసి వారిస్వతోముఖమైనసేవానిరతిని విశదము చేయగలిగిరి. శ్రీ యు త లక్ష్మీనారాయణగారధికతరదీక్షతో దేశ సేవాపరాయణు లగుటకు భగవదనుగ్రహమును వేడుచు మామిత్రులకు సేవారంగమునకుస్వాగతంబు సెసంగుచున్నారు.

పదమూడవ ఆయుర్వేదమహాసభ

ఈ మ హా స భను రాజమహేంద్రవరమున ఆగస్టునెల 5-6-7 తేదీలను జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. సభను జయప్రదముగ నిర్వహించుటకు సన్మానసంఘమువారు గట్టిప్రయత్నములు చేయుచుండుట సంతోషప్రదము. ఆయుర్వేదవైద్యవిధాన పునరుద్ధేనమునకు తమ జీవితమును ధారబోసిన ఆయుర్వేదమార్తాండుడు (భిషగ్గణి వైద్యరత్న శ్రీమాన్ పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారు) అస్తమించిన పిమ్మట నాయుద్యమ మంతరింపకుండ డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి (బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం) గారు కార్యభారము నంతయును బూని వ్యయ ప్రయాసకుల కోర్చి చాల కృషిసల్పుచు ఆంధ్రుల కృతజ్ఞత కెంతయును ప్రాత్రులై యున్నారు. ఈమహా సభ ఆంధ్రరాష్ట్రమున పవిత్రశీల యగునఖండగౌత మీతీరమున రాజమహేంద్రవరమున జరుగును. గాన దీనిని జయప్రదముగ నిర్వహించు భారమును ఆంధ్రదేశీ యు ల గు నా యు ర్వేద వైద్య శేఖరులే గాక ఆంధ్రమహాజనులందరును గూడ వహించి ఆంధ్రవిఖ్యాతి కనుగొనుదురీని నదాన్య తను కనబరుపగల రని నమ్మెదము. 7 వ తేదీ శ్రావణ పౌర్ణమి యగుటచే ఈ తేదీలో మహాసభను జరిపినచో అనాడు ద్విజులు ఉపాకర్మను నిర్వహింప వలసియుండుటచే మహాసభకు రా వీలుండదు గాన ఇప్పుడు దీని నిలుపుచేసి మరొకపుడు జరుపదగు నని మహామండలిస్థాయిసంఘమువారు చెన్నపురిలో తీర్మానించిరి తెలియుచున్నది. సభానిర్ణీతకాలము చాల చేరువకు వచ్చియున్నది. ఇప్పుడు మార్పుట చాలకష్టముగా నుండవచ్చును. పవిత్రమగు గోదా వరీతీరమునం దుపాకర్మచుసలుపుట చాల శ్రేష్ఠత ము మనుట కెట్టి సంతయమునులేదు. గాన నీవిషయ మున నభిప్రాయభేదములకెడమిచ్చి సభానిర్వహణ మున కెట్టినిరోధమును కలిగింపక ఎల్లరును సోదర న్యాయమున నేకీభవించి సభను జయప్రదముగ నిర్వహింతురని నమ్మెదము. స్థాయిసంఘమువారును సన్మానసంఘమువారును వ్యవహారపరిష్కారము నకు ప్రేమాభిమానములవైననే ఆధారపడుదురు గాక. సభావ్యయములకు శ్రీతునిరాణివారు 500 రూపాయలు విరాళ మొసంగిరిని వినుటకు సంత సించుచున్నాము. ఆంధ్రరాష్ట్ర వాసు లగు మహా రాజులు జమీందారులు ధనికులు మున్నగు సం పన్నులందరు నుదాకభావముతో ధనసహాయ మొనరింతురుగాక.

మహాత్మునిసందర్శనము

ఉద్యోగు లొసంగు నుత్తరువులు కొన్ని చాల చిత్రములుగ గనబడుచున్నవి. వారి నిరంకుశభావ మును రహస్యగోపనాతురతయు వానియందు స్పష్ట మగుచుండును. ఇటీవల ఎరవాడచెఱసాల సూపర్వైజింగ్ అసంగిన ఉత్తరువు వీని నన్నిటిని తల దన్నియున్నది. మహాత్ము నిటీవల సందర్శింప నేగిన శ్రీమతి మాతాకస్తూరిబాయిగారు మున్నగు వారి కిని మహాత్మునకును జరిగిన సంభాషణమును వారు వెల్లడించినచో నికమీదట మరెవ్వరును మహాత్ముని సందర్శించుట కనుమతియియ్యబడని ఆతడు నుడివె నట. నిరంకుశోద్యోగులు సర్వస్వాంత్ర్యముల హరించినను సరకు చేయనిమహాత్ముడిట్టి కొరమాలిన బెద రింపుల లెక్కచేయునా? నా కికముందు బంధుదర్శనము గలిగించినను సరే మానినను సరే నా కేమి యును చింతలేదు. తమకేసిసముచితమని తోచిన దానిని బంధుజను లొనర్చుటకు నా అభ్యంతర మేమియును లేదని ఆసూపర్వైజింగ్ నెనుటనే బంధు గులతో మహాత్ముడు నుడివెను. ఇట్టి అభూతకల్పన ల్లిక్రింది యుద్యోగులతలలో పుట్టునో లేక ప్రభుత్వ సంఘసభ్యులకే తోచుచుండునో దుహవ్యాము. ఎటులనైననేమి సంభాషణము మూల నడగలేదు. దేశమందంతటను వెల్లడియెనది. ముందు ఫలితమును చూచెదముగాక. మహాత్ముని సందర్శనమున కిను మతిని గోరుచు హాకీంఅబ్దులుఖానుగారు పూనా నుండి 21 వ తేదీని ఇనస్సెక్రటరీజనరలుకు వ్రాయ నతడు నిరాకరించెనని నేటితంతివార్తలలో కలదు.

వలసరాజ్యములు - భారతీయులు

భారతీయులకు జన్మభూమియందు పుట్టుగతు లు లేనపుడు వలసరాజ్యములందు హక్కులు లేవని పెనగులాడుట యవివేకము. కాని భారతీయులు చెనుటల నోడ్చి యమానవములకు లోనై ప్రాణ ముల నర్పించి బాగుచేసిన స్థలములందు మానవ స్వత్వముల నాకాంక్షించుట మానవస్వభావము. శ్రీనివాసశాస్త్రి గారు రాష్ట్రీలియాయందు గల స్వల్పసంఖ్యాకులనైనను బానిసలనువలె జూడక మానవులనువలె జూడుడని వేడుకొనుచున్నాడు. స్వల్పసంఖ్యాకులకు స్వత్వముల నిచ్చిన నినుకభూ ములు మండిపోవు. బంగారుగనులు చెడవు. అయి నను మంత్రికి చిత్తశుద్ధి గలుగలేదు. దక్షిణాఫ్రికా యందు నగరములలో భారతీయులు స్థిరాస్తి సంపాదింపజనదు. ఆధికసంఖ్యాకులు (భారతీయులు) గల కెనియాయుదును స్వాతంత్ర్యములేదు. ఫిజీదీప్పవా నులు భారతీయులకు సమానప్రతిపత్తికొండెదగదని నువాయం దేశగ్రీవముగ తీర్మానించిరి. సామా జ్యంతర్భాగముల కేవలకు దృష్టిని మరల్చినను నీగతియే గోచరమగుచున్నది. చర్చిలులు కర్మములు యేటులు స్వజాతీయప్రయోజనముల నపేక్షించి సమర్థించినను ప్రతిభావంతులు శ్రీనివాసశాస్త్రి గారు రాత్నవంచకులై యేల యాచ్ఛామార్గమును బూనవలయునో తెలియకున్నది.

లండను - భారతీయులకు క్లబ్బు

ఆంగ్లేయులకును భారతీయులకును గల జాతీయదురభిమానమును బోగొట్టుటకు లండను నం దొకక్లబ్బు స్థాపింపబడినది. దానిని మాంటెగు ప్రభుత్వ లాశీర్వ దించిరి. న్యాయుండియా పత్రిక యాత్మప్రకర్షణమును జేయుచు నీక్లబ్బు బెజంటమ్మగారు స్థాపించిన క్లబ్బుని శ్లాఘించుచున్నది. భారతఖండమునం దాంగ్లేయుల క్లబ్బులందు భారతీయులకు బ్రవేశము గలుగకను వారికి ప్రతి పత్తి లేనపుడు శృంకలనాయకులకును గుప్తలకును శ్రీనివాసశాస్త్రిలకును బ్రవేశమున కనుకూలించెడి

లండను క్లబ్బువలన జాతీయ దురభిమానము నశింపదు. లండనునందు ఓడ్వయరులు ప్రభువులు- స్మిత్తులు జానులుగనుందురు. జాతీయ దురహంకారము పటాటోపము భరతఖండమునందు గలుగుచున్నది. దీనికి బ్రతిక్రియ స్వరాజ్యస్థాపనము గాని ఫలహారముల క్లబ్బులు గావు.

ప్రచురణ సంఘము

గత సంవత్సరపు నివేదికము

ప్రచురణసంఘము వారి 1-21-22 సంవత్సరపు నివేదికము ప్రకటింపబడినది. ప్రచురణ సంఘాధికారియగు డాక్టరు గిల్బర్టు స్టేటరుగారు మార్చి నెలనుండి నెలపువైస వెళ్లుటచే వారి స్థానమున సంఘమునందు ఆనధికార సభ్యుల లో నొకరు పి. ఎ. ముబ్రహ్మణ్యయ్యగారు ప్రచురణ సంఘాధికారిగ నియమింపబడిరి. సంవత్సరాంతము వరకు వీ రీవని చేయుచుండిరిగాని కడపట ప్రభుత్వము వారిచే ప్రకటింపబడిన ఉత్తరువు నందు గిల్బర్టుస్టేటరుగారి ఉత్సాహము, ఇతర అనధికారసభ్యుల కృషి ప్రశంసించబడియున్నది. ప్రచురణాధికారియగు ముబ్రహ్మణ్యయ్యగారి ప్రస్తావనయే లేఖండుట వింతగ నున్నది.

1921 వ సంవత్సరపు జులై నెల 16 వ తేదీన యీ క్రింద పేర్కొనబడినవారు సంఘసభ్యులుగ పేర్కొనబడిరి. (1) కాసనసభ్యులు గొ||అహమదుతులీమరకయ్య, టి. రంగాచారి, టి. వి. శేషగిరిఅయ్య, ఆర్. వెంకటకృష్ణనాయుడు, సర్ జి. యస్. సింఘు, మహ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబు, అబ్దులు అలీఖాన్ బహదరు, యం. సి. రాజ, బి. మునుస్వామినాయుడు, టి. ఎ. రామలింగంశెట్టి, డాక్టరు పి. బి. రామరావు, సి. వి. యస్. నరసింహ రాజు యం. క్రిష్ణమనాయుడు, మో. రామచంద్ర రావు పంతులు, టి. ఆరుమైనాథం పిళ్ళెగార్లు.

(2) ఇతరులు:— యస్. ఇ. కాల్వే, బి. కందస్వామి శెట్టి, పి. ఎ. ముబ్రహ్మణ్యయ్య, యస్. ఇ. యల్. కర్నూ, రాజా వి. వాసుదేవరాజగార్లు. ఈ సంఘమునకు రావుబహదరు టి. రంగాచారిగారు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొబడిరి. ప్రచురణ సంఘమునందు వార్తాపత్రికలకు సంబంధించినవారొక్కరైనను లేరు.

రాజకీయప్రచారము గలపుటకు కాక ప్రజలకు అన్ని విషయములు తెలియజెప్పవలయు నను యీసంఘమునా రుద్దే శించిని యీ నివేదికమునందు ప్రకటింపబడినది. అయినను అసహాయోద్యమము అధికముగ చూపించుచుండుటచే అందులకు ప్రతికూలముగ ప్రచారము సలపవలసివచ్చెనని వీరు అంగీకరించుచున్నారు.

ఈ ఉద్దేశముతోనే కాబోలు రాజకీయవిషయములకు సంబంధించిన 40 కే ప్రత్రములు ప్రచురింపబడినవి. అసహాయోద్యమమును ఖండించుచు రాజప్రతినిధి, గవర్నరులు, ఇచ్చిన ఉపన్యాసములు, అసహాయోద్యమమును గురించి రివీల్రవాధిభాగూరుగారు పంపిన లేఖలు, అలీసోదరులు తీమాపణపత్రము, మున్నగు విషయములను వివరించుచు కరప్రత్రములు ఆంగ్లభాషయందును, దేశ భాష యందును ఆంగ్లేయీం ప. బడి విరివిగ పంచివెట్టబడిన. ఇవికాక ఆరోగ్యము, పరిశ్రమలు, కృషి సాయము, ఆర్థికవిషయములు మున్నగువాటికి సంబంధించిన వివరములు తెలుపుచు కరప్రత్రములు ప్రకటింపబడిన.

ఈ సంఘమునకు ఒక పుస్తక భాండాగారము పతన మందెరము చేయుచున్నది. గంధాలను ముద్రయోగింపవలసినవారు 5 రూప్యములు డిపాజిటు చెల్లించవలెను. నెలకు 8 ఆణాలు చందా ఇవ్వవలెను. సంఘమువారి యాజమాన్యమున 7 ఉపన్యాసములు జరుపబడిన.

గడచిన సంవత్సరము సంఘమువారికి 2505 రూప్యములు ఆదాయము వచ్చెను. రూ.91244 ఖర్చు వెట్టబడిన. ఇందు గ్విన్ గారి బ్రెవిలేజీ లీవు ఆలవన్న చెప్పబడిలేదు.

గర్ మాంటాగ: వెబ్బుగారు మాటాడుబండిని దునుకుగ నడిపించిరి. ఇద్దరుబాహురకు హాని కలుగజేసెనని నేరము మోపబడిన. వెబ్బులుపడిన పిల్లలతోడి ఫిర్యాదు మహంమూర్తియొక్కెన. పోలీసువారు మానలేదు. మేజిస్ట్రేటు ప్రార్థనచారణచేయవలెనని. ముద్దయి బండిని తొందరగ నడుపుతదని న్యాయవాది నుడివెను. ప్రభుత్వము వాయుదాక్షిణ్యపడిన.

విదేశ వార్తలు

ఐరిషు విప్లవము

ప్రజాస్వామ్యవాదులు చురుకుగ నుండుట

తాత్కాలిక ప్రభుత్వ ప్రకటన

లండను, జూలై 20:— ఐరిషు ప్రభుత్వమువారు గావించిన ప్రకటనయందు దిట్లుగలదు. తెలుపుచున్నదం దంతటను ప్రభుత్వ పట్టాలముల బల మడికముగ నుండెను. డోనెగలనుండి కను ప్రాతిపక్షాలము గలదు. గాల్యే, లిమరికు, టిప్పరరీలందుకుంటే స్ట్రీగ్లందు ప్రభుత్వ పట్టాలముల పని కట్టతరము. వాటరుఫర్డు, కార్మిక్, క్లెర్, డెనెగల ప్రజాస్వామ్యవాదుల పరిపాలన వలన పూర్వ నడుమిచ్చుచి.

లండను, జూలై 20:— డెల్లినుచుట్టును, ప్రజాస్వామ్య నాదులగుంపులు చురుకుగా నిరుగుచున్నవి.

సంగ్రహిస్తున్నములు విఫలము లగుట

కార్మిక పక్ష పార్లమెంటు సభ్యులగు పదునొకండు గురు ముద్రాను హాజరుకు చేత ఇరుపక్షములవారికిని సంధి కుదుర్చుటకు కార్మిక పక్షమువారిచే ఏర్పాటు చేయబడిన సమావేశము వదలి నేయుండెను.

ఇరుపక్షములవారును రాజకీయ సేదన్న శాంతిచేపూర సేరదను గలహానుగురించి ఐరిషు ప్రభుత్వమువారు గావించిన ప్రకటనయందు దిట్లుగలదు. ప్రజాస్వామ్యవాదులబలమును విచ్చిన్న మొనర్చిన తరువాతనే ప్రజాశాంతి తేటారును. మోనగ్, కావగ్, రాస్కామగ్, కైట్రిము, క్లెర్ జిల్లాలందు ప్రభుత్వ పట్టాలముల యాధిపత్యముండెను. లిమరికునుండి వాటరుఫర్డుకును ప్రజాస్వామ్యవాదులు బలముగ నుండిరి. ఈరంగమున ప్రతిమూలను ప్రభుత్వ పట్టాలములు ఎదుటిపక్షమువారి నెదుర్చుచున్నవి. ప్రభుత్వ పట్టాలములు కిల్కెన్నీనుండి మంగళవారము వాటరుఫర్డు పరిసర ప్రాంతముల వేరెను. వాటరుఫర్డు పట్టణమున ప్రవేశించుటకు స్వయం నడివలన వాటకుములు గలిగెను. ఈ నడినై వంతెనలు వైసికులు జనుటకు యోగ్యములుగ లేవు. పట్టాలములు ప్రజాస్వామ్యవాదుల కిదిరముల వైసను జెయ్యలేదు పిరంగులు ప్రేల్చెను. పతిపక్షముల చాల తక్కువుగ తిరిగి ప్రేల్చిరి. గతసాయంత్రము వరకు లిమరిక్కునందు పోరాట మింకను సాగుచు నేయుండెను. లిమరిక్కు పోరాటము నందు 20 మంది హతులైరి. 40 మందికి గాయములు తగిలెను. పౌరులు చాలవర కిండుల కావతులైరి.

దండల్కు వశమగుట

లండను, జూలై 20:— చర్చిలుగారు కామన్సునందు ప్రక్షుల సమయమున నిట్లు చెలిపిరి. ఐరిషు ప్రభుత్వ పట్టాలములు దండల్కును పట్టుకొనివున్న ఆచ్యుట ఖయీలుగా నుంచబడిన 17 గురు అల్లెవరు స్నేహము కానిట్టెలులను వదలివెట్టిరి ఇంతయిగాక ప్రజాస్వామ్యవాదులచే దాచబడిన మరి పది మంది స్నేహము కానిట్టెలులను గూడ వదలివెట్టుకొట్టెనీరి.

ఇట్లీ ముత్రివర్గ కిష్కనీతి

కోము, జూలై 20:— ఇట్లీయుందు ఫాస్టింగుకును సోపలిట్టులకును పోరాటములు సంధించుచుండెను. ఫాక్టా గారును వారి మంత్రిగర్దమును వీరి పోరాటముల కాహుతులైరి. ఫాక్టా గారి ప్రభుత్వమువారు రెండవపక్షమువారివై పక్ష సాతము గన్పరుచుచుండి రరి రెండుపక్షములవారును నెరాకో పణ మొనర్చిరి. ప్రభుత్వమువారు వేళమునందు అల్లరులు జరుగకుండ వేయుటకు మో మోటులకే శక్తికొలిపి ప్రయత్నించుచుండి రనియు, వేళమునం దల్లరులకు రాజకీయకక్షులవారే యుత్తరవాదు లనియు ఫాక్టా గారు చెలిపిరి.

ఫాస్టింగు కావకు దగు ప్రస్థానానిగారి వేదరింపు చాల సుభద్రకరము గ నుండెను. వాను మంత్రి వర్గమునందు వేదనియు కాని ఇకమిదనే మంత్రిగర్దమువారుగాని సోపలిట్టుల యెడలపక్ష సాతముగ నున్నయెడల తాను స్వయముగా గొప్ప నైపుణుల తేనదీని ప్రభుత్వమువై తిరుగబడెదననియు వేదరించెను. వాస్తూని గారు 360000 అనుచరులను వేర్వగలదనియు వారిచే చాలమంది వైసికాధికారులుగూడ గలరనియు సామాన్యకన్యకలు గలదు. వీరి వేదరింపు యొక్క విలువ ఇందే ఇమిడియున్నది.

ఫీజీభారతీయుల స్థితి

సమానహక్కుల నొసగరాదు

తెల్లవారి ప్రయత్నములు

వెల్లింగ్టన్ జూలై 20:— నువాయం కోక పెద్దసభ జరిగెను. మేయరు అధ్యక్షత వహించెను. ఆరు జిల్లాలనుండి చాలమంది ప్రతినిధు లరుదెంచిరి. ఫీజీయును భారతీయులకు సమాన రాజకీయ హక్కుల నొసగరాదని ఏకగ్రీవముగ తీర్మానింపబడెను.

భారత వ్యవహారములు

సర్. శివస్వామయ్యగారి ప్రసంగము

లండను, జూలై 21:— గత సాయంత్రము ఎమిలీ లిట్టను ప్రభుత్వే నొసంగబడిన విందు సంతర్భమున “భారత పరిస్థితులు” అను విషయమును గూర్చి సర్. శివస్వామయ్యగారు ప్రసంగించుచు నిట్లు నుడిపిరి: భారత ప్రభుత్వము నందు ప్రజలకు గల న్యాయములగు అపనమ్మకములకు కారణములను తొలగించి, క్రమపరిణామమును గోరుపక్షము వారికి (నేషనలు పార్టీ) బలముని యువలెను. ఈ అపనమ్మకములవలననే అసహాయవాదులు గొప్ప యుద్ధమును గల్పించిరి. ఆర్థికపరిపాలనాస్వాతంత్ర్యము నొసగి ప్రభుత్వమువారు తమ నిష్కల్మషాద్వైతము లను వెల్లడింపవలెను. భారత కాననభవారితే, వైసికని ర్యాణము, వైసిక వ్యయమును తగ్గించుట మొదలగువిషయములనుగురించి గావింపబడిన తీర్మానములను, జాగునేయక అమలులోనికి దేశపోయిన యెడల మితవాదులకు గూడ ప్రభుత్వమునందు నమ్మకము జోవును.

సంస్కరణములందలి లోపమును గురించి విచారించి వానికి సవరణలను నూచించుటకుగాను ఒక సంఘము నేర్పరుపవలెను. భారతీయులు దిగదినము, భారత ప్రభుత్వమును తమ ప్రభుత్వము వలెనే భావించుకొని రంగమునందున్న వారికి కార్యాచరణ స్వాతంత్ర్యముగ నొసగవలె నని గోరుచున్నాడు. సిమ్లా, ఢిల్లీలయందలినిరంకుశాధికారులతో పోరాడుచున్నట్లు వారెంచుటలేదు. వైటుహోల దొంగు పిట్టలందలి నిరంకుశాధికారులతో పోరాడుచుంటిమని వారెంచుచుండిరి అయ్యురగారు నుడిపిరి.

మోటారు బండలపై దిగుతివన్నులు

లండను, జూలై 20:— భారత ప్రభుత్వమువారు, డ్రిటిషు మోటారు శకటములపై నూటికి 30 చొప్పున విధించిన దిగుతివ పన్ను వలన బ్రిటిషు వారి భారత వర్తకము చాలవరకు శిథిలమై పోయెనని కామన్సు సభయందు జేపిను గారు నూచించిరి. గత మార్చి మాసముననే దిగుతివ పన్నుకి మొనర్చబడె ననియు ఈ కొలదికాలములోనే వ్యాపారము తగ్గినది హెచ్చినది నిర్ణయంప విలులేదనియు వింటర్లను ప్రభువు నుడిపెను. ప్రభుత్వాదాయమునకు సూత్రమే ఈపన్నుకి మొనర్చబడుటచే నావిషయమున ప్రభుత్వమువారు దీనిని బాగుగ గమనించెదరు.

సివిలుసర్వీసు యుద్యోగుల మారకపు

పరిహారము

కామన్సు సభయందు సర్ థామసు జెన్నెట్టు గారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, ఇంతవరకును రూపాయి మారకము చాల అస్థిమితముగ నుండుచుండుటచే సివిలుసర్వీసు యుద్యోగులకు మారకపు పరిహారము నొసంగలేదనియు ఈవిషయమును ప్రభుత్వమువారు మరచిపోరనియు వింటర్లనుప్రభువు నుడిపెను.

సర్ చారల్సు టాన్సెండుగారు

అంగారాకు జనుట

వాగ్దానముల భంగమొనర్చుట

లండను జూలై 21:— సర్ చారల్సు టాన్సెండుగారు జూలై 17న తేదిన తెలుసునుండి అంగారాకు ప్రయాణమై వెదలెనని కామన్సు సభయందు హామ్యువర్తగారు చెలిపిరి. గ్రీనుతో రాజుబారములు జరుగుచుండగా తాను టిక్కికి వెళ్లెనని టాన్సెండుగారు గావించిన వాగ్దానమున కిది విరుద్ధము కారణంబునందు వారికి వ్యాధిభుదినతరువాత “టర్కియందు పనికిరాదు” అని వ్రాయబడిన రహదారి చీటి ఈయబడెను.

ఆస్ట్రేలియా విషమస్థితి

ఆహారపదార్థములధరలు పెరుగుట

వియన్నా, జూలై 21:— గత 4 వారములలోను వియన్నాయందు యొట్టెలరీదు నూటికి 89 చొప్పున హెచ్చెను. తిరిగి నూటికి 21 వరకును హెచ్చెనని పత్రికలలో ప్రకటింపబడినప్పుడు పట్టణమందు ఉపద్రవకరములగు పరిస్థితులు బయలుదేరెను. కోఫోగ్రేక పూరికిమగునొక గొప్పగుంపు పార్లమెంటుభివనము నెదుటకుజని ఎర్రజెండాను విప్పి ఆహారమునకుగాను బల్టాను ఒసంగవలెననియు అట్టొసంగునంతవర కచ్చటకే యుందుమనియు దెలుపుచు మంత్రిగర్దమువారికిని రాజకీయ నాయకులకును ఒక రాయబారమునంపిరి. ఈగుంపులో చాలమంది ఇనుము యంత్రాలయములందలి పనివాగు. వెంటనే మంత్రిగర్దము సమావేశపరుపబడెను. ఒక హెచ్చరిక పంపబడిగానే దుకాణములును ఫ్యాక్టరీలును మూసివేయబడెను. బ్యాంకులును హోటల్లును బలపరుపబడి పోలీసుదళము కాపలా యుంచబడెను. పట్టణ మందంతటను భయము వ్యాపించి పోయెను. ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తర మసంతృప్తికరముగ నున్నయెడల ఇతర కార్యక్రమముగూడ నాపని వారితో గలియుటకు వాగ్దాన మొనర్చబడిచే పరిస్థితులు ప్రద్రవకరముగ మారవచ్చును.

ప్రభుత్వమువారి ద్వారా నిర్దేశించిలవకు దప్ప ఎవ్వరును విదేశీయ నాణెములతో వ్యాపారము జేయరాదని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించెను.

యువతుల

గురించిన చట్టము

మాక్స్వీస్టుగారి సూచన

లండను, జూలై 18:— క్రిమిలు లా(అమెండుమెంటు) బిల్లునకు కమిటీయందు మాక్స్వీస్టుగారు ఈ క్రిందిసవరణ నుపపాదించెదనని నోటిసునిచ్చెను.

“పదునారు వత్సరములవయస్సుగాని అంతకు తక్కువ వయస్సుగాని గల యువతులు వారి శిరోజములను జారుగా వదలివేసి యుంచుకొనవలెను, లేక జడవలె నట్లుకొనవలెను. లేక వెనుక వైపున కట్టి ప్రేలాడ వేసికొనవలెను. 18 వత్సరముల వయస్సుగల ట్రియు అంతకు తక్కువ వయస్సుగల ట్రియు యువతులు జుట్టును వైకిదువ్వి సిగవేసికొనిన యెడల ఈచట్టముప్రకారము శిక్షింపబడుదురు. ఇట్లు మూడుపర్యాయములు శిక్షింపబడిన తరువాతకూడ నట్లే జేసినయెడల నామె 16 వత్సరములవయస్సు వచ్చువరకు. రిఫర్మటరీయం దుంచబడును.” (స్టేట్మెంటును తంతివార్త).

ఒకకోటిశ్వరునివిచిత్రచరిత్రము

ఇంకొకని భార్యవలన ధనమును గోల్పోవుట

లండను జూలై 20:— వాల్టరువనన్న అను లక్షాధికారి మరణానంతరము ఆతని ఆస్తియొక్క బ్రష్టివలన గ్రహము లిసెట్టి భార్యాభర్త లిరువురువైన 125000 సవరనులకు దేబడినదావావలన నొక అడ్డుకవిచిత్రము బహిరంగమయ్యెను. వీరు వాల్టరు విశన్సుగారినుండి వైధనమును మోమువలన లాగుకొనిన బ్రష్టివాదించెను. లిసెట్టిసతి దుష్ప్రభుత్వనకునుగాను ఆమె ప్రభుత్వమువారు రిజస్టరుజేసిన 20-వ దినమున 1915 సం॥ న ఆమె లిసెట్టిగారిని వివాహ మాడెను. తరువాత వినన్ను గారామెను గలసికొనినప్పుడాదిడిమెను జూచి చాలాప్రేమించెను. లిసెట్టిసతి తనకు 18 వత్సరముల వయస్సునియు దానవివాహిత ననియు, బండుగు లెవ్వరును లేరనియుచెప్పెను. లిసెన్సుగారి భార్యఇంకొకనిని తిలల్కూనిపోవుటచే నాతడిమైవైని ధనరాసులను గురిపించెను. 49 కాన్సులు వాటాలు, 18 రవ్వను బాండ్లు, 5 సం॥ గామబుణపుత్రములు, ఆమెపేర కొని ఇచ్చుటయేగాక ఈయను పంపిన చాలబిల్లులను చెల్లించెను. వెన్నుఎదునం దిమె గావించిన బుణముల నన్నిటిని శిల్పించెను. గృహమును కొనుటకు 7000 సవరనులను సామానుల కొనుక్కొనుటకు 19000 సవరనులను ఇచ్చెను. ఇతర కర్వులకు 1250 సవరనులను ఇచ్చెను— ఇవిగాక నెల 1-కి 250 సవరనుల సంపుచుండెను. ఒక్కవత్సరములో తిరిగి 1600 సవరనుల బుణ మొనర్చగా దానిని దిక్కివేసెను. ఆమె పట్టుబట్టిల బత నొక్కదానిని ఎనిమిదిన్నర గిన్నీలకు కొనగా ఆబిల్లునుగూడ నాతనికి పంపెను.

1920 సం॥న వినన్నుగారికి తానింతవరకును వలచియున్న యువతి ఇంకొకని భార్యయై యాతనితో గావురము జేయుచుండెనని తెలియవచ్చెను. తరువాత నింకను ఈమెకు ధనము నొసంగుటకుండెను.

ఈ వ్యాజ్యమునం దిరుపక్షములవారును రాజీ కుదుర్చుకొనిరి.

భారతాంగ సంబంధములు

లండనునందు సమావేశము

లండను, జూలై 19:—అంగ్లాక్షేత్రము నందు భారతీయులకును ఆంగ్లేయులకును పరస్పర ఆపోహాను కష్టములను తొలగించుటకు గూర్చి చర్చించుటకు గాను కామన్వెల్త్ భవనమునం దొకతెద సభ యొనర్చబడినది. సర్ థామస్ బెన్సెటుగా రధ్యక్షత వహించిరి.

మాంటాగ్యు, క్రూప్రభువు, ఎమిలిట్టుప్రభువు, కలనలు వెబ్బిడ్జు, సర్ కె. బి. గుప్త మొదలగువారు చర్చయందు పాల్గొనిరి. భారతీయులకును ఆంగ్లేయులకును సాంఘిక సంబంధముల సభిక మొదర్చుటకుగా నొకట్లబ్బ రోజులు జేయు వలెనని తీర్మానింపబడినది. ఈ విషయమును గురించి విచారించుట కొక సంఘముగూడ నియమింపబడినది. ఈసంఘము జాతీయాపోహాను దూరము తొనర్చుటకు చాల దోడ్పడునని మాంటాగ్యు గారు తెలిపిరి.

సామ్రాజ్యము నందు పరస్పరవాణిజ్యాభివృద్ధికిగాను లండనునందు ఎంతైన దేవలపు మెంటు యూనియను సెలెక్టెట్టు బడినది.

పోలీసు ప్రభుత్వస్థాపకు ఇటీవల జరిగిన మంత్రివర్గము తెన్నికలవలన తనవదలికి రాజీనామా నొసగెను. జ్యుస్టిక్ వ్యతిరేకముగ నుండు కార్ పంటిగారు ప్రధాన మంత్రిగ నెన్నుకొనబడుటచే మరల కల్లొలములు ప్రజలునని ఆయన తెలిపెను.

877 బి. పి. సి. క్రింద ఆలహాబాదు హైకోర్టులో 2 ఏండ్లు కఠినశిక్ష విధించబడిన కాలదగ్గర ప్రేమికునియగు అపిరుచేయటకు హైకోర్టువారు తీర్పును నిరాకరించిరి.

ఆయుధ శాసన నిబంధనలు

సిమ్లా 21:— సంఘమువారు మరల ఇద్దరు అధికార సభ్యులను, ఒక అసభికారసభ్యుని విచారించిరి. పోలీసుడివ్యూటి కమిషనరు తెంగాలుప్రభుత్వము తనపున ప్రస్తుతమందున్న నిబంధనలు తృప్తికరముగా నేయున్నవని లె సెన్సు రిజిస్టరుచేయుటలోను, మరితరనిబంధనలను అమలులో తెట్టుటకును అందరకును సమానముగా ఉత్తరవును ప్రవేశపెట్టవలెనని. ఎవరికిని పక్షపాతముజూపరాదని తెంగాలు ప్రభుత్విమువారి యభిప్రాయమనిరి. కాని ఇవి గనుక సాగుచున్న ఎగ్జిక్యూటివు కమిషనరులకు, మంత్రిలకు, హైకోర్టుజడ్జీలకు గూడ లె సెన్సు లేకుండ జేయవలె ననిరి. ప్రస్తుతమందున్న లె సెన్సు జూలు విస్తారముగ లేవనిరి. ఇంతకంటె లె సెన్సులను తగ్గించిన శాంతికి భంగము తాకమానది.

కర్నూలుపట్టు తెయిలరుగారు

అయ్యధములు ఎంతెక్కువగ ప్రజలదగ్గర నున్న అంత లాభమనియు తేచుకరమనిరి. ఎవరెవరి దగ్గర ఎన్ని ఆయుధములున్నవో ఒకమారు అంచనాజేయవలె ననిరి. సైనికశాసన ప్రయోగకాలమున ఆయుధములు గల అసాములు తమ ఆయుధములను వైద్యముమీద ప్రయోగించలేదని అంగీకరించిరి.

జస్సాల, (ఎం. ఎల్. సి) గారు (మధ్యరాష్ట్రములు) లె సెన్సులను బొందుట కష్టము లేకుండ జేయవలె వలెననియు అందరకును విస్తారముగ ఆయుధములకు లె సెన్సు నీయవలెననిరి.

ప్రకటన
కురుక్షేత్రసంగ్రామము.
1922-23 సం. ఇంటర్మీడియేటుకు పఠనీయ గ్రంథము.
ఇందు బొంబేపుటకు రాజ్యాధికారము లేమి నిష్ఠయింపబడినది.
కల 1-0-0.
శంబుకవధ (నాటకము)
(ఉత్తర రామచరిత్ర)
రామాయణముపై నత్యర్థపునగు వివర్ణనము.
ముప్పది పుటల పీఠిక.
రామాయణ యుద్ధకాలము నిర్ణయింపబడినది. వెళ్ళునూతనాంశములు సవివర్ణముగా బోలుపఱచినవి. రామాయణకథ నెఱిగినవారిలెం జరుపదగినది. కల 0-12-0.
వలయువారు: లె తు వెస్, మారిస్ పేట, తెనాలి.
(గుంటూరుజిల్లా)

కలకత్తా కార్మికోదేశము

కలకత్తా, జూలై 21:—కలకత్తా కార్మికోదేశమునభూమి శ్రీనియోజకాధికారము, ప్లూరల్ ఓటింగు, సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి చర్చించిరి. శ్రీమతి ఓటు నీయరాదని విల్లు లో నున్న మరతును ఎత్తివేయుడని ఆర్డింగు డైరెక్టర్ గారు పాపాదించ కలకత్తాలో శ్రీమతి చదువురానివారగుటచే ఆమరతును తొలగించరాదని బాబూ అమలాయధాని ఆడిగారు ఆక్షేపించిరి. యూరపియు శ్రీమతి బ్రాహ్మణశ్రీమతిను నియోజకాధికారము నిచ్చుటకు ఆధ్వంతరము లేదనిరి. ఘోషాశ్రీమతి కంశమాత్రము గూడదనిరి శ్రీమతి తమ ఓటునీయవలెనని నిర్బంధము లేదని ప్యాటు లా వెటు గారు తెలియజేసిరి. నూటికి 96 మంది పురుషులు గూడ నిరతురకుత్తులేయని ఇంకొకసభ్యుడు నడిపెను. 40 ఏండ్లప్రాయముగల శ్రీమతిచాత్రము ఓటు నీయు సభికారముండవలయునన్న తీర్మానము అంగీకారమును బడయలేదు. శ్రీమతి ఓటునీయుటకుగల యధ్వంతరమును తీసివేయుటకు 21 మంది అనుకూలముగను 4 గురు ప్రతికూలముగను తీర్మానించిరి. ఒక్కొక్కమనిషికి ఒక్కొక్కఓటుమాత్రమే యుండవలయునని నిశ్చయింపబడినది. ప్రత్యేకసాంఘికప్రాతినిధ్యము నవలంబించ నవసరము లేదనిరి. ఈ విషయమై చర్చ జరిగెను మహమ్మదీయుసభ్యులకు కొన్నిస్థానములను నిర్ణయించవలయునని అకాంక్షానుగా రనిరి. కాని తీర్మాన మెడిపోయెను. అసలు తీర్మానముగూడ ఓడిపోయెను.

చార్లెస్ బ్యాంకు మోసము

కలకత్తా, జూలై 21:—నమ్మగరామిజేయ కుటుంబుని రను నేమనునకు గౌరీప్రసాదదే, కృష్ణానంద ఘోషా, మహ్మదు షాస్సాయి చౌదానా గార్లను కలకత్తా చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు హైకోర్టు నెవన్సుకు బంపెను. మొదటిమద్యయు ఇద్దరును 2 లక్షల 77 వేల రూప్యములు మూడవమద్యయుకి వశపరచెను. మూడవమద్యయు వర్తకుడు. వై హుండి మొత్తగదు ముట్టుకుండనే బదలాయించెను. ఈ హుండిలు లంగ్సులో మార్చబడినవి. మద్యయులు జామీనుమీద వదలబడిరి.

కలకత్తా జనపనార యంత్రాలయములో సమ్మె

ఇంతకు సాగుచున్నది. ఒక 350 వేల గాంధ్రను, నూలును కడుకువారును హపురా జనపనార యంత్రాలయములో మరల పనిలోజేరిరి. ఇతరయంత్రాలయములో పనిలో ఎవరును ప్రవేశించలేదు. వారు పనిలో జేరెద రనునాచనలు లేవు. సమ్మెదారులు అల్లరులను కలుగజేయలేదు. శాంతివాతావరణమును కాపాడుచున్నారు. సమ్మె ప్రారంభ మగుటకు పూర్వము కార్మికవిషయములో శ్రద్ధవహించిన స్వాములు ఒకరు ఆ యంత్రాలయములకు బోయి చూచెను.

సెంట్రల్ ఆసియాపరిస్థితులు

పిసాచరు, జూలై 21:—సెంట్రలు ఆసియాపరిస్థితులు సెలెక్టెషన్ ఓట్లకు తెలియుటయేలేదు. ప్రతికూలబోల్షీవికుల విజయవార్తలు వచ్చుటలేదు. బోల్షీవికుల విజయములనుగూర్చియు బోల్షీవికుల సైన్యములు కేప్పించబడినవి వదలకులు బయలుదేరినవి. కాని నిజస్థితులు ప్రయోగింపవలసినవి వర్తవలసినవి తెలియలేదు. ఆఫ్ఘన్యుతికలుగూడ తురుష్కస్థానపు వార్తలను ప్రకటించుటలేదు. చీనానుండి రాయబార మొకటి యుటదెంచెనని తెలియుచున్నది. అంగారా ప్రభుత్వరాయబారి క్రొత్త నియమించబడినది. ఇతను పిసాచరాస్తవ్యుడు. యధ్వంతరమున మెడికానా కాపాడిన సైన్యములకు నానుకుడును నుండెనని తెలియుచున్నది.

బ్రిటిషు రాయబారులు ఇంకొక సదుపాయమైన స్థలమునలేగిరి. వీరికి ప్రత్యేకముగ ఒక భవనము నిర్మించబడును. ఇటలీలో ఆఫ్ఘాన్లు కొన్నివిమానము లీప్రదేశమునుండ వచ్చునను వదలకులు గలవు. కాని అయ్యవిరెండు బాంబయినండి లెలులో వచ్చినవి.

సాంబర్పురాయల్ మిలిటరీ కాలేజి

భారతీయులు ఎన్నుకొనబడుట
సాంబర్పురాయల్ సైనికకళాశాలలో తరిగి వరుటకు 1922 సంవత్సరము నెవ్రెంబరు 1 తేదీనుండి గురువీపుసింగు ధిల్లా, సర్దార్ బహదూర్ ఆఫ్ఘరు ఆలీ, బల్లంతసింగు, షేఖ్ ముక్సీముసేనుగార్లు ఎన్నుకొనబడిరి.

బందరు వార్తలు

(ఒక విశేషముండి)

యస్. నూర్యనారాయణ నాయుగారి కాండోఫీట్సు
వీర జాబ్బిలి వాస్తవ్యులు. (కోడి రామమూర్తి నాయుడుగారి ప్రియశిష్యులు. వీరి నెల 18 వ తేదీ రాత్రి మా పురమున గల బుట్టయ్యపేట నాటకకాలలో నొక ప్రదర్శనమిచ్చి యుండిరి. ఇదివరలో ఆ నేకమంది కాండోలను, వారివారి కాళలమును చూచియున్నాము గాని యీ నాయుడుగారినిసరించిన పనులిదివర కెవ్వరును చేసియుండలేదని గిట్టిగ చెప్పవచ్చును. వీరు మొట్టమొదట నొకపాతకాలయందు జమ్మిస్టిక్కు, టీదరుగ నుండి తరువాత నొకవత్సరము రామమూర్తి నాయుడుగారివద్ద శిష్యులుగ నుండి యిటీవల 4 సంవత్సరముల నుండి మన్యజ్వరముతో పీడింపబడుచు తనకున్న స్వస్థ్యమును తెచ్చించుకొని యిప్పుడు ఆంధ్రలోక మంతియు తనవిద్యావై పుణ్యమును విశదపరచుచు సంచారము చేయుచున్నారు. వారు చేయు పనులన్నియు యిప్పుడు సులభంకొనముచే న్నాయలేదు. వీరు నెత్తిమీద రాయివెట్టుకొని సమ్మెటులతో కొట్టించుకొనునపుడును, 20 మంది మనుష్యులు కూర్చునియున్న మోటుబండిని కంఠముమీదనుండి లాగించుకొనునపుడును అప్పుడచ్చటనున్న ప్రేక్షకులలో ప్రతివారును జడిన సంతాపము వ్రాయజలవికాదు. గాన వీరి సంచారసమయములో అభిమానులెల్లరు తగు సహాయము చేయునట్లుదయాచు యుని వేడుచున్నాము. వీరి పనులలో కెల్ల సెక్యుర ప్రశంసాపాత్రమైనదియు, నిదివరకెక్కడను మనము చూడనిదియు నగు మోటారు కారున నెత్తితో నాపుట చూడదగియున్నది.

నవ్యులమాట

ఇదియొకమానవత్రిక. నూతనముగ తెలుపడినది. ఇది మిక్కిలి హాస్యసమృద్ధియు. తెలుగుపత్రికలలో నిట్టిహాస్యము వెల్లివిరియు పత్రిక లేవ్వడును ప్రచురించబడియుండలేదు.

వర్షము

ఇచ్చట అమితవానలుగ నున్నవి. ఇవి చెడుకో, మంచికో, తెలియకున్నది. అరు, వర్ష, చెడిపోవుటకు యిది మిక్కిలి ఆధారము. ఇప్పుడున్న వర్షము పొలములలో నాలు వేసిన తరువాత నున్న మంచిదిగదా! ఈ అమితవర్షము జూడ యీ వత్సరము పంటలకు నవ్వము కలుగునేమో నభయ మగుచున్నది.

వివాహములు విదారులును గూర్చి ఒక చట్టమును బరోకా సంస్థానపుశాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబడినది. ఈ చట్టము ఆమోదించబడిన వివాహపు చిక్కులు పరిష్కార మగును. వద్యాక్ సంస్థానములో ఖర్చున కొనించుం కొక సంఘము నియమింపబడినది.

జూలై 7 తేదీని చీనారాయబారులు కాబూలులో ప్రవేశించిరి. ఆజిముల్లాఖాన్ గారు కోములో ఆఫ్ఘను మంత్రిగ నియమింపబడినది. బెన్సెన్ గారు ఆఫ్ఘన్ మంత్రిగ గులాం సాదీఖానుగారు నియమింపబడిరి.

నిన్నటియడయమున బ్ల్యేకుగారు మరల వైమానికప్రయోజనము ప్రారంభించిరి.

ఒక హత్యనేరములో తప్పించుకొని పరాచీ అగుచు చున్న ఖాగు అను ముద్దయిని బట్టుకొనుటకు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు తన సిబ్బందితో జండియాలా పరఖాన్ గ్రామమునకు బోక ఆక్రమముద్దు 60 మందితో ఆయుధపాంతులై పోలీసువారివై తుపాకులను ప్రయోగించెను. పోలీసువారుగూడ తుపాకులను ప్రయోగించిరి. ఒకడు చనిపోయెను. ముద్దయి తప్పించుకొని పారిపోయెను.

ఆడిషనులు డిప్రీట్ మేజిస్ట్రేటు జిల్లామేజిస్ట్రేటు ఆఫ్ఘలమున జరిగ్గిండుటకు బోయిరని పంజాబు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

లెజిస్లేటివు అసెంబ్లీలో సామ్యుగారి స్థానే ఎం. ఎన్. డి. బట్టరుగారు నేత్రొచ్చిరి. వీ నాపుగారి స్థానే లింగ్లక్ గారు నియమించబడిరి.

హిందూ దేశపు ఇనపనామలసమావేశము ఆగ్నేయరెండవ వారములో జరుగును.

అమృతాంజనము
తలనువ్వులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది
ఇతర వీధిదైన నెవ్వలను కూడ
మా అమృతాంజనము వాడినంత
మాత్రమున నయమగును. కల 0-10-0 అణాలు
పంచభాష చీటి చూచికొనిన మోసము గలుగదు
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు

భీమవరం మొర

మహాఘనత సహించిన మహారాజుగారి శ్రీ, శ్రీ చెన్నపట్నము గవర్నరు-ఇన్-కౌన్సిలు ప్రభుత్వ గారి దివ్యసముఖమునకు:—

కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలూకా ప్రజలు వివరపూర్వకముగా నునవిచేసికొనునది యేమనగా:—

భునులైన ఓడపాద్రాహ్మ! 1. గోదావరి నదియొక్క పడమటితీరాల్లో కరిస ఈ భీమవరం తాలూకాలోనే తలుపు నెసాపురముల నుండి విడదీసి కృష్ణాజిల్లాలో నుంచుటకు ఆరెంటిని మాత్రము గోదావరిజిల్లాలో కలుపుటకు ఒకమాత్రం ఉద్దేశము గలిగి అది త్వరలో ఆనుచు నెట్టుబడునని ఈవిషయపర్యవేక్షకులైన తెలియజేయవలెను.

2. ఈ ప్రకారము మాతాలూకాను ప్రత్యేకించినయెడల మాకు చాలా ఇబ్బందిపడదు.

3. ఈ తాలూకాలోని మాగాణిభూములన్నియు తలుపు తాలూకా కెట్టిపేటలో వుండే ఎక్సిక్యూటివ్ యింజనీరుగారి ఆధికారముక్రింద నీటిపారుదల కాకలసినదై యున్నది. మా తాలూకాకు వ్యాధిముగాను సమయానుకూలముగాను నీటిసప్లయ చేయటంలో, కాలకల కైరా నీటిదోశల వివరములను వివరపూర్వకముగా కట్టుట, పన్నులను రద్దీపనుట మొదలగు కార్యములకై మేము అతిమామున నున్న బంధులలోని జిల్లా ఆధికారాధ్వారా పరిహారము పొందవలసి యుంటును.

4. ఈ కృష్ణాజిల్లా పటమును తన ప్రభుత్వం చిత్రించిన యెడల భీమవరం తాలూకా తలుపు నర్సాపురం తాలూకాల మధ్య సమీపమున్నట్లు వివరము కాగలదు. పడమట నున్న కైకలూరు యేలూరు తాలూకాలకును యీ తాలూకాకును మధ్య స్వభావసిద్ధమైన వుప్పుచేరు నదిన్న కొద్దేరు నదన్నున్న వాడుగా నేర్పడి వూర్తిగా విడదీయబడియున్నది. ఈ భీమవరం తాలూకాను నర్సాపురం తలుపులనుండి విభజించినయెడల పరిపాలనవిధానములో, ఉమ్మడిగానున్న రోడ్లను గురించియు, జనాభాగణన, గ్రామపాలకవిధానము, ఆదానీ, పోలీసుకైరా దిస్తాన్లు మొదలగునవి కూడా అనేక ఇబ్బందులు చిక్కులు గలుగునని వివరము కాగలదు.

5. తలుపు తాలూకాలోని నిడదవోలు స్టేషన్ నుండి నరసాపురమునకును, అచ్చటినుండి భీమవరమునకును రైలు రేయించవలెననే ఉద్దేశము కలుగుచు, అందుకు తగిన సాధన సామగ్రిని ఈమాటు తాలూకాలవారును కలిసి సంపాదించవలెను. కాబట్టి ఈమాటు తాలూకాలు ఒక్క ఆధికారముక్రింద నుండుటయే సదుపాయముగాని నేరము కాదు.

6. ఇవివరలో భీమవరం తాలూకాకును యేలూరుకును, అక్కడినుండి పెంపాచేరి సముఖమునబట్టి మాత్రము కొంత సంబంధముండెను గాని, అసలుకొద్దము ఇప్పుడు మాకు దగ్గర నున్న నర్సాపురమునకు మార్పుటకల్ల ఈ ఇబ్బందికూడా తీరి జనుట సౌఖ్యము చెందియున్నది.

7. ఈ తాలూకా ప్రజలకు యెట్టిలోపములు గలిగెనునాటిని, సామీప్యమునబట్టి, కెట్టిపేటలోను, రాజనహేంద్రవరము కాకినాడలోను వుండే ఆధికారంతో తెలియజేసికొనుట ముఖ్యమున్ను, బంధు వెళ్లుట కృత్యప్రయాసకారణమున్ను అయివున్నది.

8. భౌమలోను, అచారపద్ధతులలోను, ఆశయములందును, యీ తాలూకా జనులకును నరసాపురం తలుపు తాలూకా జనులకును పరస్పరానుసంబంధము గలదు గనుక వీటిని కేర ప్రచుటకల్ల దుభిభాజనమును జనులకు అత్యంత అవసరమును కాగలదు.

9. ఈ తాలూకా ప్రజలందరు మునుపటికలె గోదావరి నదికి సంబంధించిన ఇతర జిల్లా తాలూకాలతో పాటు ఒక్క ఆధికారవర్గము క్రింద నుండుటకే అపేక్షించుచున్నారు. ఎందుకల్ల ననగా ఈ జిల్లా తాలూకాలవారికి సంబంధబాంధవ్యములును సమానాశయములున్నా గలిగియున్నవి. ఒక్క తాలూకావారు ఆ యితర తాలూకాలలో అన్తి సంపాదించి కలిసి మెలసి యున్నారు.

10. ఇప్పటి పాలనావిధానమును బట్టి ఖర్చులను సగ్గించినయెడల కూడా, ఈమాటు తాలూకాలును కలిసి యే కావర్తముగా నుండుటకల్లను, ప్రజల ఆవశ్యకతలు, తాలూకాల వైస్రగ కర్మభూమిలు సమానము లగుటకల్లను ఈమాటిని యేకాధికారవర్గము నుంచుటయే కృత్యమును తగ్గించుటకు విలుగా వుండును.

11. గనుక మహాఘనతసహించిన ప్రభువులు ఈ తాలూకాను తలుపు నర్సాపురం తాలూకాలనుండి వేరుపరచుటందా యేకాధికారముక్రింద వుంచి కృత్యమును దయ చేయించవలె నని తపఘనతనుగూర్చి వందనపూర్వకముగా ప్రార్థించుచున్నాము. భోగరాజు-హనుమంత రావు.

వర్తకవిషయములు

మద్రాసు

మారకపు రేటు

ఎక్స్ ఛేంజి బాంకి టెలిగ్రాఫిక్ ట్రాన్స్ ఫర్ 15 9/16 పెన్నీలు
బాంకిడిమాండు డ్రాఫ్టులు 15 19/32 పెన్నీలు
లండను డిమాండు డ్రాఫ్టుల } 15 3/4 పెన్నీలు
బాంకి కొనగోలు రేటు }
మాడు నెలలవాయి డ్రాఫ్టులు 15 15/16 పెన్నీలు
ఆరు నెలల వాయిదా డ్రాఫ్టులు 16 1/4 పెన్నీలు

కలకత్తా మార్కెట్

కలకత్తా 21 జూలై

కత్తి—బెంగాలు వాణిజ్యము రూ 448
డెన్మార్కు 394
కెనాడా 12/2
జనపనాద:—ఆంగ్లో ఇండియా 373
యస్. యచ్. కెప్టు 35/12
నాపురా 46/2

మారకపు రేటు

ఎక్స్ ఛేంజి, బాంకి టెలిగ్రాఫిక్ ట్రాన్స్ ఫర్ 15 5/8 పెన్నీలు
డిమాండు బిల్లులు—15 21/32 పెన్నీలు
5 1/2 కడ్డీ యుద్ధములముల (1923)

బొంబాయి

మేరమార్కెటు

బొంబాయి 21 జూలై.

సాయంకాలమున సరికి వాటాలధరలు యాక్రిందివిధమున నిలచియుండెను.
అనామదాబాదు అడ్వాన్సు రూ 2800
బొంబాయి కాటక్ 1280
బొంబాయి డ్రాయింగు 1422
సెంట్రలు ఇండియా 5005
సెంచరి 817
కొలారు లాండు 2280
కెనెలు 587
కరింబాయి 1785
డెనిసు 1627
ఫజులుఖాయి 1880
ఇండియాన్ బ్లివింగు 215
ఇండియాన్ మాల్యా 710
కొపినూరు 3025
నూర్ గేటు 617
వెరలు 1075
ఫోనిక్సు 690
సింథెట్సు 820
పాపుర్ 845
స్టడీ 4880
స్టాను 1200

ఇతర వాటాలు

తాతా హైడ్రో—రూ 875
తాతా విరను అండు స్టీలు (ఆర్డి నరి) 60
" " (డిఫర్) 212
తాతా ఆయులుమిల్లు—52
నెల్లూరు బాంకి—37 1/4
తాతా బాంకి—16/12

మారకపు రేటు

ఎక్స్ ఛేంజి: బాంకి టెలిగ్రాఫిక్ ట్రాన్స్ ఫర్ 15 5/8 పెన్నీలు
డిమాండు బిల్లులు—15 21/32 పెన్నీలు

మేజరు బ్యాంకు

కరాచీ, జూలై 20:—ఇంగ్లాండునకు ఇండియాకును విమానములవార తపాలను గొంపోవుట సాధ్యమని స్పష్టముగ వ్రతీ కాప్రతినిధితో తెలియజేసెను. డెన్మార్కు 1కి 2 ప్లింగుల ఆరు పెన్నుల చొన ఒకటకై తపాలు పోవుటకు అభయ మిచ్చెను. ఇదిగాక ప్రయాణికులు, సామానుగూడ లాభకరముగ గొంపోబడును. ప్రయాణికులు ఎక్కువసామును ఇయ్యవలసియున్నను 11 రోజులుముందుగ గవర్నమెంటు జేరులాభము గలదు. సామున్నచో విమానకాలలు, తంతిలేనివార్తలు, పెట్టెలు ఉన్నచో విమానములవార ప్రయాణమును ప్రారంభింపవచ్చును. ఇంగ్లాండులో ప్రజలు చాల ఉత్సాహకరముగ నున్నారు. ప్రపంచవిషయములను గూర్చి స్వయముగ తెలిసికొనుటకు ఆయాచాతులకు మహావ్యాపారములు అభివృద్ధి యగుటకును వైమానిక ప్రయాణపులేర్పాటులు ఉపయోగించు ననెను.

వాతావరణ స్థితి

1922-వ సంవత్సరం జూలై నెల 22-వ తేదీ శనివారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	తేలిక గాలి గంటకు	తేలిక గాలి గంటకు	తేలిక గాలి గంటకు	తేలిక గాలి గంటకు	తేలిక గాలి గంటకు
హైదరాబాద్	83.6	74.2	0.86	50.88	...
పాట్నా	84.6	78.5	0.90	35.39	5.68
బీచ్ నెరు ప్రియము	...	...	...	...	...
బీచ్ నెరు ప్రియము	82.6	76.0	1.18	28.11	14.16
బాగ్ నెరు ప్రియము	88.2	79.7	0.22	26.29	5.00
బాగ్ నెరు ప్రియము	81.9	76.4	3.58	11.07	0.18
బాగ్ నెరు ప్రియము	...	...	...	...	...
బాగ్ నెరు ప్రియము	79.9	76.2	0.29	3.78	4.20
బాగ్ నెరు ప్రియము	71.5	74.0	1.80	8.77	0.88
బాగ్ నెరు ప్రియము	77.8	73.7	3.00	8.78	0.25
బాగ్ నెరు ప్రియము	79.4	73.5	1.54	10.18	1.80
బాగ్ నెరు ప్రియము	81.1	74.5	0.25	3.46	0.01
బాగ్ నెరు ప్రియము	86.9	77.4	...	4.14	0.85
బాగ్ నెరు ప్రియము	92.0	87	...	3.99	0.80
బాగ్ నెరు ప్రియము	95.5	90.7	...	8.17	0.67
బాగ్ నెరు ప్రియము	92.8	78.1	...	0.68	0.40
బాగ్ నెరు ప్రియము	94.0	77.7	...	2.27	...
బాగ్ నెరు ప్రియము	85.0	74.8	...	12.86	0.51
బాగ్ నెరు ప్రియము	81.5	75.8	...	28.76	10.68
బాగ్ నెరు ప్రియము	84.4	77.7	0.08	54.00	8.49
బాగ్ నెరు ప్రియము	80.8	78.6	0.78	75.81	19.38
బాగ్ నెరు ప్రియము	84.8	77.2	0.05	7.86	12.57
బాగ్ నెరు ప్రియము	85.6	61.4	1.40	59.68	8.12
బాగ్ నెరు ప్రియము	81.5	74.6	0.58	75.15	8.57
బాగ్ నెరు ప్రియము	79.1	78.6	6.22	75.29	...
బాగ్ నెరు ప్రియము	73.6	76.2	8.47	52.59	18.71
బాగ్ నెరు ప్రియము	78.3	69.6	0.67	6.49	2.60
బాగ్ నెరు ప్రియము	76.9	71.8	0.28	4.09	3.08
బాగ్ నెరు ప్రియము	84.3	71.6	0.15	1.58	1.71
బాగ్ నెరు ప్రియము	79.1	78.1	0.22	0.60	2.56
బాగ్ నెరు ప్రియము	79.2	71.8	0.99	2.62	4.19
బాగ్ నెరు ప్రియము	92.9	72.8	0.31	4.12	1.58
బాగ్ నెరు ప్రియము	71.6	64.8	0.23	3.89	4.81
బాగ్ నెరు ప్రియము	75.8	65.1	0.18	5.05	0.79
బాగ్ నెరు ప్రియము	80.4	48.4	0.08	6.95	0.70
బాగ్ నెరు ప్రియము	56.9	48.2	0.25	2.28	5.66
బాగ్ నెరు ప్రియము	81.7	73.3	0.04	2.65	0.16
బాగ్ నెరు ప్రియము	85.0	74.0	...	12.05	4.27
బాగ్ నెరు ప్రియము	90.9	74.5	...	7.08	1.88
బాగ్ నెరు ప్రియము	98.6	79.3	...	0.61	1.67
బాగ్ నెరు ప్రియము	99.2	80.5	...	2.15	1.76
బాగ్ నెరు ప్రియము	96.1	79.8	...	2.24	0.10
బాగ్ నెరు ప్రియము	...	...	...	0.25	0.86

దక్షిణము పశ్చిమతీరము, లందు మేఘములూకమాదిగను మిగిలిన ప్రదేశములందు దట్టముగను నుండెను. దక్షిణమున రాత్రిగ తక్కువ. మిగిలిన ప్రదేశములం దధికముగనుండెను. దక్షిణమున వేడిమి హెచ్చెను. పశ్చిమతీరమున మార్పులేవు. మిగిలిన ప్రదేశములం దుష్టము తగ్గెను. రాజధానియందు త్రవ్వకమున చాలవరకు దామాషాయాకంబే వేడిమి 10 డిగ్రీలు తక్కువుగ నుండెను. వర్షము లింకను కురియును.

సిమ్లా జూలై 21:—బరిస్సాదురమున కవుల నొక చిన్న సుపాను యేర్పడెను. ఇది వాయువ్యదిశగా మారవచ్చును. వాయువ్యదిశయందు వర్ష వాయువులు దుర్బలముగ నుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు చురుకుగ నుండెను. దక్షిణమున, పశ్చిమమున, సంయుక్తపరగణాలు, మధ్య రాష్ట్రములు మొనూరు మదరాసునకు తీరమున మలబారు, మదరాసు, దక్కను లందు వర్ష మంతటను కురిసెను. రంగూను, కాకినాడ, గయ, పాట్నా లందు, అంగుళమును బరై తిరుర్కము కైళ్ళెరు జబ్బులుపురములందు 4 కటకునందు అంగుళములను 3 అంగుళములను వర్షము కురిసెను. బీహారు బరిస్సా, దక్షిణమునగాళములందు వర్ష మధికముగావచ్చును. సంయుక్తపరగణాలలో ఈస్టరు సర్కిలు నెవేదికము:—చెరకు బాగుగనుండెను. వరిసాధారణముగనుండెను. పప్పురను సర్కిలు:—చెరకు బాగుగనుండెను. ప్రత్తిసాధారణము. వరిబాగుగలేదు. ఎస్. ఆర్. యు. సాపురూ. వాతావరణ కాప్రవృత్తి.

దుందుభినామ సం||రం ఆషాఢ బ||ంకి, శనివారము

గ్రంథపరిచయము

బ్రహ్మశ్రీ జేబూరి ప్రభాకర శాస్త్రిలుగారింపిన, చాటు పద్య మణిమంజరి ద్వితీయభాగము, మూడవజ్ఞాపకము చుట్ట యను గ్రంథములను వందనములతో నడుకొన్నారము. ప్రభాకర శాస్త్రిలుగారు సంస్కృతాంధ్రములందు చక్కని వైద్యులమును ప్రతిభయును గలవారు. వీరు ఇదివఱలో ప్రాచీనాంధ్ర కవీశ్వరుల యాచ్యుతశిష్యులగు చాటుధారలను అతి ప్రయాసముతో చిరకాలము సేకరించి (చాటివేడ్లకుబూర్వము) ఆంధ్రలోకమునకు పోయినను నిచ్చివారు. ప్రస్తుత మిది వై గ్రంథము యొక్క రెండవభాగము. శాస్త్రిలుగారి ఈ యనల్పచుగు పరిశ్రమములన నున కిదివఱకు గ్రంథములుగాని ఆయా పురోకవుల చాటు పద్య రత్నము లెన్నియో కవిజీవనమును గుఱించిన లఘు వివరణములతో సహా - లభించు నద్యుక్తము కల్గింది. ఇందులకు ప్రభాకరశాస్త్రిలుగారి రెంటియును అభినందనములు. ప్రథమభాగమునందువలెనే ద్వితీయభాగమునందును అమాల్వములగు పురోకవుల చాటుపద్యములు లనేకములున్నవి. అన్నింటిలోకి రుద్రకవిని గుఱించిన చాటువులుగల భాగము చాల ప్రశంసయందుగ నున్నది. ఆంధ్రవాఙ్మయ పరిశోధకులకును ఆంధ్రకవితా సుధాసాంస్యమునుగోరు తెదితర సేకకతంసులకును ఈగ్రంథము ముఖ్యముగ సంగ్రహావ్యయని తలంచెదము.

మూడవజ్ఞాపకము చుట్టయందు నీతిబోధకమును ఆధునాతనమునగు నొక సాంఘిక గాథ ప్రబంధమై నీ యుపజ్ఞాపకమునది. కథానస్తువు ప్రాయశః ఈ కాలపువారికి క్రొత్తగ గన్నట్టు. కాని కథా సంవిధానమునందలి చాతుర్యము ప్రతిపాటిని నబ్బుగమును కల్గించుచున్నది. తెనాలి రామలింగకవి (పాండు రంగమహాత్మ్యమునందు వర్ణించిన) నిగమశ్రోతాభ్యాసమునకు పిమ్మట - మనవారి గార్హస్థ్యజీవనమును చిత్రించి - నీతిని బోధింపగల - ప్రబంధరీతితో వెలయు సాంఘిక గాథ - ఇదియే యనవచ్చును. చక్కనిధారయును, ధారననుసరించి, తీరు తీరుములం దిద్దితీయమగు కల్పనా వైభవమును నిందు గలవు. గ్రంథములు వలసినవారు చెప్పి పట్టణము తిరువల్లి కేక్రేణిలోని మణిమంజరి మేనేజరుగారికి వ్రాసిన లభింపగలవు.

కర్తృభారము:—గ్రంథకర్త విద్యాన్ కోపల్లె శివకామేశ్వరరావుగారు; తెనాలి. ఇత్యది భాసమహా కవికృతులగు సంస్కృతరూపమునకు తెలుగునేక. ఈ రూపము నింత వఱకు ఒక రిద్దరాధుని కాంధ్రకవులు తెలిగించి యున్నారు. శివకామేశ్వరరావుగారి యాకృతి యాంధ్రమున మూడవ యను వాదము. గ్రంథకర్తగారు ఈ చిన్నపుస్తకమునకు కవి శ్రీవిశ్వగ్రంథ రచనాదులను గుఱించిన విమర్శముగల యాపోధాతములు తొలగి నూర్చియున్నారు. అది యెంతయును విమర్శకులకు ప్రేక్షణీయమై యుండును. ఆంధ్రీకరణము మిగుల మనోహరముగ నున్నది. గ్రంథములు గ్రంథకర్తకు వ్రాసిన లభించును.

ఆత్మశిక్ష:—ఇదియొక చిన్న పద్యమయమగు కృతి. దీనిని రచించినవారు వడ్డాది శీతారామాంజనేయులు పూడి పెద్ది కాశీ విశ్వనాథశాస్త్రిగారులు. ఈపుస్తకమునందు ప్రతిపద్యమునందును ఆత్మశిక్షణమున కడ్డుపడుచున్న విషయములు విమర్శించుచు- ఆత్మశిక్షణ మలవఱుకొనుటకు తగినరీతులు కల్పింపబడినవి. పద్యములు సరసములుగ నున్నవి. గ్రంథములు వలసినవారు- కే. ఏస్. యాజ్ పోడవరం, విశాఖపట్నం-అను చోటునకు వ్రాసిన లభించును.

సిరాపరిశ్రమ:—ఇది సామికమగు గ్రంథము. ఇందు శానావిధములగు సిరాలు చేయు విధానములు సామాన్యమై నులభముగను నేద్యముగను నుండునట్టి తెలిలో నిరూపింప

కర్తజననము—(ఇంద్రధనుస్సు)

అనంతపంతుల వెంకటేశ్వర్లుపంతులు గారు

చం చలితమృగేక్షణంబుల దిశలో ప్రసరించు గజాలయగృహం దొలికెడు గంటినిటిసను లూరుపువేడిమి నంతరించు; నుజ్జ్వలతనవుణ్, నిగర్తకవదద్విత్తుపండులముల్ సెలంగు కోమలశిశురూపమెట్టెడుట మానసము. గలగింపం గుంతికిన్. క.గంగాపాననతోయా

భ్యంగనుదైవనముతుండు భావికర్ణం
భగింపం గోరికటు తా
కెం; గనుమానయు చానించి కేలాడించున్||
ఉ|| నీలిమ తెలుపుం గలిపి నేసిన పట్టుదుమాల మారుకన్||
గాలివెడల్పుకన్ బాచగ నది పిల్లచుడుంగువాచున||
ట్లాలహరిసమీప శృంగులూచిత నైకత మొప్పె; దానినే||
బాలకుతోడ బాలరవిభాసిత మధ్రము మారునూ పెడుకన్||
చం|| కొమరుని జూచు; జూచుకము
కొంగెడలింపడలంచు; దోదన్||
ద్యుచుణ్ణి జూచి సిగ్గుపడుక వొచ్చున్;
చయ్యనం బోవసెంచు; హా||
సము దులకించు నాబుడుత
చక్కనిమోమును ముద్దు సేకలన్||

బడినవి. ప్రస్తుతము తెలుగుభాషయందు పాశ్చాత్యమిక గ్రంథములు బాహ్యు వెలువడుచులేదు. సమర్థులగు గ్రంథకర్తలు వివిధవిషయములకు జెందిన పరిశ్రమలను గుఱించి గ్రంథముల వెన్నింటిన్ వ్రాయవలసియున్నది. ప్రస్తుత మీ గ్రంథకర్త యవలంబించిన విధానము బాగుగనున్నది. గ్రంథములు గ్రంథకర్త యొద్ద (మెటపాడు, కృష్ణాజిల్లాలో) లభించును. వెల 0-12-0.

ప్రక్షిప్తోపన్యాసములు:—గ్రంథకర్త పానుగంటి లక్ష్మీనాసింహారావు పంతులుగారు శ్రీ పితాపుర సంఘానాధిపతుల నున్న న కెంతయు పాశ్రులై నర్మనాపురుకు త్పి యాదులగు వెమ్మనాటకములను వ్రాసినవారును ప్రతిశనివారమును ఆంధ్రప్రదేశ్లో ప్రకటింపబడుచున్న సాక్షి అపంబడు అద్భుతవ్యాసములను వ్రాయుచున్నవారును ఆంధ్రాంగ్ల గీర్వాణభాషా కోవిదులు నగు శ్రీ యంత పానుంటి లక్ష్మీనాసింహారావు పంతులుగారిచే వ్రాయబడిన గ్రాహ్యనాడిభండం, సంఘ, భాషావిషయకములును నితర రములగు 24 ఉపన్యాసము లీగ్రంథమున గలవు. ఇది 500 పుటల గ్రంథము. ఇది రాజమహేంద్రవరం ప్రాంతరాజు వెంకటరమణారావుగారి స్వకీయ శ్రీవిద్యానిల ముద్రాక్షరశాలయందు 1918 లో ముద్రింపబడినది. ఈ ఉపన్యాసములనుగూర్చి ప్రశంసింపబూనుట సమంజసము. ఏలనిన పంతులుగారి ఆంధ్రభాషాకమునకు చిరపరిచితులు. సుమకాలికులకు పండితులచేతను కవులచేతను ప్రభువులచేతను పొగడ్డగన్నవారు. ఈ గ్రంథము వెల 2-0-0 లు. వలయువారు పంతులుగారి పేర పితాపురము వ్రాయవలెను.

సుఖరోగచికిత్సారత్నాకరము:—గ్రంథకర్త శ్రీమదశ్వర తిరుమల మాడభూషి శ్రీనివాసాచార్యులు అయ్యవారు. ఇది గూడ రాజమండ్రి విద్యానిలము ముద్రాశాలలోనే యీ (1922) సంవత్సరముననే ముద్రింపబడినది. వెల 0-12-0. ఇది వైద్యసంబంధము. వ్యభిచారాది దోషములవలన కలిగిన సుఖవ్యాధులచే బాధపడువారు వెక్కిరింపుదురు. అట్టివారి కీగ్రంథము చాల సుపకారియగును. దీనిని గొనియెంచుకొనిన వైద్యవహాను మక్కరతకుండనే సుఖవ్యాధుల కన్నిటికిని స్వయముగ చికిత్స చేసికొన నశునగును. వలయువారు గ్రంథకర్తగాని బుక్కుసెల్లరుకుండు లచ్చయ్యగారికిని రాజమండ్రికి వ్రాయవలెను.

బ్రతుదము కొల్పించుడ నెటు

పాసిచనన్ గల పెట్టి తల్లియున్.

ఉ|| ఆతటినిసమాశ్రితననశశకుంతని నాదముల్, సరి|
ద్యుశపచుకంబుల నభోమణి వ్రాయు విచిత్రవల్లికల్,
శీతలమై మయూఖునిచే నవరంజియు నైవ జాహ్నువీ|
పాతకహారతో మములు భామకు మోద మెలగ్గ కర్తజీవ్
ను|| విలపించుకన్, మెలపించు, నామెనగవుల్

పె న్నూరు, ము న్నూరు, నై|
వలిసినుభ్యమునందు నైక గోమరకన్
దై కత్తిచుకన్ ము క్కెనె||
యలముకన్ గోరిక, కన్, నాగు, మనిమా
యంచూరు, బొంగారు, ది|

స్థలయింప, స్థలయింప, గ్రమ్మలుతు శం
పాదంభడింభద్యుతుల్.

“ కటకట! పుట్టితేల! కొడు
కా! నది కాగల గన్న సింగ మా|
దటం దనకూగలన్ బెనుచు;
దానికి తేని విశేషహారకన్||
దటుకునక జంప నిద్దలెతునా?
మఱి కన్నియకాన్పు వెల్లడిం|
చుటకు దలంతునా? యెదుట
నూయి ము వెన్నును గోయి దైవమా.

అనుదినముక మునీశ్వరుల
యర్చనకై పరిశుభ్రతో యముల్
కొనుటకు జాహ్ను వీరికి

గొబ్బురానా? ప్రభాత భాసము
ర్ని దిలకింపనో? మఱియు
దేవుని కర్పణము భక్తితో సమ
ర్పణ మొనరింపనో? యెపుడు

రాచగౌడే యిది బోలు కర్మముల్
తేలిసెను; మున్నొకపక్షుడును
జేతుక బెందలివేళ నొంటిమై
జలము నెంచుకన్ జంక

సాహసమానను; వె:డియన్ నది|
పులినమునందు నే నిలిచి,

పూర్వగిరిక బ్రభవించి నవ్వుచున్||
వలపుకరింబులన్ దగువు

భాస్కరు మెచ్చుచు, నాగు సేతునా?||
తడసితిసో? యి చేమి? కను

దమ్ములనిదగు మోహనంపురూ|
బడరెను వీరపురు డిటు

లభ్యుడయింతుట వింత కాదె! యె|
పక్షుడు జనుడెంచిపోనో? ముని

పుంగవు, లాముని వోలె కొర్రెన్||
న్నడిగి యెనంగిరే? తెలిసె,

హా! యివియెల్లను దైవయోగముల్||
“మోసము! మోస మింతయును!

ముక్కునక గోపము కల్లునట్టి దూ|
ర్యాసమహర్షి యేమి? మదు

పార్జిత సేకలక దుష్టు డొటయే!|
మీసకల ప్రపంచమును

నింగల భూతము నేయు భ్యాతితో|
భాసిలు తీవ్రకోపునకు భామ

మనం బెటు మాన్యమయ్యెడుకన్?||
నిన్నునగాదె హాని, నునీజనకుల్
కడుభక్తి గొల్ప మా|
క్రిష్ణశబ్దో టలోవిడినె;

గూరిమి పెండిలియాడు కూతురకన్|
నన్ను సపర్య నేయ ముని

రేవణ - రేవణుడు

వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు
రేవణుడు అన్న పాఠము

ఉమాకాంతముగారు వేంకటరాయశాస్త్రిగారి మఱి యొక యాంధ్రభాషా మర్యాద నిఘంటువారు చెన్నపురి ప్రాంతపు సంకల్పభావలవారు రేవణుడు అన్న పాఠమును బాకలి వానికథను సృష్టించి రచించుచున్నార గదా! ఇది యెంత యవిచారిత్ర ప్రాంతపు వాతవిద్య తెలియదు. వేంకటరాయశాస్త్రిగారు 1893 సం॥ ముద్రించిన మనుచరిత్రభాగమున నీపాఠము కలదని వాఁడెఱుంగఁజెల్లినారు. అంతకుఁ బూర్వముకూడ నేనరేని యిట్లున్నది రేమా తెలియ దనుచున్నాను. రేవణుడు అన్న పాఠము క్రొత్త గాఁ గల్పించిన దని యుమాకాంతముగారు చెప్పఁగల్గుటకు ప్రాతప్రాతప్రతులలో నాపాఠ మెక్కడను లేదని నిర్ధారంపఁ గల్గినగాని యగ్రత యుండదు. శ్రీ వేంకటరాయశాస్త్రిగారి ముద్రణమునకుఁ బూర్వ మెక్కడెక్కడ రేవణుడు అన్న పాఠముగలదో నేను జూచినంతవఱకుఁ దెలుపుచున్నాడను.

నాథుని ముంగటఁ బెట్టి, తండ్రి, 'యా
కన్నికనుగ్రహించి వరుఁ
గానఁగ వేడెద'నన్న మానియున్॥
తోడనఖిల్ సతం దెదని
దొడ్డ తనయును జెప్పవందు, రీ!
రేడు జగయిలం బ్రతిభ యెవ్వని
నామము కాంచు, నామదిక!
వేడుక పుట్టు నెవ్వనిను
నీమత గాఢలు విన్నయంత, నా
ప్రాదనె, సగ్గుణాకరునె,
ప్రాతఁచర్చితునె, ముచ్చటించుచున్॥
తనకు పదంబులం దెరంగు
ధన్యు నాతలఁ జేయిమాడి 'నీ
కెనయగు పాండురాజు వరియించి
యకశ్యము నిన్ను పెండ్లియా'
నని వచియించె; మానిపలు
కర్మమెన్నడుగఁగామి సంకసం
బున మదిలోనఁ బొంగుచున
పూర్వవిధంబున నేనఁ జేసితిక.
అలరులు కావి గందము మ
హాత్ము డొనర్చెడు దేవప్రాజ్ఞకై
గలలితభక్తి నే నిడఁగ
సంతసమంది యతఁడు, 'పాండుధూ
తలపతియందు లీన మగు
తానకపావనభక్తిరాగముల్
వెలయఁగజేయు నుమ్మ యిది
భీతమృగేశ్వర! యందుఁ బల్కఁదా?
మానుల దివ్యదృష్టికి స
మస్తము గోచరమే, తడియవా
చానుసరంబుగా జరుగ
నాకుటనాకుటనల్; మదాహ్మనిన్
మానసవంతుఁ బెండ్లియన
నా పతిభక్తిని మాని మెచ్చుటకై
మానము మాయ దింత; కను
మాన మిఁ కేటికి నాకు మాటికై.
కటకట! వైపరీత్యములా
కానొక యప్పుడు కల్లుఁగాక; ప్రా
కటముగఁ జెడ్డయర్థములు
కల్లునచేసి వచ్చితు; గూఢమా
కిటుకులఁ గాంచి మంచి పరికింపరు;
లోకులు కాకులే కదా;
యెటుల జనంబునోటిదుడు కే
నరికట్టుదు? కీర్తి నిల్పుదుక.
కావున నమృత తనృ రిది
కానకమున్నె స్వగృహింతనల్
పోదిది దిద్దతిపియును
పుణ్యచరిత్రయఁ గల్గి యొప్పు నీ
వైసలిసితరాంకమున వైక
సహించెద; బెంచు చంపు మో
పావనదివ్యగంగ! పని
పాపని భారమునదె నుమ్మిక్కక.

శ్రీ బహుజనవల్లి సీతారామాచార్యులుగారు రచించి ముద్రించిన శబ్దరత్నాకరమున రేవణుడు అనుపదము కలదు. చాకలియని యర్థము వ్రాయఁబడినది. ఉదాహరణము మనుచరిత్రమే. ఉమాకాంతముగారు వీరినిగూడఁ జెన్నపట్టణపు సంకర భావలవారిలోనే చేర్చుదురు గదా! అయ్యో! గోదావరి మం దలమునఁ బండితులుగా నుండిన యోగిరాల జగత్పాదవిగారు 1888 సం॥ ముద్రించిన యాంధ్రపదపారిజాత మను నచ్చిత్రెలుఁ గు నిఘంటువునఁగూడ రేవణుడు=చాకలివాడు అనియే కలదు. దీనిగతి యేమి?

సి. పి. బ్రాణ దొరగారు జూలూరి యప్పుడు మొదలగు పండితులతోద్బాటున రచించి ముద్రించిన ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకాలలో రేవణుడు=చాకలివాడు అనియే కలదు. రెంటికిం జెడిన రేవణుడు" మనుచరిత్రప్రయోగమే యుదాహరంపఁబడినది దీని గతియేమి?

మఱియు నిది ముద్రణమున మద్రాసువారిచే దిద్దఁబడిన దని తప్పు జెప్పటకుఁగూడ గుదురదు. ప్రాచ్య లిఖిత పుస్తకాలలో నీప్రాచ్యనిఘంటువునకు ప్రాతప్రతి కలదు. అందు రేవణుడు అనియే ముద్రణమున నున్న విధముననే కలదు.

ఇంకను బ్రాణ దొరగా రీనిఘంటు నిర్మాణమునకుఁ బూర్వము వ్రాయించిన మనుచరిత్ర శబ్దనూచిలోఁగూడ రేవణుడు అనియే కలదు.

బ్రాణ దొరగారు 1882 సం॥ మచిలీపట్టణమున జూలూరి అప్పున పంతులుగారిచే వ్రాయించిన మనుచరిత్ర టీక వ్రాత ప్రతిలో (జూలూరి అప్పున పంతులుగారి చేతివ్రాత లోనే ప్రాచ్య లిఖిత పుస్తకాలలో నున్నది.) రెంటికిం జెడిన రేవణుడ నాదునె, అని కలదు. మూలమునందును రేవణుడ నాదునె, అనియే కలదు. టీకలో రేవణుడ నాదునె అనియే వ్రాయఁబడినది గాని యా సామెత కర్థము వివరింపబడలేదు. ఉమాకాంతము గారు ప్రమాణముగాఁ గయికొన్న జూలూరి అప్పున పంతులు గారి టీక (ముద్రితము) దీనిబట్టి చేయఁబడినదే. వ్రాతప్రతి లో రేవణుడు అనియే యున్న ముద్రణమున రేవణు అని మార్పఁ బడినది. రేవణ యనట తప్పు కాదని యిదిగఱకే నిరూపించితిని గదా! నేను చెప్పినవిధమున, జూలూరి అప్పునగారి మనుచరిత్ర టీక వ్రాతప్రతిలో రేవణుడు అనియందుట ప్రాచ్యలిఖితపుస్తకాలకు వచ్చి, చూచిన స్పష్టపడఁగలదు. నేను జూచిన కొన్ని మనుచరిత్ర తాళపుత్ర ప్రతులలో రేవణ, రేమణ, రేవణి, రేమడ మొదలగువిధములఁగూడ నున్నది. రెంటికిం జెడినరేవని సామెత మను చరిత్రకారునికిఁ బూర్వకాలముననే యనేక గ్రంథము లలో నుపయోగింపఁబడినది. వారందఱు నేయర్థసందర్భమున నాసామెత నుపయోగించినారో వ్రాతప్రతులలో నది యెట్లు వ్రాయఁబడినదో పరిశీలించుటకూడ మన కావశ్యకము. ఈ తగవెల్ల నాసామెతనుగూర్చియేగదా! తల కొకతీరుగా నా సామెతను వారు ప్రయోగింపరు గదా!

ప్రాచీనప్రయోగములు

రుక్మాంగదచరిత్ర రచియించిన ప్రాథమిక మల్లన మను చరిత్రకారునికంటెఁ బ్రాచీనఁ డని తలంపబడుచున్నాడు. ప్రాచీనఁడే యని నా నిశ్చయము. రుక్మాంగదచరిత్రలో నీ క్రిందిపద్యమున నీ సామెత కూర్పఁబడినది.

క. పంచాసనసేవకు దూ
లింగితి రతిసౌఖ్యమునకు రిత్తు రి తె
వంచనఁ బొందితి నిన్న వ
రించుట రెంటికిని జెడ్డ రేవని కరణిక (రితిక)

4 ఆశ్వాసము.

ఈపద్యమున ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకాలలోని వ్రాతప్రతినుండి యెత్తివాసి నాను. అది బ్రాణదొరగారు ప్రత్యంతరములతో సరిచూపించి పాఠభేదములతో వ్రాయించినది. ఇందు "రేవనీతిక" అనియే కలదు. రేవణుడు అనియున్నపుడే మీఁది విధమున నుండఁదగును. మోహిని రుక్మాంగదునితో నేకాదశి వ్రతమున విడుపు మని నిష్పంధించునందప్పుచుందలి దీపద్యము నన్ను శివారాధనమున జేసికొనకుండఁ జెఱిచితిని. రతి సౌఖ్య మయినను దిక్కునీయక యి ట్లేకాదశివ్రత మని యడ్డుచెప్పి వంచించుచున్నావు. నిన్ను వరించుటచే నాగతి రెంటికిని జెడిన రేవని కథగా నయ్యెనని మీఁదిపద్యమునర్థము. సరిగా నీసామెత మనుచరిత్రమునఁ బ్రయోగింపఁబడినసందర్భముననే యిక్కడఁ గూడఁ బ్రయోగింపఁబడినది.

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము

గౌరనమంత్రిద్విపద హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానమునఁ గూడ నీసామెత ప్రయోగింపఁబడినది. ఈగౌరన సరిగా శ్రీనాథుని నాఁటి వాడు. పెద్దనామాత్యునికంటె నూటముప్పదియేండ్లు ప్రాచీనుడు.

ద్విపద. తుక్కనూతుర మెడ గోసిపోఁగలవు
రెండు పోనాడినరేవనీరితి
నుండబాలకునిన్ను నోరంతప్రాదు.

వ్రాతప్రతులలో "రేవనీరితి" అనియే కలదు. ప్రాచ్య లిఖిత పుస్తకాలలోని ప్రతులు చూడఁదగును. కాటకాడి కుఁడు చంద్రమతితో ననుచున్నాడు. ఓసి దుష్టురాలా! నన్నువంచించి పారిపోయెదవేమా! ఎంతో సామిచ్చి నిన్నుఁ గొనుకొన్నాను. సామ్యును బోయి నీవును బారిపోయినవో నా గతి రెండును బోఁగొట్టుకొనిన రేవనీగతి యగును. అని పయి చరణములకర్థము. ఇందు "పోనాడిన" అనుపదము, "నోభయం వేత్తిరేవణః" అను శ్లోకముతో నా సామెతను సంబంధపఱుచుట కేమాత్రము నవకాశమిచ్చుటలేదు ఆశ్లోకసందర్భమున పోనాడున దేదియులేదు. పోనాడుట చాకలివానికథకే సరి పడుచున్నది. ఈహరిశ్చంద్రద్విపదకు బ్రాణ దొరగారు టీక వ్రాయించి వారు. టీకా కారుఁడు జూలూరి యప్పున పంతులుని వ్రాతనుబట్టి నేనుదలచుచున్నాను. అందీద్విపద చరణముల కర్థమిట్లుకలదు. "తుక్కనూతుర=తునకపుత్రికా! మెడగోసి పోఁగలవు"= గోతుకొసిపోఁగలవు. రెండుపోనాడిన రేవనీరితి=వేరేయొకకార్యమునిమిత్తము ప్రకృతిమందున్న కార్యమును విడిచినందున ఈకార్యమున్ను చెడి యాకార్యమున్ను కాక పోనడముట లోకములో రెంటికి జెడ్డరేవణి వాడుతారు. వాని వలె ఉన్నట్టి" ఈటికాకారుఁడు చాకలివానిని జెప్పకపోయి నను నదేసందర్భమున జెప్పినాడు. స్పష్టముగా నిందు రేవణి వ్రాయఁబడియున్నది. 12-5-28 నెంబరు వ్రాతపుస్తకమున ప్రాచ్యలిఖితపుస్తకాలలోఁ జూడఁదగును.

జయిమిని భారతిము

ఈ జైమినిభారతిము పిల్లలమఱి పినపీఠభద్రునిచే రచియింపఁబడినది. ఈతఁడును పెద్దనామాత్యునికంటె నలువది యేండ్లు ప్రాచీనుడు.

పీ. గీ. అనదినము నిట్లు ప్రాతికూల్యము వహించు
చండికతమున మునిబ్రహ్మచర్యనియమ
మునకు గృహమేధిన ర్తనమునకు దొరగి
రెంటికిని జెడ్డరేవని రీతి యయ్యె.

ఉద్దాలకుఁ డనుముని చండికయను భార్యను బెండ్లాడి ను. ఈ పెండ్లిమూలమున బ్రహ్మచర్యము చెడెను. ఆయి గయ్యాలి యగుటచే గార్హస్థ్యసౌఖ్యమును దక్కలేదు. ఇట్లు ఉద్దాలకుఁడు రెంటికిని జెడినరేవఁ డయినాడు. ఇదియు నుదాహృతప్రయోగ ములను బోలినదే. ఇందును రేవణుడనుపద మగవకుచున్నది.

ఇట్టిసామెత, మనుచరిత్రముకంటెఁ బ్రాచీనము లయిన గ్రంథములలోనే యగవడుచున్నది. ఈవ్యాసమున నిష్ఠు డుదాహరింపబడిన స్థలములు గాక మఱియు రెండుమూడుగ్రంథముల లోఁగూడ నీసామెతను జూచినట్లు నేను స్మరించుచున్నాను. వాని నుద్ధరించి వ్రాసియుంచుకొన్న వ్రాతపుస్తకము లిక్కడ నాదగ్గఱ లేకుండుటచేఁ జూపఁబాలకున్నాడను. రెంటికింజెడిన రేవణుడు అను సామెత తుమాకాంతముగారు వ్రాసినవిధమున, ఉండజేక కారికాం వేత్తిత్యాది శ్లోకగతుఁ డగు రేవణునితో సంబంధములేదనియు, రేవణుడు అనుపాఠము తప్పు కాదనియు, మఱియు నది చెన్నపురప్రాంతపు సంకరభావలవారుగార్ని తుల గువేంకటరాయశాస్త్రిపఠ్యతులచే సృష్టింపఁబడినది కాదనియు రాధాంతపలుచుటకు మీఁద వివరింపఁబడినసాధనములే చాలా నని తలంఘించుచున్నాను. చెన్నపురప్రాంతపు గ్రంథ ముద్రాపకు లను గూర్చి యుమాకాంతముగారు చేసినసంద విక్రీలి శోచ నీయముగా నున్నది. ఇతరులనుగూర్చి వారుచేసిన యానింద ప్ర ధానముగా ముందు తమకే తగులఁదగినది. పల్నాటి వీరచరిత్ర లోని బాలనికథ నుమాకాంతముగారు ముద్రించినారు గదా. దాని వా రెంత కశ్యపపతివివాహో పరిశీలించినఁ దెలియఁగలదు. శ్రీనాథునిరచనముకొంత కొండయు రచనము కొంత యుమాకాం తముగారి రచనము కొంత యందు గలసినది. గంధారంధముననే రెండురచనము లున్నవి. ఉమాకాంతముగారు తమ రచనమునకు పుష్కరరణమేని చేసి నారుగారు. ఆగ్రంథము సంత తార్కారు చేసిన యుమాకాంతముగా రితులను దూషింప వారంభించుట విక్రీలి యాశ్చర్యముగా నున్నది.

జంఘాలశాస్త్రి యిట్లు పలికినను:-

నాయనలారా! సాక్షి కొక లేఖ వచ్చింది. దీనిని జదివేదను.

సాక్షిగారికి - ఆయ్యా! సమస్యారములు. మృగశిర్గా నక్షత్రమున నర్కండు ప్రవేశించి యిదివఱకు నెలమై బదులైదు దినములు దాటవచ్చినది. వర్షములు మిగుల కరువుగానున్నవి. ఆకుపల్లిక సారి యెండిపోగా రెండవసారి మేఘములను నమ్మి నొని యాకులుపోసివారు. అవికూడ నెండిపోవుచున్నవి నదీజల ప్రవాహము సస్యభారమైన కొన్ని కొన్ని పట్టులందు మాత్రమే భూమి రవంత పర్చుబచ్చగ నున్నదికాని మిగిలిన స్థలములం దెల్ల నిర్భాసమై నున్న మైయ్యగుడి. ఆంధ్రదేశమం దెల్లను దత్తమండల ములలోని మఱితో శాస్త్ర్యుగను ప్రజలుకాతహా పడుచున్నారు. నే నెఱిగినంత వఱకుం గర్భాలనుకు పదిపండ్ల యెండు మైల్లదూర ములోనున్న కొన్ని కలెలలోని జనుల దురవస్థ వాయుచున్నాను. అచ్చట నీ సరికి గొన్ని కర్షము లుండిన యెడల వారింత దురవస్థ లోనుండి యుండును. కష్టమో కష్టమో యని యేడ్చుచున్నారు. ఏదైన నొక సేవ్యమున కవికాశము మేఘుడు కలిగించియండిన యెడల జను లంత యాందోళనపడుట తటస్థించియుండును. కాని సర్కారువారు కాయకష్టముచేసి కనిపేయఁగలవారి కొఱకు కొంతపనిని గల్పించియున్నారు. వారిట్లు ప్రజల యెడలఁ గనఁ బజయచున్న దయ కాంధ్రదేశస్థులందరు వారికిఁ గృతజ్ఞులు.

ఒక గ్రామమునకుఁబెండు మూడు మైల్లదూరమున నొక కొండయున్నది. ఆ కొండమీఁది తాలు తట్టలలో నెత్తుకొని యీ రెండు మూడు మైల్లదూరము మోసి యొక్కచోట గుట్ట గావేసి యాతాలు చిన్న చిన్న ముక్కలగాఁ గొట్టుటకు మగవానికి దొమ్మిది బొట్టు నాడు దానికేడు బొట్టుకాబోలు జూలిన సర్కారువారేర్పాటుచేసి యిట్లు చేయించుచున్నారు. కాని యుదయముం దారు గంటల నుండి సాయంకాలముం దాటు గంటల వరకు పనిచేయుటచే మిగుల న్నేకమొందుచున్నారు. తృతీయ 10 గంటలు మొదలుకొని సాయంకాల మయిదు గంటల వరకు గాయుచున్న భయంకరమైన యెండలో, జెట్టుపుట్టమైన లేని బయళ్లలో, మహానదీ ప్రవాహమువలె మరీచికా ప్రవాహములు వరదలు గట్టుచున్న బంగన బయళ్లలో కాలిపోయిన బోడి కొండల నుండి వెడలుచున్న భయంకరమైన యుష్మముచే సానుజమునైన శవమున జేయఁ జాలిన వడగాడువులో, మాకాళ్ల వఱకైన దీని మునుక లాకలతో, సహసాక్షమైన మునుక దుప్పటి తట్టపాకతోఁ గడుపు కొఱకు బతువుల కంటె బలము గ భయంకరముగ బాటపడుచున్న మన సోదరులను జూచి మన మేమియు వారికి జేయలే కున్నను గన్నీరైన విడువ జాలమా?

ఆ మాత్రపు త్యాగమైన మనకుండ నక్కఱలేదా?

ఆయ్యయ్యా! సర్కారువా రింతవఱకైన నీలైన వారికి జీవనాధారమును గల్పించుచున్నారు. కావున భీరుగజములవంటి మన యా సోదరు లింక సహాయులై యున్నారే! పూటకు కేరసర జొన్నపిండి కొట్టెలను, దాకెడు కందిజెడల పులునుతో గన్నుమూసి తెఱచునంతలో గ్రసించు మహాబలి పులకుఁ దొమ్మిదివెట్టుల కూలితో నేకుగును? కూలి యింకను హెచ్చు చేయుడని సర్కారువారిని ప్రార్థించుట న్యాయ మగునా? సర్కారువా రెట్లోపోషించుచు నేయున్నారు. మన కేమని మనలోని భాగ్యవంతు లుపేక్షించియుండుట సోదర భగ్గురుగానా? మన్యవ్యభర్త్యురుగానా? దనియాలపాడి మితి యాలచేతుతో నరగిద్రెడు స్వబియ్యపు టన్నుముతిని యజ్జీర్ణిచే మహాకాగ మొనర్చుచు "అర్బుక" బ్యాంకిలో నలువదివేల యాటులతో సమాధిచేసిన నిర్భాగ్యులైన భాగ్యవంతులు మనలో నెందలు లేరు? ఆయ్యయ్యా తాము తినరే-తినలేరే-తిననయెడల జచ్చిపోవుచున్నదికొనికే బెట్టరే- బెట్టలేరే- బెట్టిన యెడల జచ్చిపోవుచున్నది. తమకు నక్కఱకురాక వైవారికి నక్కఱకురాక లోక సంగ్రహారముమీరి మాత్రము విడుచుచున్న యీ గాలితిత్తులవలనఁ బ్రయోజనమేమి? "బహిషిక్తు" కురుతే చంచాస్యోదర పూరణమ" అని నట్లదియైన మన వారిలోఁ గొందఁజెలుగరే! ఇంతకన్న సభమైననీతి యున్నదా? సర్కారువారు చేయుచున్న భూకార్యమునకు మనవారేల యిప్పుడైనఁ గోడుపడఁగూడదు?

ఇదికాక. కాయకష్ట మొనర్చి జీవించలేని వృద్ధులకు కోగులకు బాలకులకు నవధ్యులకు సర్కారువారు ధర్మముగ నన్నము నెట్టుచున్నారు. ఇట్లు మూడువార్లుండల ప్రాణులు పోషింపఁబడుచున్నవి. జొన్న సంతటి యెదో కొలత ప్రకారమిచ్చి వారిని బోషించుచున్నారు. ఇంక నెందఱో యిట్లు పోషింపఁ బడవలసిన వారున్నారు. గుంటులపడి కనలతో దిండుకొని పోయిన చెట్లతో పోనవ్వరముతో "న్న మోరానుచంద్రా" యని వా రేడ్చుచున్న యేడ్పులతోపాటు కైకవచ్చుచున్న వారి హృదయస్థ సంకాప స్వయాపాగ్ని బాల్క బాల్కాద్ర దేవాద్యవ్యమునంతయు మాడ్చివేయుటకు జాలియన్నదను సంకల్ప జ్ఞప్తియం దుంపవలయును.

ఇంక శ్రీల దుర్గతచెప్పుట కలవిగా కున్నది. మీ జంఘాలశాస్త్రి యే యచ్చటి స్థితిగతులన్నియుఁ జూచియుండిన యెడల నవియన్నియు మీ కన్నులఁగట్టికట్టు చెప్పఁగలిగి యుండును. వాజిహ్యుట్టి కైకలేదు కాని మనకున నెంత యాందోళనమైన నున్నది. శ్రీలకూడఁ బురుషులతోఁబాటు తాలపని చేయుచు నేయున్నారు. సూర్యోదయము మొదలుకొని సూర్యాస్తమయమువఱకుం బాటుపడుచున్నారు. సాయంకాల మగు సరికిలేచి యింటికిఁ బోవుటకై న కైకలేకుంటు చేర గంటిలో నేడు పు బొట్టు చేతిలో నేడు బొట్టు. ఈయేడు బొట్టును దినుట కేదుగురు బొట్టులు. ఈమాత్రమైనను గరుణాగువులగు సర్కారువారు చేయుచున్నారు. మనమేమి చేయుచున్నాము. అబ్రహ్మబాంధవి వానిని జెడవడ దెట్లుచున్నాము. బ్రాహ్మబాంధవి వీని గొంతును కురి దెట్లుచున్నాము. తినలేకకడుపు బుచ్చుచున్నాముకూడఁదీసికొనిపోవుటకు మూలఁ గట్టుచున్నాము. ముష్టిదానిని జీకోట్టుచున్నాము. పాలీయక సోదరుని వెడలఁగొట్టుచున్నాము. తిండిని బన్తుపెట్టుచున్నాము. భార్య మొట్టిన మొట్టకు రహస్యముగఁ గంటిను దెట్టుచున్నాము. చేతతేచుచు కేకలు నెట్టుచున్నాము. వచ్చిన చందాలను స్వత్యేమునుకై కర్చుపెట్టుచున్నాము. స్నానధర్మత్యాగమని మొట్టపెట్టుచున్నాము. వకాలత్యామా కొఱకుఁ దిండికిఁ గొడుకునకు ముట్టుపెట్టుచున్నాము. అదిగో స్వరాజ్యమని గంటలు పెట్టుచున్నాము. అయ్యో! పిల్లవాడు చెప్పినమాట వినినాడు కాదని కూసురాగముల దెట్టుచున్నాము. "నాయనలారా! మీకీ నరకభగదు. మీత్యానైన యాదులు ప్రవర్తించినట్లు ప్రవర్తింపుడు. భద్రము భద్రము"ని యే జంఘాలశాస్త్రియో గొంతెత్తి యాతఁగ నతని నడమైన తిట్టుతిట్టుచున్నాము. అంతే కాదా మన ప్రయోజకత్వ మేవ రెఱుగరు. ఇట్టి మీరు కన్న కొడుకులతోఁ గాటులాడి కొద్దుల కేక్కిన మీరు దత్తవంతుల ములోఁ గడుపుకాలి యేడ్చుచున్న సోదరీమణులకు సాయము నర్పరా? అందుది తాలు ముక్కలుచేసికొని బ్రతికి తరువాత దానియొక్కలు ముక్కలైన వనుట కేమైన సందేహమా? వానికి సాహాయ్యము చేయలేనివారి సర్వార్థ మన్నైన దనుట కేమైన సందేహమా? చంటిపిల్లలను పిపుసుఁ గట్టుకొని తాలు గొట్టుచున్నారు. ఎడెల్లలను గుండ్రాత్రికింది నీడను బండఁజెట్టుచున్నారు. 21 వైసలకుఁ బండెండు గంటలు పనిచేయుచున్నారు. ఆకష్టము పడి యామాత్రమైన సంపాదనచేసికొనలేని శ్రీలెంగున్నారో యెఱుఁగుదురా? ఎందలున్నారో తెలిసినమాత్ర మేమివినియోగముఁజేయును నింటింటి కొక రాట్టుము నిరాకరణవారు లెస్సరో యిచ్చికారట. ఆ రాట్టుములకుఁ బనియేగిఁపనిచేయుటను సిద్ధములైన హస్తములున్నవి. గాని ఏకు లేని? ఏకులో యేకులో యనిచుచున్న శ్రీలందలు గోలదెట్టుచున్నారు. ఇచ్చినవారే? ఇయ్యకకకటలేదు. మేడ్చిన యేడ్పులు విన్నవైన నక్కఱలేదా? బ్రహ్మపురమునుండి బర్హరి చిన జనజనకుఁ దిరిగి నిరాకరణవాదులు తిరుగుచునే యున్నారు. ఇచ్చిన యుపవ్యాధులను నివృచ్చుచే యున్నారు. బోధించిన బోధలను బోధించుచునే యున్నారు. ఖండించిన ఖండినలు ఖండించుచు నేయున్నారు. నెట్టినయాసలు పెట్టుచు నేయున్నారు. చూడిన మొండిచేతులు చూపుచునే యున్నారు. ఎందుల కి జంతులరాట్టుపు సంచారము? ఎందుల కి సూర్యారణ శుక్రవ్యయమా? ఎందుల కి సీససోపవ్యాసములు. ఖదరులొని సాంకర్యము నా.రంగలిగిరా? ఇదివఱకుం జేతగానివార మనిపించుకొంటిను. కాని యిప్పుడు దొంగ లనిపించుకొనుచున్నా మే.వారిసారీ? పనిలేని ప్రయాణములకొరకు వీరు ఎమ్. ఎస్. ఎమ్. ఆర్ వారికిఁ బాసినవనులు! నాల్గవంతు ధనుతో మా దత్తవంతులము లోని పడకుల పనిలేని హస్తములనున్న మూగరాట్టుములకుఁ గావలసినన్ని యేకులున్నవన్నే! ఆయ్యయ్యా! ఇప్పుడెట్టిచ్చి దగ్గో యేకులిండు. ఈయకపోయినయెడల మీరు చేతతేమాభిలాషుని యెట్లనిపించుకొనఁగలరు? బిరుదములు వహించుట విశేష మనుకొనుచున్నారు కాబోలు. కార్యభారమును నిర్వహింపవలయును.

ఇదికాక! ఇంటి నూరుచుండిన శ్రీలకుఁ గట్టుకొనుట కేమిన్నదో తెలియునా? ఏమున్నదో ఏమిలేదో యెట్లు తెలియును. ఈవరికి వచ్చుటకు సిగ్గుచేత రాకేండునన్నారు. కాంతమ్ పాపమ్ కాంతమ్ పాపమ్. కాని కొందఱుశ్రీలు వెలుపలికి వచ్చి తాలుగొట్టుచున్నారకదా! వారిదుట్టెన్నదో చెప్పనా? మూడుజేతలు వెడల్పుగల మూడుమూరల పొడవుగలగుడ్డ నడుమునకుఁ జుట్టఁజెట్టుకొనియున్నారు. అక్కడికా వస్త్రము

నది. మూరెడు వెడల్పుగల మూరన్నర పొడవుగల యొకవేలిక నడుముకట్టుముడికి ముడివేయఁబడి యెడమభుజమునెండి వెనుకభుజపువన్నది. ఇది నెలఁకూలి యాడువాండ్రకిదిపూరమైన దుస్తు. వంగుట తటస్థమునెడల దైటపొట్టివగుటచేఁ గిందఁ బడిపోవు నేమో యని నెలఁచెట్లొప్పుదు మెడకు జుట్టఁజెట్టుచున్నాను. కామరామ రామా! ఈదుస్తుతో గుప్తమానధనలై వారు కైకవచ్చి నిప్పుఁజుముగఁ పాహాముగఁబనిచేయుచున్నారు. వీరి వస్త్రవైఖరియే యిటులుండ వెలుపలికి వచ్చుటకు సిగ్గుపడి లోనఁ గుండలచాటునఁ గూరుచుండు వారి నైది యెట్లున్నదో భవవంతుఁడా?

సాక్షి! నేనువలకున్నను నన్ను కదలని పీడనతోవిదాకులు పెట్టుకొనుటకు మదరాసునకుఁబోయితిని. అక్కడ నొక్క సర్కారువారిచ్చిన ప్రభుత్వమును గాంచితిని. ఆప్రభుత్వములోని విశేషములన్నియు వివరముగా విస్తరముగా మీకు వినుగుదల కలుగునట్లు వ్రాయుచు నేమోచుని యనుకొనకుండు. అట్లు చేయువాండనుగాను. ప్రద్యనారంభమున జరిగిన యొకయంత్రముమాత్రమే సంకుచితముగ వ్రాసెదను. వర్తమా కారముననున్న పటకుటీరములో వారివారి నియమితములైన స్థానములలో శ్రీ పురుషులు గూరు నుండియున్నారు. నాల్గంటలు కొట్టినారు. ఇంకను వెలుతురు బాగుగ నేయున్నది. ప్రద్యనారంభయ్యెనుగదా ఏమి వచ్చునో యని జనులందరు ససంభములై చూచుచున్నారు. ఆరంభమున నొక్క కాంతవచ్చెను. ఆమె శ్వేతముఖి. జర్మనీదేశపుదో, ఫ్రాన్సు దేశపుదో, అమెరికా దేశపుదో, తెలియదు. పాశ్చాత్య దేశశ్రీలలో నొకతే. ఆమె యారదుగులకుఁ దక్కువలేదు. మన దేశశ్రీలలో మిక్కిలి లావుగానున్నవారిని మువ్వరను గట్టఁజేసెదెడల నీ త్రిమూర్త్యాత్మక స్వరూప మెంత లావుగ నుండునో యామె యంతలావునకుఁ దక్కువ యుండుదు. కాని కరీము నందు లవలవ తవతవకాని యేమియు లేదు. శ్వేత పాపాణ పాంచాలిక వలెనున్నది. ఇంతవఱకుఁ బ్రకృతిలోఁ బుట్టిన గంగ జెట్టి కాపుర నిందుల కామె నేమియు ననఁ దగదు. ఆమె ధరించిన దుస్తులెట్లున్నవో చెప్పనా? ఆమె కిబజమున రెండువేళ్ల వెడల్పు పట్టుయును నా బుజమున రెండువేళ్ల పట్టుయును నున్నవి. ఈ పట్టులకు ముందువైపున గ్రాద్దుదిరుగుడు పూవులరంగుతో నడయాత్మికల రెండుచక్రములు చను గప్పలై యున్నవి. ఈ రెండుచక్రములూ యవయవముల మీద నైరాగ్యభావులు సంసారములో నంటియుంటున్నవి. ఈయంతున కంటి పెట్టుకొని కటికిదేశము మట్టుతిరిగిన రెండు నేలెమలాత్రమే వెడల్పుగల యొక జాలున్నది. ఆమె దుస్తునకు దీనితో నాశ్వాసాంతము. ఆమె రెండుబాహువులు వైకత్తుకొని తాండవించినది. కాంతమ్ పాపమ్ కాంతమ్ పాపమ్ పటకుటీరములోగూరుచుండిన పాశ్చాత్యశ్రీలు కిలకలలాడిరి.

ఇదియొక వింతగా వారికిఁ దోచలేదు కాబోలు. ఇంతలో నామె గిరిగిరిదిరిగింది. చలకాదులలో మిగల జలపాదయైన వాయుదేవుఁ డామె లోక సంగ్రహరమై మెలమట్టువలించిన జాలు రవంతయుఁ దై కెగురఁగట్టనా? నారాయణా! ఆశ్రయధార కా! అచ్చటఁజేరిన మనదేశపు మగవారందఱు డిట్లపడి కొయ్యలై కత్తి తేములై చిన నెత్తురుచుక్కయైన రాకుండునట్లుండిరి. నేను గూడ సుభీభూతుడనై రవంత నేపుండి స్ఫృతికొండి యచ్చటఁజేరిన యార్యాద్ర సుందరులవలఁ జూడగ వారిందఱు మోములు నెనుకప్రక్కకు మఱుచుకొనియుండిరి, అంతటితో నైక సుతుష్టివొందక జేమరుమాళ్లను గన్నులవై నడకపెట్టుకొనియుండిరి. కాంతాధర్మమునకు నొరవభంగమొనరిన వారెట్లు కన్నుల భావ్యుల విడుచుచున్నారో, రక్తపుమక్కల విడుచుచున్నారోయెవరికెఱుఁగ. అందుదాని మర్యాదయెట్టిదో పూర్తిగాఁదెలిసిన మగవాడొక్కఁడైననున్నాఁడా? ప్రాణము కంటె మానమును సహస్రగుణాధికమగు ప్రయత్నముతోఁ గాపాడుకొనుచున్న మన దేశ సుందరులవంటివారు మహిమండలిలో నెచ్చటనైననున్నారా? అట్టి మన ఆంధ్రదేశ సుందరీమణులను నేనొకందులకుఁ ప్రార్థించుచున్నాను. వారిలోదగ్గరులన్నారు. సాధారణులన్నారు. భాగ్యవంతు లున్నారు. రాజకాంత లున్నారు. మహారాజకాంతలున్నారు. దర్శిదర్శితలొనున్న వారిని నేను ప్రార్థింపను. గుడ్డలే వెలుపలికి వచ్చుటకు సందేహపడి గుడిసెలలోనే నిరుచుండియున్న కూలియాడు వాండ్రని నేను మొదట వ్రాసితి నే- వారికి సాధారణులగు శ్రీలొక్క కొకయిచ్చినఁ జాలును. భాగ్యవంతుల రెండు కొక లిచ్చిఁజాలును. రాజకాంత లిలుకడికోక లిచ్చినఁ జాలును. మహారాజకాంత లేబడికోక లిచ్చినఁజాలును. పరునాలు మూరలముదక కొకకు నాల్గూపాసుల వెల. వారి మహాదాద్రమైన కార్యమును దాదాపుగ దిగంబరై యున్నవారి సోదరీమణులకొనర్చి కాశ్యోతమైన పుణ్యమును గట్టుకొనకతప్పదు. కడుపునెడిన యన్నములేకవారు గతిం చినను నొడలు నెండిన గుడ్డతోనైన వారికిఁ దిరిగిని రాబుడుట కవకాశము కలుగునట్లు చేయవలయును. సాక్షి! ఈ లేఖను మీరు జంఘాలశాస్త్రిచే నభిలోఁ జదివించుటగి పంపితిని. నే నీలేఖ యాంధ్రపత్రికుఁ బంపినయెడల ననామధేయముచే మీద్యారమునఁ బంపియెడలఁ బ్రకటించునను నానచే మీయెద్దకు బంపితిని. ఓమ్ శాంతి శాంతి శాంతి.

నాటకములు.

[విద్యాన్ కోవల్ల శివకామేశ్వరరావు]

నాటకము లాడుట కేటికాలమునకు మరలఁదలయుత్తుచున్నది. రంగమహాపాణిలును సహృదయులను నాటకకాలలన్న నింకను నభిరుచి కలుగుట లేదు. దీనికి గారణము మఱిమయి యుండును ?

రామాదిపాత్రలను ధరించినట్లు సామాజికవ్యవస్థావర్ణముగా నటించుటలేదా? లేక నటుల నాట్యరంగమున దజ్జనవ్రతమును ననుభవించు సామర్థ్యముగల సామాజిక లుదైరా యని సంశేపము. అదియేగాక నాటకములే నీరసముల? లేక నాటక వాద్యకావ్యమా?

ఆ నేతుకీమాలము 'కావ్యేషు టకం రవ్య మని' చెప్పుకొనుట కేటికిని గలదు. కేవలసాహిత్య చాసనాలమున 'బ్రాహ్మణ మూఁగు' లనుకొని ప్రాచ్యులు నేడు స్వల్పము. అట్టివా రున్నను బాహ్యవిద్యార్థులను పోగడిన కాలిదాసాదులు చెప్పిన నాటకము లున్న నే. పాశ్చాత్యులను నాటకము నొకకొంత రవ్య మనుచున్నారే. నాటక గౌరవమును గుఱించి విపులముగా జర్పించకపోయిన నాటకము నీచము కాదని పాశ్చాత్య సంప్రదాయము గలవాడును సమ్మతించు విషయమే యైనది. ఇక నితరవాసలు లేక శోక్రియాలగు పండితులను కావ్యేషునాటకం రవ్య మని యనుచున్నను బహుశాచలములందు వ్యవహరించుచున్నారే. కావ్యములయందు నాటకము రవ్యమను వారు దానిరవ్యత నెఱుంగుతుండరు. ప్రస్తుతి మనదేశమునందున్న జనమునందుగల రెండవరంగతులవారను నాటకమును రవ్యమగు కావ్యమనుగా నంగీరించుచున్నారే. నాటకమధమ కావ్యము కనుక దానియంద భిరుచి సహృదయులకుఁ గలుగు లేదనుట పొరపాటు.

అయితే నాటకములు నీరసము లగుటచే సహృదయుల నాకర్షింపలేకున్నవి యనఁగూడదా? నాటకములు నీరసము లనగా నన్ని నాటకములు నీరసములనియే! కాదు. చాలభాగము. చాలభాగమునగా నేమి? నేటిదినములలోఁ బ్రచురింపఁబడిన నాటకములలోఁ జాలఁగణకనియా? అవును. అట్లయిన నీరసకావ్యములను సరకుఁగొనమి శ్రేష్ఠముకాదా? సరసమగు రూపము లనేకములు లభ్యము లనునప్పడు విరసరూపక ప్రదర్శనములే? నేటికప్పులు నాటకప్రయోజనము నంతఁగా సరసి గ్రహించి గ్రంథకరణమునకుఁ దిగినట్లు కన్పడదనుట వాస్తవము. రూపకవిషయమై యిటు ప్రాచ్యురర్యాదను గాని యిటు పాశ్చాత్య మర్యాదనుగాని పురైతిగినవారు పండితులే. కందు మర్యాదలను గ్రహించినవారు పండితాప్రసరులే. ఇప్పటికప్పులు నెక్కుడు "ప్రకృతి!" కవు లగుటచే స్థానిపుణకావ్యాయమున రెండుమార్గములను బట్టిచూచి రెండిటిఁ జెడినవారును స్వబుద్ధినమి గీతపద్యలక్షణము వచ్చిన వెంటనే శాండ్యంతమునూత్రధారుడు ప్రవేశించి యని గ్రంథకరణమునకు దిగవారును అగుటచే నేటినాటకము లనేకములు సహృదయ సహృదయానందదాయకములు కావు. అట్లైనను శ్రీ తిరుదతి వేంకటేశ్వరులాదిగాఁగల పండితకవుల నాటకములు సుఖదాయకములై యున్నవి. మఱియు నభిజ్ఞానశాకుంతలము మొదలుగాఁగల యాంధ్రీకృతనాటకములు కలవుకదా? అవి ప్రయోజ్యములు గదా. నీరసకావ్యములను బరిశ్రవించి సరసకావ్యములను జేకొనవచ్చును. అన్నియు నీరసములను గావు. సరసములునుగావు. కొన్ని సరసము లున్నవి. నీరసము లగు రూపకములు వెక్కుకావచ్చును. స్వల్పమైనను గొన్నియేని సరసరూపకము లున్నవి. వానిని ప్రయోగించ వలనుపడదా? కావున నాటకములు నీరసము లగుటచే సహృదయుల నాటకకాలలకుఁ జాకర్షింప లేదనుట కారణము కానేరదు.

అయితే ఇప్పుడు నాటకకాలలయందుఁ బ్రవృత్తియు లగు నాటకములు సరసములే. వానిని జూచి యానందించుట కనేకులు వచ్చుచున్నారు. వారే సహృదయులు. సహృదయులు సహృదయులను వారు కేవలపాండిత్య కార్కశ్యముచే గిడనఁబొత్తి సరసప్రసను గొల్పు మధుభూములవలె నున్నారు. నీరస రూపకము లనేకము లున్నవని వైక నిర్ధారించితిమిగదా. ఇప్పుడు రుక్మిణములఁ బ్రదర్శిల్లేరూపకము లన్నియును సరసము లనుట న్యాయముకాదు. ఈప్రదర్శితనాటకమున నిలావ మున్నదనుట ప్రస్తుతాంశముకాదు. నుంచిది. ప్రదర్శితనాటకములను జూచి యానందించువారు సహృదయులుకాగా? వారు సహృదయులు కాకపోరు. నేడొక "ఏనాదిభాగవతము"ను జూచినవాడు తొలెపు "కూచిప్రాడిభాగవతము"ను జూచి యానందించుట లేదా. "ఏనాదిభాగవతము" రెండవదానికంటె మంచిదికాదు

రెండవది మొదటిదానికంటె శ్రేష్ఠమని యాశ్చర్యమందే యనుటలేదా. రెంటినీజూచిన ప్రేక్షకుడు వఱల మొదటిదానిని జూడ నశేషించునా? అశేషించడు. ఈరెంటి పరిజ్ఞానమును గలవాడు ఒకటిచూచినవానికంటె దెలివికలవాడు. ఇట్టితెలివి దృశ్యకావ్యములను జరించి యిది దిది శ్రేష్ఠ మనువానితెలివి కంటె న్నానము. అనగా దృశ్యకావ్యపరసమును జేసి శాస్త్ర సమన్వయముచేసికొని లోకముతో నొకపిడి పెట్టిచూచి యిది ప్రయోక్తకావ్యరూపము, అనందదాయక మని తదానందమును పూర్ణముగా ననుభవించుటకు వచ్చిన సహృదయుడగు సామాజిక కుడును 'ఏనాదిభాగవతము' చూచి తృప్తుడై యిడెట్లుండు నో యని 'కూచిప్రాడిభాగవతము'నకు వచ్చు సామాజికకుడును సమానమేయగుదురా? దృశ్యకావ్యము రసానుభవమును సామాజిక కునకుఁ జెలినులభముగా ననుభూయ్యును. గనుక సామర్యమును సహృదయతావేషము కలవాడు కావునను సహృదయతావేషము గల సామర్యుడును సహృదయుడగు పండితుడును ఒకటి యనుట పొరపాటు. ఇప్పుడు నాటకములాడుచోట్లకు మూఁగు వారెల్ల సహృదయులు కాకపోరు. కాని సహృదయుల డన నట్టి వాడుమాత్రము కాదు. అట్లయిన ఇప్పుడు సహృదయులే లేరనుట సామాసము. సహృదయులు లేకపోలేదు. 'ఒకట దపి శిక్షిత సామాత్యనృప్రభయంచేతక' అనియు 'పరిపదశ్యేనా నుజగ్రాహిణీ' యనియు 'అద్యభిజ్ఞ... ఆర్యమిత్రాన్విజ్ఞాపయామి ఏవమృతభవంతో విదాంతుర్యంతు' అనియు 'ఏన మహామూర్ఖమి కాన్ ప్రణేపత్య విజ్ఞాపయామి' యనియు మహాకవులచే గౌరవించఁబడిన సహృదయులగు సామాజికుల సంతతివారమనియు వారి విద్యావైభవ్యమే నేటికిని మనకుఁ బ్రపంచమున నిలువ నీడ కలుగుటకు సాధనమనియు నట్టివారివంశమును వారి పౌరుఁపద్యమును మనమింకను మఱచిపోలేదనియు వారిరక్తము మనరక్తము నొక్కటియే యనియు మనమార్గముల మనియు మన మెంచినంతకాలము - మనయంద కట్టిసహృదయులు లేరనుట యన్యాయమని తోచకమానదు. సహృదయులు పూర్వవంత విరళముగా లేకపోయియును. బాహ్యకృమ్యు లేనంతమాత్రమున నశ్వంతాభావ మనంగీకార్యము. పోనీ కొందఱైనను గలరుగదా వారైన నాటకములకు వచ్చుచున్నారా? వారికి రూపకప్రదర్శనములను జూచుటకు నిచ్చలేదా? ధనము మూల మందులేని తమలపాతు బిడిలముకొనువానియంత ధనమందు సహృదయుడుకాఁడా? బ్రహ్మాండ మనదగు రసానుభవజనితానందమును అనుభవించుటకు నెంతటి దర్పియుడైనను దనకున్న సగ్యస్వమును ధారపోయునే? కనుక నిదఁతయు విచారించి మాడ రసరవాటకాభావము కాని నాటకాత్మకాభావము కాని ప్రస్తుత నాటకకాలమునందు బ్రదర్శింపబడు నాటకములు సహృదయ సహృదయావర్ణకములు కామికి గారణములు కానేరవని నున్నప్పుడుగా తేలినవిషయము. ఇక నాటకముల సహృదయ సహృదయావర్ణకత లేమికి గారణము నై విషయములకంటె భిన్నము.

అయితే నాటకములు సరసకావ్యములై సరసరూపకములుండి రంగమహాపాణిలగు సహృదయులుండియు నాటకముల యభినయ మి కా ల ము న స ర స ము గా లేదనుటకుఁ గారణము నటులు తగిన వారు లేక పోవుటవలన ననియో మిరందరు? అవును. అందాశ్చర్యమేమి? నాట్యవేదికాత్మక యగు భరతునివంశ్యుల మగు మనలో నాట్యకాస్త్రము నశించి:దగురా? అట్లుకాదు. నాట్యకాస్త్ర పాఠంగతులు నేడు లేరనుట పొరపాటు. వాడవద్దకులు నటు సమాజములకు వెగటుగాఁ దొంచినట్లు భావించుచున్నాము. నాటకకాలలకు రూపకాభినయమును జూచుటకు నేడుమూఁగు సహృదయగణమునకంటె గొప్పవారగు తేవానాంప్రియులు నటులైరి. ఈనటులు కేవల మత్తురకృతువులు. వీరిభాషాపాండిత్యము వాచకగ్రంథములతో పరిపూరితము. అంగపాఠశాలల యందుఁబెనుఁగ నభ్యసించుచోయి గృహకృత్యవర్తనవాణిజ్యమనందు నైతము అంగప్రదములు తోడక యాంగమును వాడు త్రైలింగులు. జడ్యముగాని వచనముగాని చూచి చదువలేని పండితులు. ఇట్టిది వారిభాషావైభవ్యము. ఇక సంగీతశిక్ష వీరికంత గలదు? స్వరసంఖ్యయు నెఱుంగనివారు వెక్కురు. చక్కఁగ శ్రుతులగన్నట్టిని ఒకకేరని చూడొనియనును వాద్యనిశేషము వీరికి సంగీతపరిచయము చేసికొనుటకు సాధనము. కాస్త్రవిరుద్ధమును దేశవిరుద్ధము నగు నందరగోళపు పాటపాడుటయందు వీరికి నహజపాండిత్యము మొందు. కర్మము చాలక-యెక్కడై నను గేయము పాడవలసివచ్చినచో-లయజ్ఞానము వీరికి మొదయ భరింపకల్యము కానంతది యగును. ఇది నటుల సంగీతజ్ఞానము. వారపురించు గద్యపద్యముల కన్వయమే వారికి గోచరింపదన్న ప్పడు రసభావానుభూమగు రాగము వారికిఁ దెలియననుట వెట్టి. ఇక వీరి యాంగికాభినయము సుమారుగానుండునా యన "హామల సంహరించినట్లు చందెదను" అను వాక్యమును బఠించుచు 'నానిరి' దీపమునకుమూఁగినదోమలనుజంపిచూపుటలు, అహార్యాభినయమార్గమునందు వీరి తెలివితేటలు జూచి తీరవలయును. "క్రాంపింగును దువ్వి పాడుటయె" పురుషవేషము-రాజ్యబ్రాహ్మణుడు, బ్రహ్మచారి, యతి సేవకుడు మున్నగువారెవ్వరైనను సరియే-ప్రవేశింపరు. శ్రీపాత్రము-అందుఁ బ్రధానము-జుట్టువెలియఁబోయెట లేనిదే ప్రవేశింపదు. ఇక దుస్తు

మారువెద్ది చెంగల్వరాయకవి

చారులీలా విలాసము

ఇతఁడు చారులీలావిలాస మను వినోదకరమైన ప్రబంధమును వ్రాసెను. ఈప్రబంధముందుఁ గవి కావ్యకథా సుందర్యమునుబట్టి సంగీతము, నాట్యము, కామకాస్త్రము మొదలగు విషయముల సంపూర్ణగ్రంథములనే చేర్చి వికరించెను. వసంతోత్సవము, మన్మథపూజ మొదలగువిషయముల వివరముగ వర్ణించెను. కవి సంగీతకళా కుశలుఁ డనియు, చెంగల్పట్టు మండలవాసి యనియు, రమారము 100 సంవత్సరములనాటివాఁ డనియు విశ్రుత డనియు వినఁబడుచున్నది.

కవి యీ ప్రబంధము సాహిత్యవినోదియు, వీణాకళా కుశలుఁడను, నాట్యవిద్యావినోదియు నగు కాలరాజు వైద్య శాఖప్రభువునకుఁ గృతి యిచ్చెను.

"గద్యః— ఇది శ్రీమదుమారమహాచార్యునిదనవా సమాసాదిశి కవితావిచిత్ర కాళికగోత్రపవిత్ర మారువెద్ది తిరుమల రాయపాత్ర, వేంకటరాయపుత్ర, చెంగల్వరాయ నామధేయ ప్రణేషం బైన చారులీలావిలాసం బను శ్రేష్ఠగ్రంథంబునందు ప్రథమాశ్వాసము."

మొదటి మూడాశ్వాసములలో పురవర్ణనము మొఱలు మూడవయాశ్వాసములో సగము గ్రంథమువఱకు మూత్రమున్నది. గ్రంథ మెన్ని యాశ్వాసములు రచియించెనో తెలియదు.

శోభావతీ నామపురవరంబును సుందర్యమఁ డనుచొడరా తేలుచు: డెను. అతనికిఁ దనూజాంత కలఁగుననియుఁ గల ముద్దరించుననియు దిక్కువాణి రాజున కొక నాఁడు చెప్పెను. అతఁడు నేలచే నలసి యామాటలనత్యము సంజేయించుచు బరుండ నొకన కంచరుం దాతని మోసికొనిపోయి జలధిమధ్య మందలి యొకపర్వతమునైఁ బారవైచెను. శివుఁ డప్పుడు పార్వతితో శృంగార చేష్ట నున్నది చూచి రాజు శివుని బ్రార్థించెను. శివుఁ డీతని భక్తికి మొచ్చి నీ వీసయయమున వచ్చితిని కావున బాలికయే కలుగు ననియు, బాలిక కలిగినను పురుషుని వలె నుండు ననియు, అందుదియే వేడుకల నలరించు ననియు శంకరుడు చెప్పి తపోహితుండయ్యెను.

"అందుచి చూచిన యెడ మగ వాడై గనుపట్టు పురుషవర్యుండు ప్రితిత జూడఁగ నాడుదియై కడు వేడుక లడరించు నదియి విస్మయనీలకా." రాజభాగ్య యగు ప్రభాంతికుఁ గలిపింప దివసంబులలోఁ జారులీల యను కన్యక జనించెను.

ఈ కన్యకు దలిశింపులు వెంచి పెద్దదానిని జేసిరి. ఒక నాఁడు రాజసభ కొక యోగిండునుచచ్చి చిత్రరత్న నందనుఁ డగు సారసధ్వజుండు నీవాతిశయ భర్తయునునని చెప్పిపోయెను. అనికాంతర సంచారి యగు బాలిక యామాటలు విని యారాజును దె మ్మని త న చి లు క నం ప నా పెం పు డు కే ర ము సార స ధ్వ జు న గ రం బు న కే గి మ నో మారముగఁ గన్యకు వర్ణించి యాతనిఁ దెచ్చెను. పిమ్మట స్వయంవరము, భేదరయద్ధము, తుదకు చారులీలా నారీసధ్వజుల కళ్యాణ మహోత్సవమును జరుగును.

కళ్యాణ వినోదములు జరుగుచుండ నొక నటి వచ్చును. ఆమె సారసధ్వజునకు నాట్యకాస్త్రము వివరించుచు నభినయించును. ఇచ్చట నీనాట్యకాస్త్రము సంపూర్ణముగ నున్నది. నర్తకి వలన గృత్యభేదములు సువిస్తరంబుగఁ దెలిసి రాజు బహుశ రించును. పిమ్మటఁ జిత్రరత్నకొడుకు కోడలఁడఁ దీసికొని శ్రీనిధిపురంబునకు వచ్చును.

పుడమిని దంపతిత్వమునఁ బుట్టుట దుర్లభ మట్లులెక నిం పడఁగ ధర్మకాస్త్ర విహితాచరణసీతి నుండుటెల్ల నే కుడు సుకృతిం బ్రసన్నఁ గడుసురిమితోడఁ గళారహస్యముల బడసినఁగాక లోకులను ఒంథసుఖానుభవంబుఁ గాఁతులే!

అస భర్త చారులీల ప్రార్థనపై రతిరహస్యము నామెకు వివరముగ బోధించుట కారంభించును. ఈ కామకాస్త్రము కొంతయగునరిక మూడవయాశ్వాసములోఁ జాలభాగ మును. కామకాస్త్రము పూర్తిగాకుండఁగనే గ్రంథ మంతతోఁ జినిగి పోయి:ది. ఈ ప్రతి చెంగల్పట్టుమండలమునందలి మింజూరు నందలి మిత్రునిదయవలనఁ జిక్కినది. సంపూర్ణగ్రంథ మున్నవారు పంపఁగోరితిని. గ్రంథము పూర్తిగాఁ జిక్కినచోఁ బ్రబంధము గా నిది యుపయక్తముగాకున్నను, కొన్ని కాస్త్రముల సంపూర్ణ భాషాంతరీ కరణము లిందుఁ జిక్కఁగలవు. ఇది శ్రోత్రహాది రచనము.

వంగూరి సుబ్బారావు.

లను జూచియేతీరవలయును. సాత్త్వికాభినయము వీరి నెన్నఁడు నెఱుంగదు. నా 'హూని' రాగమున కెందఱు సభ్యులు తలలూచుచున్నారో యని చూచుటయే కాని రంగస్థలమున నున్న పాత్రలతోఁ గలసి కథాసంవిధానమున కనుకూలమైన. స్వభావప్రకాశమును జేయుటకు యత్నించుట కన్పట్టును. కావున నటసూహాములలోపమే సహృదయ మృదాయావర్ణకత నేటిరూపకాభినయమున లేమికి గారణము. నటుల కనుకూలముగానే రంగస్థలములు నున్నవి కనుక వానిని శ్రేష్ఠేకంప నరసర మంతలేదు.

వెల సులభము. ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ
మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి
కుమార్తె సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ
చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు
అమ్మలారా!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు వెద్దబజారులోని మ్యూనిసిపల్
నెం 148 రు కలిగినటువంటిని రెండుతరపులు గలిగిన
నామేడను అద్దాల బీరువాల ఫిట్టింగున్న, ఫలము సహా లాటరీ
మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్ర
వరి 10 వ తేదినంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తి
యగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యావత్తు పూర్తియైన వెంటనే
లాటరీ కలిపే తేది పత్రికలలో ప్రచురపరచి యెలూరుపట్టణ
ములో ఘరానా మనుష్యుల యెదుట లాటరీ వేయబడును.
గనుక ప్రతివారూనూ వారి వారి యదృష్టముల నిర్ణయించుకొనుట
కిది మంచితరుణము. త్వరపడుడు. తరుణము మించిపోయిన
తరువాత పశ్చాత్తాపపడిన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి
రూ 5 ల మాత్రమే. ఇంకా పూర్వమున తబ్దీసివున్న, వివర
ములన్న కోరువారు మా యెంట్లవల్లగాని నేరుగా నాకు
వాసిగాని సంబంధములేదు. ఈ చీట్లవల్ల వసూలు అయ్యె
సాము కృష్ణాజిల్లా యెలూరు సెంట్రల్ కో ఆపరేటివు బ్యాం
కిలో నుంచబడును.

2. ప్రతి గ్రామమునందును మంచి యెంట్లు కావల
యును. మంచి కమీషను ఇయ్యబడును. వివరములు కోరువారు
య్యాకింద సంతకముచేసినవారికి (వాసిగాని, స్వయముగా వచ్చి
గాని తెలుసుకొనవచ్చును. (189)

“చీట్లు కావలసినవారు, తమ అడ్డన్నును స్పష్టముగ
ప్రాయముచే చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ పూర్వ మణి ఆర్డరు చేసిన
యెడల, అందిన వెంటనే చీట్లు టపాలో పంపించబడును”

ఏలూరు } మాటూరి సర్వేశం,
కృష్ణాజిల్లా. }
1-7-1922. } మేడ హక్కుదారుడు.

బరంపురం కాపురస్తులగు నాళం భీమరాజుగారి ఆస్తుల విక్రయము. (220)

క్రింద తెలియజేసిన ఆస్తులు ఖరీదు చేయు
టకు ఇచ్చు కలిగినవారు నాకు ఆఫ్ఫర్(offer) పంపండి.
అల్ల ఆఫ్ఫర్లు తే 15-8-22 దిని గాని అంతకు
పూర్వముగాని చేరేట్లు పంపవలెను. ఆఫరు
మంజూరుచేసిన వారంరోజులలోగా అంత సొమ్ము
నాదగ్గరగాని బరంపురం ఇంపీరియల్ బ్యాంకివారి
వద్దగాని డిపోజిట్టు చేయవలెను. ఖరీదు చేసినవారే
క్రయదస్తావేజుకు అయ్యే యావత్తు ఖర్చులు భరిం
చవలెను. ఇంకేమయిన తెలియగోరువారు నాకు
వాయవచ్చును.

- (1) బరంపురం మెయిన్ రోడ్డులో నున్న
నాళం భీమరాజుగారి నివాస గృహము.
- (2) బరంపురంలోనున్న పక్కా గోడౌనులు
(Godown)
- (3) శేరుగడ తాలూకాలో నున్న కమలా
దేవీపురం అగ్రహారం యినాం భూములు షుమారు
య 173 లు.
- (4) మిశ్రిపల్లి అగ్రహారం యినాం భూములు
షుమారు య 68 శే 15 లు.
- (5) పోజ్జిరూ గవర్నమెంటు జిరాయితి
భూములు షుమారు య 6 శే 80 లు.
- (6) బురుకుద్ది డిబ్బో య 6 శే 16 లు.

షరా 1,2,3 లాట్లు బరంపురం యింపీరి
యల్ బ్యాంకివారికి తనఖావున్నప్పటికి కొన్న
వారికి తనఖా బాధ్యత లేదు.

మాటూరు నువ్వారావు,
రీసెవర్, కటకు

వృత్తాంతములు

అస్సాము గవర్నరుగారు డక్కా నుండి వెడలిరి.

అస్సాము గవర్నరుగారు డక్కాకు నిన్నటిమధ్యా
హ్నము చేరిరి. రెండురోజు లాగడను. గవర్నరు జరలుగారి
యతిధిక నుండెదరు.

అలహాబాదు హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగ పూర్వ
ముండిన నాథ్యుగారు జరిపోయిరి. ఈయన గౌరవార్థము ఆ
రాష్ట్రములో నున్న కార్యాలయము లన్నియు మూయబడెను.

నర్ బాక్ నాథ్యుగారు మృతినొందిన కారణముచే వారి
గౌరవార్థము కార్యాలయములు మూయబడెనని పంపిన తంతి
తప్పని ఆసోసిపేటెడ్ ప్రెస్ వారు వెలుపుచున్నారు.

కలకత్తా ప్రధానరాజధాని దండనాధికారి కార్యాలయ
మున కోశాధిపతిగ నున్న ఆనందచరణ చక్రవర్తిగారు అరెస్టు
యోగ్యములను హరించి పోపోయెను. ఆయన జరాసంకో పో
లీసువారికి నిన్నటిదినము లోబడెను. రిమాండులో నుంచబడిరి.

గొప్ప విశేషభావము గల పార్శ్వనర్తకుడు సోరాష్ట్రీ సి
కోలాగారు 19 తేదీ మధ్యాహ్నము కలకత్తాలో స్వస్థమైన
76 వ యేట మృతినొందిరి. డిజీషాను రాష్ట్ర కంపెనీలో ప్రధాన
వాటాదారుడు. ఉత్తరీయము కలకత్తా టవరు దగ్గర జరిగెను.
పౌరు లందరును నిశ్చబ్దముగ నుండిరి.

నర్ ఫజల్బాయి కరీంఖాయిగారు హైదరాబాదులో
అధికారులతోడను మరీతులతోడను ప్రస్తాపించుచున్నారు.
నై బాక్లబ్బులో వీరికి గొప్పవిం దొసగుడెను. బ్రిటిషు సెసి
డెంటు నాథ్యునతి, నర్ ఆలీ ఇమాం మున్నగువారు విందుకు
వచ్చిరి. నర్ ఆలీ ఇమాంగారుగూడ వింకొనగెదరు. శనివారము
నాడు పజుల్బాయిగారు బొంబాయి కేగెదరు.

కపర్దల మహారాజుగారి విందు
కపుర్దల మహారాజుగారు లండనునందు గొప్పవిందు
గావించిరి. లండనునందు గల ప్రముఖు లందరును భారత సంస్థా
నాధీశులును అందు పాల్గొనిరి.

సెంటు విక్ సెంటు హైస్కూలు
నూతనముగ వెంచి కట్టబడిన హైస్కూలు ప్రారంభ
ఉత్సవము నర్ బాక్ లాయిడుగారిచే 19 తేదీని జరుపబడెను
భారతదేశమునందున్న అన్ని బాతీయతములవారికి ఈ పాఠశాల.
యందు తా విచ్చుచే బాతీయ పద్ధతుల మీద భారత
దేశ నిర్మాణమును గావించుటకు క్రియారూపకముగ పని
ఈ పాఠశాలవారు చేయుచున్నారు. చారిత్రము కళ అను
రాజ్యములయందు అంతర్జాఖిల ఆపోహములు తొలగుటకు
అవకాశము గల్గును. ప్రతి శ్రీచింతను ఇంటిగాను దేశీయచిత్త
రువులతోడను కళలతోడను అలంకారము లుండవలయును.
ఇట్లుచేసిన తాను ఈ విషయమై శ్రద్ధవహించుచున్న సంకల్పి
భారతీయులు నిరమ్మగ నమ్ముట కవకాశ ముండు నని గవర్నరు
లాయిడుగారు రినిరి.

ఆయుధ శాసన నిబంధనలు
వైవిధ్యమునుగూర్చి విచారణచేయు సంఘమువారు నా
వైస్రూప్రాంటియరు ప్రావిన్సునుండి ఇద్దరు సాక్షులను విచారిం
చిరి. పంజాబు శాసనసభ్యులు నేయిపుల్లాఖాన్ గారు మియర్
వాలీషానాకు డేరాగాజీఖాన్ జిల్లాలలో బందిపోటులు విస్తారముగ
జరుగుటచే వారికి - అజిల్లాపజలకు ఆయుధములను ధ
రించుటకు ఎక్కువయధికార మీయవలెననిరి. ప్రతిగ్రామములో
ను ప్రభుత్వమువారు 6 తుపాకుల నుచితముగ పంచి పెట్టవలయు
ననిరి. గ్రామస్థులు ఆయుధపాణు లైన, కొలది బందిపోటీలు
తగ్గు ననిరి.

కొండగర్ల నున్న ప్రజలకు ఆయుధములను మరింత
విస్తారముగ పంచిపెట్టవలయునని న వాయి ఆ హక్కు
నవాజుగారు తెలియజేసిరి. దగ్గర ఆయుధములున్న వొంగలు
సమీపించుటకు వెర వెదగనిరి. వొంగలతోసోసెటకు గ్రామస్థు
లను ఆయుధములను ధరించుటకు తిరిగిదుశేయు: కు శీఘ్రకమీష
నరుగారు ఏర్పాటు జేయుచున్నట్లు తెలియజేసెను. ఆయు
ధముల నిర్మూలనకు అసహాయవాదియూ, సహకారవాదియూ
అనువివాయమును యోచించియు ఆయుధమునిచ్చిన పరిపాలన
మునకుగాని ప్రజలకుగాని ఆపాయమును కలుగ జేయడను నమ్మకము
గల్గినపుడును ఇరయ్యరలయు ననిరి.

ఆంధ్ర వైద్యులకు నిజ్జిప్తి.

సోదరులారా,

నిఖిల భారతాయుర్వేద వైద్యసమ్మేలనము
ఈ సంవత్సరము ఆగష్టు 5-6-7 తేదీలలో రాజ
మహేంద్రవరమున జరుగుచున్నది.

కలకత్తా, బొంబాయి, జయపూర్, అజ
మీరు, ఇందూర్, పూనా, మొదలగు ప్రదేశము
లనుండి, గొప్పగొప్పప్రసిద్ధ వైద్యులు రాగలరు.
మన కిది మంచి తరుణము.

అనేక నూతన విషయములను తెలిసికొన
వచ్చును.

మూలిక లనేకములు ప్రదర్శింపబడును.

సుప్రసిద్ధవైద్యు లగు శ్రీయుత, ఆయుర్వేద
పంచానన కృష్ణశాస్త్రి కవడేగారు శ్రమ యనక.
పూనానుండి వచ్చి మన సభ కధ్యక్షత వహింప
బోవుచున్నారు.

ఆహ్వాన పత్రము వచ్చినను, రాకున్నను తమ
స్వంతపనిగా నెంచి ఆంధ్రదేశమునందలి ప్రతి వల్లె
టూరినుండియు వైద్యులందరును, అసంఖ్యాకముగ
వచ్చి ఆంధ్రుల యుత్సాహమును జూపి ఈసమ్మే
లనము జయప్రదము గావించెదరనినమ్ముచున్నాను.

తా. క. ఆహ్వానసంఘసభ్యులకు, ఇట్లు విధేయుడు
చందా 10-0-0 ప్రతినిధులకు 5-0-0. } అంచట లక్ష్మీపతి.

13 వ నిఖిలభారత ఆయుర్వేద వైద్య సమ్మేల
నము. కోశాధిపతిగారికి రాజమహేంద్రవరము.
అను చిరునామాకు చందాలు పంపవలయును.

బెంగాలు వర్ ఫ్యూమరివారి

హి మా ని

లేక అందముగా మారుమంచును

విమవక ఉపయోగించుటచే

సౌందర్యము, ముఖవర్చస్సు

మిక్కిలి అభివృద్ధియగును

ఇది చర్మమును శుభ్రపరచి, గోబాహ్మముగాను, మృదువు
గాను, కాంతిగానుమార్చి అమితమైన చల్లదనమును గలిగించును.
ఇందులో జడలేదు. ఇది హిందూదేశమునందు ఉత్పత్తియగు
మూలికలచే, హిందూదేశ వెట్టుబడితో, హిందూదేశీయులచే
తయారు చేయబడినది. విదేశమునుండి వచ్చు జనానరంజకమైన
మంచుకు సమానముగానుండును. బుడ్డి 1 కి ధర రూ 0-12-0
డజను బుడ్డు ధర రూ 8-0-0

Sharma Banerji & Co.,

43, Strand Road,

Calcutta

అన్నియు ముందులేవా?

ఆశ్చర్యశీలపదనివారిని

కాలు పుట్టకలె వెరిగి, పిక్కలు తొడలు, లావయియుం
డిన బూరకాలు అనబడును. పిక్కలయందుగాని తొడలయం
దుగాని లావుగలిగి నల్లనై యుండిన వశ్యీయనబడును. కాళ్ళు
నల్లనై దుండతోహడి చర్మముపొట్టువలె రాలమండిన శ్రీ పుక
కునబడును. వైవిధ్యములలోనుండు యేబాతిబోదకాలు నయినను
లోనికి, పయికి మంచులు నేవించుటవల్ల రి దినములలోనే నీరు
యిగిల్చి, కాలు చులకనై వానముదినములలోనే పూర్తిగా
నివారణయగును.

లోనికి పయికి ఉపకరించు మంచుల 1 పెట్టు 4-0-0.

రెడ్డి అందు కంపెనీ.

గోపాలపురం, కొత్తకేటసోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

నీ కంటియందు ఏలాటిబాద

యైనను కలదా?

అట్లుండిన అన్నివిధముల శేత్రవ్యాధులకు నివృత్తియై
నట్టియు, నమ్మకమైనట్టియు, మిక్కిలి పొగడబడునట్టియు
బొవధముయొక్క గుణములను తెలుపుచున్న పుస్తకమునకు ఏల
వ్రాయకూడదు ? (8897)

L. H. Saller Dept, 4 Semta Bangal.

జాబులు

విలేజ్ కమిషనరు నూచిన

జి. వి. కృష్ణ, గౌ-ప (ప్రకటించబడవు).

ఆంధ్ర ౧౧ సం॥

చెన్నపురిమండల ఆంధ్రజాతీయోపసంఘము

ఈనెల 24 తేదీ సోమవారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు తలచుకెట్టివీధి, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాశాలయమున వై సంఘ సభ సమావేశమగును. అందు 25 తేదీ ఉదయం 7-30 గంటలకు బొంబాయి మొయిలలో చెన్నపురిమునకు రానున్న పండిత మోతీలాలు ప్రాచీన, హాజీ అబ్దుల్లాను మున్నగు శాసనోల్లంఘనసంఘభ్యులగు నాయకులకు స్వాగతమునుగూర్చి యేర్పాట్లు చేయబడును గాన సభుభ్యులెల్లరు తప్పక విచ్చేయఁ బ్రార్థింతులు.

గద్దె రంగయ్యనాయుడు కార్యదర్శి.

“శ్రీకృష్ణమహాశిల్పిలుదారుని ఆక్రమచర్య”

వై శ్రీ కృష్ణ, 18-7-22 వ తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ 14 వ పేజీలో ప్రేక్షకుడు ప్రచురించిన వార్త కోటిపల్లి గ్రామస్థుల మై మాకు కడువిచారమును కలిగించినది. శ్రీ కృష్ణులుదారు వారుగాని, రెవిన్యూ యిన స్పెక్టరువారు గాని మా యనుమతి లేనిదే చెరువులోపల్లె కార్లను దింపలేదు. చెరువులోదిగిన పల్లె కార్లు 6 మంది ఆయియుండగా 30 మందిని దింపించివట్టు, ప్రేక్షకుడు సూచించు టిలిసాహసము. వేడుకచూచుటకు వచ్చిన యే యిరు వదిమందిని వన ప్రేక్షకుడు చూచి భ్రమసి వందల కొలది ప్రోగుపడినట్లు వర్ణించుట అతిశయోక్తియేగాని వేరుకాదు. గత జనాభాప్రకారమైనను మా కోటిపల్లి జనసంఖ్య 230 కంటె యెక్కువ లేదు. ఇట్టిస్థితిలో ప్రేక్షకుడు చూచిన “వందల కొలది ప్రోగు” కలలో కనబడి యుండునని తలచెదము.

శ్రీ కృష్ణులుదారు వారు మా ఇష్టానుసారముగాను మా సహాయముతోను చెరువు దక్షిణపు ప్రక్కను (మూడవవంతు భాగమున)మాత్రమే మత్స్యములనుపట్టించిరి. చెరువు యంతరీపు భాగము చెవకులచే దానిసమీపములో పల్లెకారులు దిగినయెడల నీరు తెలకు లగునని శ్రీ కృష్ణులుదారువారు తప్పువైపును ఎవ్వరిని పోకుండ యేర్పాటు చేసిరి. వారచటయొక్క ఘంటమాత్రమే యుండి అప్పటికి లభ్యమయిన మత్స్యములలో శాన్డింటిని మాత్రమే తీయించి మిగిలిన వన్నియు, గ్రామస్థుల ఇష్టానుసారం వినియోగించు కోవలసినదని నెలవిచ్చి వెడలిపోయిరి. వారు గ్రహించిన నాణ్యతలను గుంటూరుచేరువరకును బ్రతికియుండ వలెనని చెప్పినందున వానిని తీసుకునిపోవుటకు కావలసిన పాత్ర సామగ్రినికూడ సప్లయచేసితిమి. ఇట్లు శ్రీ కృష్ణులుదారు వారు వచ్చినపుడు కార్యమునానుకూలమగుటకు కావలసిన సహాయము మామనఃపూర్తిగా మేముచేయుఁజేమిగాని ప్రేక్షకుడు (వాని నట్లు వారలను యెట్టి నిష్ఠుర వాక్యములకును పాల్పడవైతిమి.

గ్రామసౌకర్యమునకు భంగముకలగకుండ నిర్ణయితమై నకైన పల్లెకారులను పోనియక లభించిన మత్స్యములలో శాన్డింటిమాత్రమే గ్రహించి మిగతవన్నియు గ్రామస్థుల కొస గిని శ్రీ కృష్ణులుదారువారి యాదాపర్యభావము మాకు ఆనంద మును కలిగించగా వారు చెరువును పాడుచేయించిరియో వారి చర్య ఆక్రమమనియు వ్రాయుట కడకోచనీయము. ప్రేక్షకుడు మా గ్రామవాళి కాకట్లు అతని వ్రాతయే చెప్పక చెప్ప వున్నది. గ్రామవాళియే ఆయినయెడల నిజమును గ్రహించి శ్రీ కృష్ణులుదారు వారిని నిందించుటకు బదులుగా ఆభినందించయే యుండును.

మన శాస్త్రీపాలకుని ఆగమన సందర్భమున జిల్లాప్రజ లందరు అనేకవిధముల శార్యములను సేవవేర్చియుండగా కుగ్రామమయినను మా కోటిపల్లి యీ కొద్ది కార్యమును సాను కూలముచేసి గౌరవముకు పాత్రమయ్యెను. దారిబోవు యితర గ్రామస్థుడెడో మ మృగౌరవించుటకును అధికార్లకు మా యంగు ద్వేషమును కలిగించుటకును, యిట్టి యసందర్భపు వ్రాతలను వ్రాసియుండును.

కోటిపల్లి } బుద్ధు హనుమయ్యవగై రాలు. 19-7-22

వైజాంరాష్ట్ర వ్యవసాయోద్యమము

నిజాంరాష్ట్రములో వ్యవసాయమునకు అనుకూలించు నట్టియు మిగుల సారవంతమై నట్టియు నడవిభూమిని వైజాం దొరతనమువారు అచటికి వలస పోవువారికి మిగుల సులభమైన సిక్కులకు ఉత్తరని ప్రకటించబడినది. అనేకమంది యీ ప్రాంతముల నుండి భూములకు దరఖాస్తు చేయుచున్నారని తెలియుచున్నది. అట్టి దరఖాస్తు దారులందరును ఎవరికివారు భూములను చూచు కొనుటకును వానిని సంపాదించి నేవ్యమునకు తీసికొని కచ్చుట కును కొన్ని కష్టము లుండును. అందరునుచేరి వ్యవసాయము నందు అనుభవముగల వారి నొకరినొకరి భూములయొక్క మంచి చెడ్డలను వారీమూలమున తెలిసికొని అందరును కలసి పెద్దవిస్తీర్ణ మును తీసికొని బాయింటు స్టాకు కంపెనీగా నేర్పడి అనుభవ జాలచే అచటిపనులను చేయించుట లాభకరముగ నుండవచ్చును. ఇందుకు దగిన ప్రాప్త్యమును తయారుచేయుటకు ముందే అనుభవనీయు లెవరైనను అచటికిపోయి అచటి స్థితిగతుల నారసి వచ్చుటకు తగిన ఏర్పాటు కావలయును. కావున అచట భూము లను సంపాదించ గోరువారు ఇట్టి యేర్పాటు చేయుటకు గాను ఈక్రింది సంతకము చేసిన వారికి వ్రాయప్రార్థింతులు. దరిశి చెంచయ్య, నర్సాపూర్.

ఇండియను (యిండియలు) పోలీసు సర్వీసు

నవంబరులో పోటీపరీక్ష

(ప్రచురణ సంఘము)

1922 నవంబరు 20 వ తేదీని యీ రాజధానిలో యిండి యను (యిండియలు) సర్వీసులోనికి ఒకటియో అంత కెక్కువ గనో నియామకముల జేయుటకు పోటీపరీక్ష జరుగును.

విద్యార్థులు యీక్రింది వరకులకు లోబడియుండవల యును.

- (1) వారు బ్రిటిషు యిండియాలోనే కాపురమున్న తల్లి తండ్రులకు పుట్టినవారు కావలయును.
(2) మంచిప్రవర్తనముగల వారై యుండవలయును.
(3) ఒక విశ్వవిద్యాలయపు పట్టభద్రుడుగ నుండ వలయును.
(4) మంచిఆరోగ్యవంతులుగ నుండవలయును.
(5) ఎత్తు- 5 అ 5 అంగుళములకు తక్కువ లేకుండను, చాతీవలయు 32 అంగుళములకు తక్కువ లేకుండ నుండవలెను.
(6) 1922 ఆగస్టు 1 వ తేదీ నాటికి 21 యేండ్లకు తక్కువగ గాని యుండరాదు.

సెలెక్షనుకమిటీవారి రికార్డులను దరఖాస్తుదారులుమాత్ర మే పోటీపరీక్షకు రావలయు.

దరఖాస్తుఫారములు మద్రాసు పోలీసు యినస్పెక్టరు జెనరలు ఆఫీసునందు దొరకును. వానిని దరఖాస్తుదారు జిల్లామే జన్మీటునకుగాని, మద్రాసులోనైతే పోలీసుకమిషనరుకుగాని పంపవలయును. పోలీసు కమిషనరు యినస్పెక్టరు జెనరలు ద్వారా అన్నిమరతులను పూర్తిచేసిన దరఖాస్తులను మాత్రము సెలెక్షను కమిటీకి పంపును. ఆదరఖాస్తులు ఆక్టోబరు 30 వ తేదీ లోపుగా సెలెక్షను కమిటీకి జేరవలయును. ఆపిదవవచ్చిన దర ఖాస్తు లంగీకరింపబడవు.

ఈ పరీక్ష సిలబసున్న ప్రకటనమున్న త్వరలో పోర్టు సెంటుబార్ని గెజటులో ప్రకటించబడును.

1921 డిసెంబరులో జరిగినయిండియను (యిండియలు) పోలీసుపరీక్షప్రశ్నల కాగితములు నెం 13 యెడుకేవలను వీరో కరపుతముగ ప్రకటించబడిన. ఇది కలకత్తాలోని యిండియా గవర్నమెంటు ప్రింటింగు నూపరింటెండెంటువద్ద కాపీ 8 అణా ల వంతున దొరకును.

మీరు తెలుగువారైతే తెలుగుజాతిములో తయారైన కృష్ణవేణి సిరాలు కొనవలెను. నీలి-నలుపు, ఎరుపు, నీలి, ఆకుపచ్చ. నమూనాలకు 8 అణా బిల్లులు పంపుడు. స్టూడెంట్లు & జనరల్ స్టోర్సు, నాటుపిల్ల యార్ కోవిలవీధి, మదరాసు.

నింతకబురు

దుగ్ధమధనయంత్రములో బాలును చిక్కుకొనుట

లండను వార్త

జూను నెల 12 వ తేదీ సోమవారము నాడు సాయం కాలము లండను నగరమున వైటుచాపలు వైద్యశాలలో గాయ ములు తగిలినవారికి చికిత్సచేయు గదిలోనికి కొంతమంది యొక దుగ్ధమధనయంత్రపు డబ్బాను భద్రముగా కొనివచ్చిరి. దానిలో నొక బాలు డిగురుకొనిపోయెను. మేమంత ప్రయత్నించినను వెలుపలకు తీయలేకపోతిమని వారిలో నొకడు చెప్పెను. డాక్టరు ఆడబ్బాను నరికించి దాకిచేయగా నాబాలుడు వెలుపలికి వచ్చెను. వానివయసు 9 ఏండ్లు. వానిపేరు సిడ్నీ వెనుబర్న. వా డాడబ్బాలో 3 1/2 గంటల సేపు నిష్పందింపబడిన.

“వెనుక చూడని అనునకడు నిండా నీళ్లుపోసిన దుగ్ధమధన యంత్రపుడాబ్బాలో ప్రవేశించి గారడీచేసెను. అటులే చేయవలెనని నేనును నా మిత్రులను ప్రయత్నించితిమి. ఆ డబ్బాలో (పాలలోనుండి వెన్నదీయు యంత్రము) లో ఎవరు హెచ్చునే పుండగలరని మాలోమాకు పంతము వచ్చినది. నేను గెలిచితిని. నేను లోపల ప్రవేశించితిని. మూతవేసి తోడిబాలురా మూతమీద లెక్కనిమిత్రము సుత్తివెట్టులు కొట్టసాగిరి. 300 వెన్నలు కొట్టినతరువాత నేను వెలుపలకు రాబోతినిగాని కదల తేకపోతిని.తక్కినబాలురందరునుగూడ ప్రయత్నించినను సాధ్య పడలేదు. అంతలో మా (గృహధరువుడు) పిల్లలోనున్న వారంద రును పోగుపడిరి. రాత్రి 8-30 మొదలు 11-30 వరకు అనేక ప్రయత్నములు చేసిరి. ఆ డబ్బాను తలక్రిందులు చేసిరి. ప్రక్క బారుగాత్రిప్పిరి. వడ్రంగులు కమ్మరులవచ్చి పనిచేసిరి. ఒక గాను ఫిట్టు దానివైభాగము నూడగొట్టెను. కాని నన్ను వెలు పలికి తీయలేకపోయిరి. ఇప్పటికి మీరు నాచెర విడిపించితిరి. ఇక వెన్నడును చూడని అటకడను” అని అబాలుడు చెప్పెను. (డెయిలీ ఎక్స్ప్రెసు)

పాటిమన్ను, స్థలము, విక్రయ ప్రచుర పత్రిక.

గుడివాడ గ్రామములోని మాతా లూరు సర్పి నెం 415 రు పాటిని నివేశన స్థల ప్రతులుగా విభజించి, పాటిమట్టిని స్థలములను వేరువేరు ప్రతు లుగా 1922-వ సం॥ ఆగస్టు 9-వ తేదీ లగాయతు 1922-వ సం॥ ఆగస్టునెల 22-వ తేదీవరకు పాటి స్థలమువద్ద మాచే వేలం వేయబడును. గనుక శానలసినవారు పాటకాలముందు వచ్చి మా వేలపు నిబంధనల ప్రకారం పాడుకోగలందులగున్న యీ లోపున మాకు దరఖాస్తులను కూడ పంపగలందు లకు యిందుమూలముగా తెలుపుచు చేయడమైనది.

18-7-1922 } శ్రీరా. కాం. శ్రీనివాస రాజమండ్రి. } జగన్నాథరావు బహదరు.

అత్యద్భుతము

అనుభవముమీద నిజము కనుగొందురు యిదివరలో మీరనేకులకు జాతకములు పంపించి వ్రాయించుకొనుచున్నార. యిప్పుడు మాచే ఒకసారి వ్రాయించి చదివించినయెడల మాపాండిత్యప్రకర్షణ మీకే అనుభవము కాగలదు. యిప్పటికి సుమారు 40 సంవత్సరములనుండి యీ శాస్త్రమందు మాకును భవజ్ఞానులకును. మా పాండిత్యము ఆంధ్రదేశమంతటను తెల సినయే యున్నది.

మీయొక్క జాతకముగాని సరియైన జననకాల ఘడియ గాని పంపిన

తస్మాదిద్వాదశభావములు స్థూలముగా వ్రాయుటకు (1) ఒకసంవత్సరముకు నూత్యుఫలములను రు 1-8-0 (2) ద్వాదశభావములు రు 3-0 0 (3) ఒక మహాదశభావములు వ్రాయుటకు రు 5-0-0 జాతకము లేనియెడల వయస్సును నామమును పంపించి రెండురూపాయలు పంపించిన గతఫలము సరిగాచెప్పి అది ఋజువైనయెడల మూడురూపాయలకు భవవృత్తు వ్రాసిపంప బడును. అట్లు ఋజువీయనియెడల మీసొమ్ము మీకు తిరిగి వాపనుచేయబడును. పోస్టేజిప్రత్యేకం.

శ్రీధర వెంకయ్యసిద్ధాంతి, కొత్తపేట, రాజోలు తాలూకా, గోదావరిజిల్లా. (288)

అతి బాల్కమున నెర్పటకు వీలులేదు

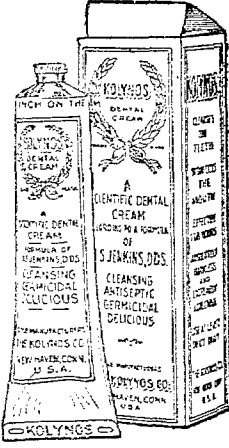
మీ బాలికకుగాని లేక బాలునికిగాని మిక్కిలి చిన్నతనముందు బోజనానంతరం దంతములను కొలిచానుతో శుద్ధి చేసుకొనుటవలన గలుగు ప్రాచుర్యము మీరు నేర్చుకొనుట. వారికి వయస్సు రానురాను అందుకు తగిన ఫలము బడయుటకై వారే దాని ఆచరించవలెను. నిజముగా దంతములను శుద్ధిపరచును, నోటిని శుద్ధముగా నుంచును, వ్యాధికి కారణభూతమై ట్టి కంఠమునందును చిన్న పురుగులను నాశనముచేయును.

KOLYNOS

డెన్టల్ క్రిమ్.

పైన మూతను కలిగియుండును. కొలిచాన్ గొట్టమునకు మూతకట్ట బడియుండును. క్రిందపడి పోను. గొట్టము ఎప్పుడును మూయబడి యుండును. క్రిము చెడిపోనీయక నుంచును.

THE KOLYNOS COMPANY
New Haven, Conn., U.S.A.

Representatives for India:
MULLER & PHIPPS (INDIA) Limited
Madras Calcutta Bombay Karachi Rangoon

కలర్స్

అష్టాదశ కుష్టువ్యాధులు పూచీపైని నిర్ణయకాలములో నివారింపబడును.

ఆర్షాయుర్వేదావధ నిలయము, కాకినాడ.

To Save Labor & Money use our
NORCROSS HAND CULTIVATORS

5 Steel Prongs
useful for
Fruit and
Flower Garden

4 Feet Handle
useful for
Vegetable Gardens
Field & Crops

Read the following

The Officer-In-Charge, Military Farms, Okara, Punjab writes :—

One of the handiest garden tools I have seen is the 5 Prong Norcross Hand Cultivator. It is a pleasure to use it, and pleasing to see the stirred soil after wards. To my surprise the Mali is quite taken with it and uses it without being ordered. Its functions are :—

AERATES SOIL CONSERVES MOISTURE DEST. OYS WEEDS

NO OTHER GARDEN TOOL I HAVE SEEN EQUALS THIS

Price Rs. 9 only. Order To-day.

The Limaye Bros., Ltd. Appollo Street., P. B. No. 684, Bombay.

అరటికాయ
బలమే

రామకృష్ణలేదు
రాముడు. ఈ సభ్యులేదు

పెద్దతలపాగా పెట్టుకొన్నవాడు (రాముడు)
కృష్ణుడు. ఆపాడునుముక్కవా (రాముడు). బాగామాడరా? ఆపెద్ద తుక్కు.

* * *
ఉపాధ్యాయుడు శిష్యులు

ఉపా. విన్నారా గుణవాచకమంటే ఏమిటా? ఒకదాన్ని గురించి అది యీలా సంబంధించి చెప్పగాని ముట్టుకోదానికి వీలులేనటువంటి పేరే గుణ వాచకం. దృష్టాంతం చెప్పండి?

శిష్యుడు. అయ్యో! కొలిమిలో పెట్టి ఎరగా కణకణ లాడేలాగు కాల్చిన ఇనుపముక్కండి.

* * *
(ఇద్దరు స్నేహితులు)

ఒక:-ఒరే ఇదేమిటో తెలుసునా? ఈనాడెంత వక్కటి పదహారణాలు చేస్తుంది. ఇది రూపాయి.

రెండ:-నీమొఖం- వాదగిర 5 రూపాయలు వెలగల అర్ధరూపాయి కానుందిరా?

ఒక:-ఒరే వెరిమొఖమా? అర్ధరూపాయి కానుకు 5 రూపాయి లిచ్చే శుద్ధ వెరిమొఖండా కొడుకెవడుంటాడురా?

రెండు:-వినమరి వెధవకలుకులు చెప్పకు. నిజంగా జరిగిందంటే వినవేం. ఒకనాడు నాన్ని నోట్లో పెట్టుకొని ఆడుతున్నాను. ఏలాగో ఆట సందట్లో దాన్ని గుటుక్కున మింగేశాను. దానిని తీయించడానికి మానాన్న దాక్టరుకు 5 రూపాయ లిచ్చాడు. కాబట్టి ఆ అర్ధరూపాయికి 5 రూపాయలు ఖరీదు తేలింది.

* * *
పంతులు. మంగలి

మంగ:- బాబూ ఇదివరకెప్పుడైనా తమకు పనిచేశానాడి?

పం:- ఒకసారి చేశావు.

మంగ:- ఇదివరకెప్పుడు మీ ముఖసందర్శనం చేసిన జ్ఞాపితే ఆడిగానండి.

పం:- బోసులే. ఇప్పుడు నీవు గుర్తింపజాలక పోవచ్చును. ఆదంతా యిప్పుడు మానిపోయింది.

మంగ:- ఆలాశల వియ్యండి.

భవిష్యత్కాల శాసనసభ

నాగరకతాభివృద్ధి

సభ్యులలో శ్రీల సంఖ్యాధిక్యత
1950 జనవరి 15 వ తేది

ప్రకటన:- రామబాబుయ్యగారు, నుబ్బయ్యగారు, చాడిపనేతెయ్యగారు అబ్దుల్లాసాహెబుగారు నాగుబాబుయ్యగారు, లక్ష్మీ నర్సయ్యగారు, తంగవేలుశిర్లగారు, గోపాలగుప్తగారు, నేలయ్యగారు, నీలయ్యగారు, చందయ్యగారు.

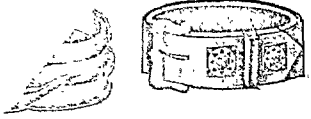
సభ్యులలో శ్రీల సంఖ్య హెచ్చు. పురుషుల సంఖ్య తక్కువ. అందువలన శ్రీలు పాపించిన తీర్మానము లన్నియును నెగిపోవుచుండెను. పురుషుల హక్కులన్నియును బుగ్గిలనెపోయెను. వారి తెర్రమొగములతో వెర్రిచూపులు చూచుచుండిరి.

తీర్మానములు

- 1 ఈరోజు మొదలు 5 ఏండ్లవరకు మగవాళ్లకు ఏకాభిలాస ప్రభుత్వోద్యోగముల నీయగూడదు.
- 2 మగవాళ్లు తప్పని సరియైన పనిచచ్చినప్పుడేగాని యిల్లువిడిచి వీధిలోకి పోగూడదు.
- 3 ఇదివరకు శ్రీలును ఆబల లని పిలుచుచున్నారు. ఇక మీదట ఆలాగు పిలువగూడదు. శ్రీలును సురూపులని పురుషులను కురూపులని పిలువవలెను.
- 4 పాతకాలలో విద్య నేర్చుకొను ఆడపిల్లల సంఖ్య అధికంగా వుండవలెను.
- 5 ఇకముందు జరుగబోయే శాసనసభలకు మగవాళ్ల నెం రని ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకోగూడదు.
- 6 వెళ్లెలు మొట్టమొదట శిక్షింపవచ్చును.
- 7 ఆడది తన యిష్టంచచ్చినవారిని పెండ్లాడవచ్చును.
- 8 ఆడదానికి మొగుడు చనిపోతే ఆడది యింకొకని మళ్ళీ పెండ్లాడవచ్చును గాని భార్యచనిపోతే మగవాడుమాత్రం మళ్ళీ పెండ్లాడగూడదు.
- 9 ఆడవాళ్లు మగవాళ్లకు విధేయులై యుండవలె నని (నాయుబద్ధ పుస్తకాల నన్నిటిని తగులబెట్టవలెను.)

(దూడలు అనుకరణము)

౨౨

అందు, నాటకములందు, ఇతర శుభ
సమస్థిచ్యుతులకు, స్వంత ఉపయోగమునకు
బంగారు కొంగరములు, పువ్వురాగములుచేర్చి
గడములు, క్లావరు, ఆర్గన్, సీలు, పాము, మున్నె
లలో గలవు. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి
తయారుచేయుచు అమ్మకమునకు సిద్ధముగానున్నవి.
ప్రీతికరముగా లేకున్న నాపను తీసికొని వైకామిచ్చెదము.
అమ్మీ జ్యాయలరీ కంపెనీ,
(1922) 18/288, వైనాబజారు, మద్రాసు.

వైశ్యధర్మప్రకాశిక

మూడవవూరి ముద్రితము. వెల రూ 3-0-0.

ఈ గ్రంథము హిందువులెల్లకు ముఖ్యముగ ద్వైజులకు
అందు వైశ్యులకు అత్యంతోపకరమైనది. ఇందు అనేకధర్మ
ములు వివరింపబడియున్నవి. ఇందు శ్రీమత్కృష్ణకాచరిత్రము
అమ్మీ నృసింహ సోమయాజులవారి జీవితచరిత్ర స్థుప్తమునకు
ప్రచురింపబడినది. మరియు శ్రీ సోమయాజులవారిచే ప్రకటింప
బడిన అన్ని గ్రంథములను గలవు. ఈ గ్రంథములన్నియు ముఖ్య
ముగ ఈ వైశ్యధర్మప్రకాశిక ప్రతివైశ్యునియింటి నుండవలసి.
గ్రంథముల జాబితా (కాటలాగు) కొనివారు అర్థజాచీటిని
బంపిన బడయుగలరు.

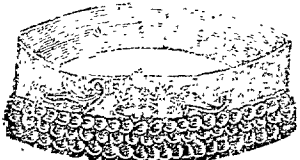
చీమకుర్తి బసవయ్య
గుంటూరు

ఆంధ్రనాటకములు

హరిశ్చంద్ర 1-4-0	యక్కాగడ 1-4-0
రామరాజు 1-4-0	చాందుబీబి 1-4-0
కుశలన 1-4-0	దాపదీస్తాపహరణ 1-4-0
ప్రహ్లాద 1-4-0	పాదుకాపట్టాభిషేకం 1-4-0
ఆంధ్రీకృతాగస్త్య బాల భారతము	0-12-0
(పహాసనము)	
అన్యాయధన్యపురి మహిమము	0-3-0
నాచిచాట్టి	0-3-0
పోట్టుభయము ప్రత్యేకము:—	
యా ఆడెమ్మలలో నెవరికైనను వ్రాయుడు.	
కె. శత్రుఘ్న రావు,	
మద్రాసు ఏజెంట్లు:— సివిల్ లైన్సు, బర్లార్.	
యం. పి. శర్మ అండ్ కంపెనీ,	
(62) పోట్టుబాట్ల నెం 287 మద్రాసు.	

రోల్లుగోల్లు ఆభరణములు.

ఇనాం. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము ఇనాం
ఇందులో ఏవనుచున్న మాకర్ల కొనువారికి 0-8-0
అణాలు విలువగల 1 ప్యాకెట్టు విషయమున ఆనెడు తేలువందు
పులితముగా ఇవ్వబడును:—కాటలాగునకులమువారు 1/2 స్టాం
పు పంపించవలయును.

మేము ఇందు కనపరచిన
ప్రకారం లక్షీ విగ్రహము
కలిగి:ది 150 గజలు కట్టి
నది. బీదలు మొదలుకొని

గొప్పవారి వశకు మహాగొంతు కొడానికి తగుమయిన మేలు	
గొల్లు వేయించివున్నది 8 ఏండ్ల పిల్లలు మొదలుకొని పెద్దనెజు	
వరకు పువయోగ పరమకొవడానికి తగుమయిన బెజుములు	
వేయించి వున్నది.	ధర మేలురకం 4-8-0
	రెండవరకం 3-0-0
స్పీరింగు బిరదావుంచిన అంటిపోగులు	జత 1-కి 3-8-0
" చిన్న నయజు	" 3-0-0
" గోలబ్బ	" 1-8-0
తెల్లరాళ్ల అడ్డిగ	20-0-0
నెక్ లెలు చెయిన పోటోహమ్ములు కట్టినది	1-కి 2-8-0
" పోటోలేనిది చిన్నది ధర	" 2-0-0

కె. నాదముని అండు సన్న,

164, వైనాబజారుగోడ్డు, మద్రాసు.

తిరువాక్కురూ శాసనసభ

19 తేదీని ఈ శ్రీదివిల్లులు ప్రవేశపెట్టబడినవి:—కార్య
లను తగులబెట్టు చట్టము ల్యాండు ఎక్సైజువక్ రెవ్యువక్
అమెంటుమెంటు బిల్లు, క్రిమినలు ప్రొసీజరుకోడు అమెంటు
మెంటుబిల్లు ఈ బిల్లుల సిద్ధాంతము లంగీకరించబడి సెలెట్ట
కమిటీవారి అభిప్రాయం తెలియజేయబడినది. కడపటిబిల్లు తప్ప
రిక్విరెమెన్టులు వెంటనే ఆలోచించబడును.

వైద్యసహాయమునుగూర్చి ముచ్చటించుచు ఆయుర్వేద
వైద్యశాలవిధానమును తిరువాక్కురూలో ఉపలబించినటుల
ప్రవేశపెట్టవలయు ననిరి. అది ఆయుర్వేద వైద్యశాలల
పెట్టుగలవు. అవి ఆన్నియు రిక్విరెమెంట్లకు ఫలితముల నిచ్చు
చున్నవి.

ఆర్థికపత్రము

7 లక్షలవరకు అవాయముతగ్గుని అనుకొనుచున్నారు.
ఖర్చు 3 1/2 లక్షలు తగ్గునని అంచనా వేసిరి. ఎళువుకులజాలు
త్రాగుడును నిషేధించుటచే అవాయము తగ్గుటకు కారణ మను
చున్నారు. దుకాణములు పూర్వమువలె పాటలేదు. పాటమొత్త
ములు తగ్గిపోయినవి. వచ్చేసంవత్సరము గూడ అవాయము తగ్గు
ననుచున్నారు. భారమగు ఇతరవిషయము మున్నను దర్బారువారు
అదనపు ఆర్థికపత్రమును ప్రవేశపెట్టిరి.

కల్లెరుహైద్రో ఎలక్ట్రిక్ స్కీమును గూర్చి దర్బారు
వారు ఒక ప్రకటనమును గావించిరి. ఈ విషయమును గూర్చి
సభలో గొప్పచర్చ జరుగును. గొప్పగొప్ప సభ్యు లీవిధానమును
ఆమోదించెద రను ఈవిషయమై ఎట్టి పరిష్కారము నిర్వచించక
కొన్ని వాళ్లు ఆపుతేయవలయు నని ఒకసభ్యుడు తీర్మానమును
ప్రవేశపెట్టును.

లోకలు మునిసిపలు సమావేశము

తిరువల్ వేలి, జూలై 20:—వైసభలో ఆధ్యక్షులగు
డి. బి. కృష్ణ శాస్త్రి నాయకుల గారొ ఇండియా
గవర్నమెంటు వారికి చెన్నరాష్ట్రపు ప్రభు
త్వమువారి హకులైన మొత్తమునుగూర్చి తీర్మానము ఖండించిరి.
ఇంతభారము మనమీద వైపుటన్యాయము, ఘోరమనిరి. పరిపాల
నాభివృద్ధికై సాటుబడక మదరాసు ప్రభుత్వమువారు ఇంత
వరకు ఇదవరలో తమపామ్ము కూడబెట్టిరి. ఈనిలువనుజూచు
నప్పుటికి ఇండియా గవర్నమెంటువారికి 'కండ్లుపట్టినవి.' గద్ద
తి మున్నకు పోయినటుల ఈ మొత్తమును
ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తన్నవహించిరి. ఇండియాలో
అన్ని రాష్ట్రములకంటె మనరాష్ట్రములో భూమిపన్న ఎక్స
యిజుపన్నలు స్థానికపన్నలు ఎక్కువగ విధించిరి. విక్యర్య
ముతో తలతూగు బొంబాయి వంగరాష్ట్రములు రిరి, రిరి లక్ష
లతో కడలి పెట్టబడినవి. మీదుమిక్కిలి ఈ రిరి లక్షల రూప్య
ములుగూడ బెంగలు వారు 3 ఏండ్ల వరకు ఈ య
నక్కరలేదు. బొంబాయి వారు గూడ తామీ
యకలసిన మొత్తములో కొంతభాగమును తప్పించుకొనుటకు
గొప్ప ప్రయత్నములను జేయుచున్నారు. మదరాసు ప్రభు
త్వమువారు తమకు గలిగిన అన్యాయమును గ్రహించి కేంద
ప్రభుత్వమువారి కీయవలసిన మొత్తము తగ్గించవలయు నని సం
చలనమును గల్పుచున్నారు. కాననసభ్యు లందరను ప్రభు
త్వమువారి కీవిషయమున ఏకగ్రీవముగ చేయుత నొనరి. ఇంరి
వరకు పీఠభయము వెలు అన్యాయకొనముగ పరిణమించినది.

వాణిప్రైవేట్ బెజవాడ

ఎందుకు?

చక్కని అచ్చుకు
సాగనగు బెండుకు

(శ్రమపడ వద్దు. కాపి బిల్లులు నష్టపడ వద్దు)
పాలు చక్కెర కాఫీపాడితో అవసరము లేదు.
ఒక కప్ వేడి నీళ్లలో ఒక బిల్ల కరిగించిన శుభమైన
కాపి త్రాగుటకు సిద్ధముగా నుండును. అఫీసర్లకు, ట్రావిలింగు
తిరుగువారి కిది చాలా అనుకూలముగా నుండును. ఒకసారి
పరీక్షించిన తత తేలునును. ఏజెంట్లు కావలెను.
24 బిల్లులు ప్యాక్ రూ 1-4-0. పోస్టేజీ వేరు.
(207) సత్యాగ్రహ స్టోర్సు, నెల్లూరు.

వట్టు ఖద్దరు

దూది పట్టుకలసిన శ్రేష్ఠమైన కోటింగు గుడ్డ మావర్ల నున్నది.
27 అంగుళములు నిడప గలరు. గజము 1-కి ధర రూ 1-2-0.
14 గజములు కొనువారికి తపాలఖర్చు మేమే భరించెదము.

(219) ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.
P. Ali Mohamed & Sons Ikbalganj, Ludhiana.

ముఖ్య గవనింపు (2842)

యోగ్యతాపత్రములు

(2) బెనారస్ సిటీనందుడు దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారి
టూనిక్ గుళికలను సేవించుటకులన రాజకీయ అనువాన్వేహి
తుడు సపుంసకత్వము లేక సుఖముగా నున్నాడు. అతడు
6 సం॥లనుండి బాధపడుచుండెను. ఇప్పుడు అతడు చాలాసుఖ
ముగా నున్నాడని చెప్పటకు మిక్కిలి సంతోషించుచున్నాడు.
డేరాఘాన్ } బ్రిజ్ కిషోర్
28-8-19 }

"తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము"

మీరు ఇల్లుకడలకనే తెలుగు మార్లుపాడు సేర్వకొని
భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. "పోస్ట్
క్లబ్బు నిమిత్త మణాబిల్ల పంపించండి!"
(13) ఇకాఫర్వేమక్ బ్యూరో, కాకినాడ.

వనాషధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టుట
యందు శేతన్నిక గాంచినది ధర 1-10-0
ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు
తీయవలెను. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫనఫవాడి, బొంబాయి

కుమ్మ, బొల్లి, క్షయ, మధుమే
హము, పురాణ నవాయి, నెగ,
మూర్ఖ, వెర్రి, మూలకంఖ, స్తీ
రోగము పక్షవాతము మొదలగు
నవి పూచీవైని కుదర్చబడును

గుణమిచ్చిన మీదట నొమ్మిచ్చుట.

ఆపురూపములగు ఓషధుల మహాత్వములు పర్యత వాడు
లగు కొడులు వగైరాలకే తెలియును. వారలే వాటిని వాడు
చున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రమకడి కొన్ని అపాయ
ములకు లొనై కల్పకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము.
మాదగ్గరనుండి జౌనధము సేవించు రోగులు వారికి
గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలవైని సామ్యిఇయ్యవచ్చును.
అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుదర
వచ్చునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సామ్యిమియు నియ్య
నవసరములేదు. ఈ త్రర ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స
చేయబడును. అట్టివారికి జౌనధములు వి. పి. గా పంపబడును.

(3222) వి. ఎమ్. గాజా.
రామయన్రూలనాలయము } వీర వ్యాధులకుఘనమై
భీమునిపట్టణము. } ఆయుర్వేదవైద్యులు.

దంత చూము

వెల డబ్బీ 1-కి 0-2-0

ఈ ధంతచూర్ణముతో పండుతోముటకులన చిగుళ్లనుండి
రక్తము ప్రవించకుండును. నోట దుర్బంధములేక యుండును.
అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు.

(3081) "కత్తికట్టలు"

ఇదొకత్తిగర్లిగజము పొడుగు 7 అవి. సాగతనది.
1-కి రూ 4-8-0.
దజను కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజిఖర్చులవేర
కులయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు
పంపవలెను. బి. మొకలేత్వర్లు అండ్ కో
కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc.
పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)
పెరిగ్రాఫిక అడ్డెసు: "ఇండస్ట్రీ" పెద్దాపురం

చల్లారంగైయానుచందుషాపు

వారు క్రొత్త జవీరీ రకములను జపానునుండి తెప్పించి యిప్పుడే స్టాకుచేసి యున్నారు.

రోజారంగునందు సరిగ బట్టాలు వేసినది, అకుపచ్చ, చాకులేట్,

మున్నగు విధవిధరంగులలో పలువిధరకములు గలవు.

ఇవిగాక రవికె, జాకెట్టు దినుసులు కూడ త్వరలోనే తెప్పించెదరు.

బయటవూరి వర్తకులకు ప్రత్యేకపు ధరలు చొప్పున పంపబడును.

విలాసమును చక్కగా వ్రాయుడు.

చల్లారంగైయానుచందు

(2300)

గొప్ప అద్దకం తలుపులతో అందమైన నుండు షాపు

9, 10, 11, రత్న బజారురోడ్డు, మద్రాసు

ప్రథమ సంవత్సరమునందే మంచి లాభము గిట్టును

(155)

ది బెంగాల్ స్పిన్నింగు అండు ఏవింగు కంపెనీ, (లిమిటెడ్)

THE BENGAL SPINNING & WEAVING COMPANY, Ltd.

హెడ్ ఆఫీసు, 172, బాబజారు వీధి, కలకత్తా.

మూలధనము రూ 12,00,000 లు (పందెండు లక్షల రూపాయలు)

మూలధనము హెచ్చించుటకు అధికారము గలదు.

పెద్ద కర్మాగారము స్థాపించబడియున్నది అన్ని రకముల ధోతాలు, చీరలు, వర్తింకులు, గోటింగులు, తెడ్ పీట్లు, తువారీలు, పలుమందిరీల ఖద్దరు కత్త్రులు తయారు చేయబడుచున్నది. దినుసు 1-కి వెయ్యి గజముల గుడ్డ తయారగుచున్నది. అట్టిచే చాలావంటలు గుత్తముగా పుచ్చుకొన బడినవి. మద్రాసు రాజధానికి కొన్ని వాటాలు మాత్రమే ఉంచబడియున్నవి.

వాటాలను విక్రయించుటకు ఏజెంట్లు కావలెను.

వివరములు తెలుసుకొన గోరువారు ఈ దిగువ విలాసమునకు తెనుగు భాషలో వ్రాసుకొన వలెను.

జి. ఆర్. గుప్తా, కొత్తవేటవీధి, బెజవాడ.

G. R. Gupta, Kottapeta Street, BezWada.

చెల్లు పెని రి కె కవు ఔషధములు

ఈ క్రింద చెల్లుపెని రి కె కవు ఔషధములు శరీరకాత్మకమునకు, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా నైపుణ్యచే రసాయన శాస్త్రజ్ఞులచే శాస్త్రపరీక్షానామసారము యేర్పరుపబడినది.

మా ఔషధముల తయారుచేయు కాలలో వలసిన సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తు సామగ్రి యంతయుగలదు. అచట మూలికలు కృత్రికాత్మకము, రసాయన శాస్త్ర పరీక్ష, భూ తద్దముగుండ గూడ పరీక్షింపబడును. అచట డి. సి. స్టాండ్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలికలు విశ్లేషణ రగును. కావున యీ ఔషధములు పాణిధర్మతయన్న, నమ్మకమున్న యేమాత్రమున ఆమోదించ నక్కరలేదు.

డాక్టరు య్యాన్సు సిరపు

సిరపు షెరి ఫాస్ఫేట్స్ కాంపాండు క్విన్లెను యెట్స్ క్వియా

ఈసిరపు డాక్టరు య్యాన్సుపద్ధతి ననుసరించి వివరఫాస్ఫేటులు, క్వెస్, స్క్వియా యిన్నయింటేసి దివ్యముగ తయారు చేయబడినది.

ఈ ఔషధము అతి ఉష్ణప్రదేశములలోగాని యిండియాలో నుండుటవలన గలగు దుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును, మానసిక దేశహబాధగాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధికెక్కిన దివ్యౌషధము.

వెల పెద్ద బుడ్డి రు 2-8-0 మిడియన్ వెల బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కె మి షెరి ఫాస్ఫేట్స్

ఇది షెరి, లైము, పోటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు

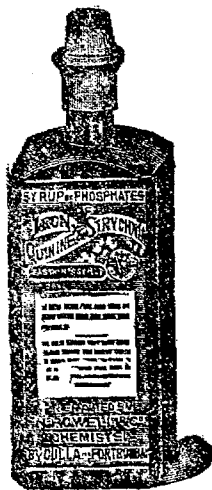
శుభ్రముగనుండును. అడుగున సత్తుయేమియు నుండదు. ఫిలడెల్ఫియా యెడ్వర్డు పారిషాగారు చెప్పిన ఫాస్ఫేట్ ప్రకారము తయారుకాబడినది.

ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచి యౌషధము. రుచివానుండును. మంచిరక్త వృద్ధిగావించి నెరుములకు పుష్టినిచ్చును.

వెద్ద బుడ్డి రు 1-12-0, మిడియన్ రు 1-0-0, చిన్న బుడ్డి 10 అణాలు.

గ్రహము కంపెనీవారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయుడు.

N. POWELL & Co. Manufacturing Chemists, Bombay.

అరటిపండు అరటికాయ

అంతయు బలమే

అసారపదార్థము లేనేలేదు

(వెదరుమూడి శేషగిరిరావు గారు)

మనము తిను పదార్థములందు సారము కొద్దిగను తుక్కు హెచ్చుగ నుండును. చెరుకువందలి రసము సారము; పిప్పి తుక్కు. మనము భుజించిన పదార్థములలో సారము రక్తముగను అసారము మలముగను మారును గాన తినిన తిండినిబట్టి గాక ఆసారమునందలి సారపదార్థాధిక్యతనుబట్టి శోక్తకు బలాధిక్యము కలుగుచుండును. గాననే మనము రుచిరహితముగాక బలమురహిత సారపదార్థములనే భుజించుచుండవలెను. వశిష్టమునకుంటే గోధుమపదార్థములందు సార వధిక్యము. మనము కూరలు పచ్చళ్లు ఊరగాయలు పిండివంటలు మున్నగు వానిని అన్నముతో మిశ్రమముచేసి తినుచుండుము. తద్వేదబియ్యపు అన్నము దిను వానికి మంచి ఆహారపుష్టి కలదని సంతసించుచుండుము అది పొరబాటు. మనము కలగలుపుగా భుజించుట కలవాటుపడి యున్నాము. ఇప్పుడు నాటకము లాడువారు భౌషకంజెను, వాక్యావకముకంటెను, అర్థ ప్రకటనముకంటెను, రసానభవ ప్రదర్శనముకంటెను, ముఖవికాసముకంటెను, అన్నిటికంటెను గూడ సంగీతము నెట్లు ప్రధానముగా చూచుచున్నారో, మన మును అటులే ఆరోగ్యమునకంటెను శ్రేష్ఠ క్షికంటెను, బల సంపాదనముకంటెను, ప్రాణశక్తిగ్రహణముకంటెను రుచికే ఎక్కువ ప్రాధాన్యము నిచ్చియున్నాము. ఒక్క తీపిగాని ఒక్క కారమునుగాని ఒక్క పులుపునుగాని మనము తినవలెను. మనకు మొగము మెత్తును. ఆవకాయ అన్నమునకు అరటిపండు మామిడిపండు, ఒబ్బట్టు దోసకాయపచ్చడి, కన్నుని కందిపప్పుకు ఊరు మెరపకాయ, లడ్డూలకు పకోడీలు, యారితిగా తోడు లేక కడి లోకపాడు. కావుననే కాఫీ హోటళ్లలో ఒక కారము ఒక తిప్పియైన కనీస ముండితీరవలెను. ఉష్ణ-కారము-ఆన - మెంతి - ఇంగువ - చింతపండు - మిరియాలు మున్నగు పదార్థములను చేర్చిగాని ఏ పదార్థమున వండదు. అట్లు వండిన పిచ్చట్టు మరల కలగలుపులుండవలెను. చిత్రాన్నము, దధిన్నము, శర్కరపాంకతి, వాంగీభాతు, ఆలూభాతు మున్నగు వంటకములలో ఎన్నియోపదార్థములు మిశ్రమము లగుచుండును. ఈ పదార్థములన్నియు సారము నిచ్చునవికావు వీనిలో చాలవరకు శరీరమునకు హాని చేయునవియే యుండును. మేలు చేయునవి అత్యల్పముగా నుండును. అట్టి మేలుచేయునవిగూడ కలగలుపు వలన తిను నుంచిగణమును పోగొట్టుకొనును. సజ్జనుడు దుర్జన సహవాసమున హానికర డైసెస్టే మంచిపదార్థములుగూడ చెడు పదార్థముల సమ్మేళనమున హానికరములే అగుచున్నవి. అందులో రుచియందలి వ్యాపాహములను జిహ్వచాపల్యమును పట్ట జాలక కడుపుమితి తెలియకుండ పొట్టు పగులునట్లు తినుట కలవాటుపడటచే అది శరీరముకాక మరీకొంత హాని శరీరమునకు కలుగుచుండును. ఎప్పుడు నోకకడి ఎక్కువయే పోవును గాని తగ్గుట ఎన్నిటికిని జరుగదు. అట్లయ్యు నోక నాడు పండుగయో పర్వమో అగుటచే ఉదయమున పిండివంటలతో కడుపునిండ తిని సాయంకాలము వరకును భుక్త్యాసమువలన కదల జాలకున్నవాడు గూడ సాయంకాలము మరల విస్తరికడకు కిద్దరుగునేగాని అన్నశోభమునకు ఒకపూట యైన కొంత విశ్రాంతియి త్రేయని ఆలోచింపడు. వచ్చినవాడు లభ్యువుగ భుజించి లేచునా? చారు అన్నముమాత్రమే తినెద నని వచ్చుచుగాని పదార్థముల చూచిన తన నియమమును మరచి పూర్తిగా పట్టు పట్టును. మధ్యాహ్నము మిగిలిన పిండివంటలనుగూడ మరల భుజించును. ఇందులకు కడ్డించువారి బలవంతము కొంతతోడు. మొగమోటు మేకా యనియు కలలోభవ్యముచే సరిగ కట్టిపలేదను కొందుకోయనియు ప్రేమాధిక్యముకలసను తరిమి తరిమి కడ్డించు చుండురు. భయ వెట్టియో బ్రతిమాలియో తినిపించెదరు. విస్తరిలో వేసినవానిని పాశవేయగూడదని ఎటో శ్రమపడి ఖోక్త కడుపున కుక్కుకొనును. అందువలన కలుగు హానిని కడ్డించువాడును భుజించు వాడును గూడ గ్రహింపకున్నారు. "హిల్ ఫుక్ మిక్ ఫుక్" అను వాక్యములనుగూర్చిన కథలున్నవి. వినుచుండుముగాని వాని నాద రించుటమాత్రము కల్ల. వంకాయకూర తినగూడదని పురాణము చదువుచు వేషిస పొరాజీకుడు రాత్రి తనభార్య వంకాయకూర వండలేదని మండిపడినట్లు భర్తవస్తువుల నేకగుపు నెట్లువారు మాత్రము అవిధమున నడుచుకొనట కల్ల. గాన భోజనవిషయ మున పదింపదిగ ననుక్షణమును హెచ్చరింపవలసి వచ్చుచున్నది. గాంధీ మహాత్ముడు యీ విందులను గూర్చియు జిహ్వచాపల్య మునుగూర్చియు ఆరోగ్యసాధని యను గ్రంథమున నిష్కర్ష గా వ్రాసియున్నాడు. సార వధిక్యముగా గల పదార్థములను మిత ముగా భుజించిన నది సులభముగ జీర్ణమై అంతయు రక్తముగ నే పరిణమించును. సారరహితమగు పదార్థము నశికముగ మితి ఎరుగకుండ తినినచో నది జీర్ణముగాక వ్యాధి కలుగును. అందు సారమే లేనందున రక్తముక్రింద మారక మలముక్రిందనే మాడు ను. అందువలన శరీరమునకు బలము కలుగక నీరస వధిక్యమగును.

పచనము చేయ నక్కరలేకుండ భుజించవలసిన కందముల ఫల కాశములను సారపదార్థ వధిక్యముగ నుండును కానిలో

ఫలములు లుప్తములు. కలచని రసముతో నిండిన ఫలములు శ్రేష్ఠ రసములు. కమలా, నారింజ, నిమ్మ, పండ్ల రసముల మామిడి బజ్జాయి నారింజ, చెరుకు, మున్నగునవి వీనిలో చేరెను. సీమ రేగు, రేగు, కొత్తమామిడి, అట్టి, పండ్ల, మున్నగునవి రెండవ రకము. బాదం, పెరు నెరగ, జీడిపప్పు, కొబ్బరి మున్నగునవిగూడ నిట్టివే. దోసకాయ, కరుబూజుకాయ, పచ్చికాయ మున్నగు నవిగూడ చండనండ్ల భుజంపదగినవిగా నున్నవి. ధాన్యము లన్నిటిలో గోధుమల శ్రేష్ఠము. అవి పంచముచేయి భుజంప దగినవి. వేళ్లు దొంపలు తిక్కన కానుకలుగూడ పంచము చేయవలసిన భుజంప వీలులేదు. పాలు, నెయ్యి, వెన్న, పెరుగు, మజ్జిగ మున్నగు గోరసములు కాకావశ్యములలో చేర వని కొందరు వానిని గూడ నిషేధించిరి. నువ్వుల నూనె, కొబ్బరి నూనె, పేరు కా న న నూనె, ఆలి వు ఆయిలు, సరసనూనె యివి నేయికంటె శ్రేష్ఠము లని వారి అభిప్రాయము. వేరుశనగలలో సారపదార్థ మత్యధికముగా నున్న దని పలువురు తెలుపుచున్నారు గాని ఇవియున్న యై తొవ్వడేమును కలిపించునని వీనిని తినుటకు మనవారు చాల భయపడుచుందురు. పచ్చినిమ్మకాయ రసము చాలశ్రేష్ఠము. రో జుకు కనీసము మూడు నిమ్మకాయల నైన తినవలెనని కొందరు వైద్య శాస్త్రజ్ఞులేలు నిర్ధారణగా వ్రాసిరి. గాని నిమ్మకాయ రసము త్రాగిన జలుబుచేయునను దృష్టచు పలువురకు గలదు. నేను రాతిపూట పచ్చి వేరుశనగలను తినుచుంటిని. రోజుకు మూడు నాలుగు నిమ్మకాయలను పలచని నుజ్జి తేలలోను పంచదారపాకములోను అరటిపండ్ల గుజ్జిలోను పిండికొని తినుచుంటిని. వైద్యముచేగాని జలుబుచేగాని నే నేమియును పొధపడుటలేదు. పచ్చి ద్రాక్షపండ్లు ఎండు ద్రాక్షపండ్లును గూడ తినదగినవే.

పలచని రసము ల పండ్లమూత్రమే తినదగిన గాని అరటిపండ్లు కొబ్బరికాయ మున్నగువానిని తినుటదని కొందరు దురకి ప్రాయశాపచున్నారు. కేవలము దుగ్ధులశీతలలోనుండి జీర్ణ శక్తి బూతుగాలేనవారి కట్లు కమలా నారింజ మున్నగు పండ్ల రసము మాత్రమే యిచ్చుట మంచిదగును గాని దాద్యకంతు లగు వారు నిమ్మపండ్లు అరటిపండ్లు కొబ్బరికాయ, బాదం పప్పు, వేరుశనగపప్పు మున్నగు వానిని తినుటకు జడియ నవ సరము లేదు. అన్నిటిని పచ్చివానినే తినవలెను. ఉడికించిగాని వేయించిగాని తినుట రెండవరకము. అట్లు చేయగానే దాని యందు గల శ్రేష్ఠత్వము తగ్గిపోవును.

అరటి పండ్లు

“అరటిపండ్లనుగూర్చి యిటీవల వస్తుత్వవేత్త జరిగినది. గొప్ప అవభావముగల శాస్త్రజ్ఞులును (పవీరులు నట్లుపరిశోధించి అరటిపండ్లను దంతయు సాంఘేగాని అసారపదార్థము లేనే లేదని నిర్ధారణ చేసిరి. “ఎత్తుకు ఎత్తు పుష్పిని కలుగచేయుటలో ఏవదార్థమునుగూడ అరటిపండ్లకు సరిరాదు. ఆఫ్రికాలో సరో వరముల పరిసరమునందును మధ్య ఆమెరికాలో కొన్ని భాగము లందును ప్రజలు కేవలము అరటిపండ్లను అరటికాయలను తిని బ్రదుకుచున్నారు. జ్యూసీ యాధ్వనమయమున యూరోపు మధ్యదేశమునందు వెక్కుమంది అరటిపండ్లతో చేయబడిన వస్తువుల నే ముఖ్యముగా వాడుచుండిరి. వారి కింతవస్తువు లపుడు లభించకపోవునుండెను. అరటిపండ్లను పలువిధములగు ఆహార పదార్థముగా చేయవచ్చును.”

అవి యొకపరిక్రమికపుక్తికయందు ప్రకటింపబడిన అరటిపండ్ల గుజ్జిలో నిమ్మకాయరసమును పిండిన మంచి రుచి కరమును ఆరోగ్యకరము నగు పచ్చడి యగును. గోధుమపిండిని గాని రసముగాని తెచ్చి అరటిపండ్లు ముక్కలను ద్రాక్షపండ్లను చేసి ముద్దచేసి కొట్టెగాని మాల్వాగాని చేసేతినిన మంచి రుచి కరమును బలకరము నగును. హిందూదేశమున అరటితోటలు చాల హెచ్చుగా నున్నవి. చునవా రరటిపండ్లను విస్తారముగా నుపయోగించుచునే యున్నాడు గాని దానియం దిట్టి మహిమ కలదని తెలిసినవారిసంఖ్య మాత్ర మత్యల్పము. అరటిపండ్లనా రోగ్యకరము లను దరఖిప్రాయము పలువురకు గలదు. అరటిపండ్లనుగాని దేనిగాని మితముగా చాలనపటితినినచో నులభముగా జీర్ణమగును. భోజనవిధానమునుగూర్చి గాంధీ మహాత్ముడు, ర ఘు నాథ రా య స్వామి (నూల్టాను), గోవింద రావుగారు (తిరువల్లిక్కేణి), ప్రొఫెసరు మోహనునాయుడు గారు మున్నగు ననుభవజ్ఞులు పలువురు విపులముగ తెలిపియు న్నారు. మొదటికాదర్థము వ్రాసిన గ్రంథములు విక్రయమునకు లభించుచున్నవి. గాంధీమహాత్ముడు వ్రాసిన గ్రంథమును పలు వురు తెలుగుచేసియున్నారు. స్వామి వ్రాసిన గ్రంథ మంగ్ల భాషలోనున్నది. తిరువల్లిక్కేణి కల్పతేలివీధిలో నెం 10 రు కృష్ణ మందిరమున నున్న శ్రీయుత వాణానీ సూర్యారావుపంతులు గారికి వ్రాసిన “వైస్సెలఫ్ నెల్స్” అను నాగ్రంథము లభించును.

జహ్వోద్రయమును జయించుట చాలకష్టము. గాని దీనిని గెలిచినవారికి తిక్కినవిషయములను గెలుచుట తడు నులభము. కావశ్రోధారుల ప్రాబల్యతైజ్యము లాహారమును బట్టి యేర్పడుచున్నవి గాన మొదట సాత్వికాహారభోజనము నభ్యసించి జహ్వోద్రయమును జయించి జహ్వోచాపర్యము నదం చువారికి కల్కినవానిని జయించుటయు అరివట్టవిజయమును జితేంద్రియత్వమును డిద్ధ్యతేజస్సుకయు నులభముగా లభిం చును. శ్రీ సీతారామచంద్ర కటాక్షం.

వేమూరు వేంకటకృష్ణమ నెట్టి ఆన్డ్ సన్స్ వారిచే ప్రకటింపబడిన

ఆంధ్ర గంధ్రము లన్నియు

ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి ఆన్డ్ కంపెనీ వారిచే విక్రయింపబడును.

నెం. 286, అప్పా బిల్ డింగు, చైనాబజారుకోడ్డు, మదరాసు.

క్యాటలాగు ఉచితము

ఈ పుస్తకమునందు అతిసుందరమైన 115 పటము లున్నవి.

శ్రీవాల్మీకి రామాయణము ఆంధ్ర వచనము.

సంపూర్ణము 9 సంపుటములు: ౯ భాగములు ఏకకాలమున కొనువారికి రూ. ౧౧ ౦ ౦

సంపూర్ణము 3 సంపుటములు: బాల, అయోధ్యా కాండములు- ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦

ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందర కాండములు- ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦

యుద్ధ కాండము-మూడు భాగములు, ౧ సంపుటము ౪ ౪ ౦

శ్రీరామ కాలనిర్ణయము ౦ ౮ ౦

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రణాలయము, మదరాసు. (1)

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras

మా ఫౌండ్రీ మర్కు-షాపు తయారైనవి

బీడు పోత మెషీనుపనులు యావత్తు చేయబడును.

కొనులు షెల్లర్లు యెక్స్ ప్రిక్కులు హల్లరు సామానులు వగైరాలు సిద్ధముగా నుండును.

ప్రావైటరు కొతా సూర్యనారాయణ

ఇండియన్ కామర్సు అండు ఇండస్ట్రీసు కంపెనీ, 40 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

నవలలు	కథలు	పురాణేతిహాససార సంగ్రహము
శృంగారవాణిక - గొప్పనవల 1 0 0	శృంగారవాణిక - గొప్పనవల 1 0 0	ఇహపరముల విషయము 840 (ప్రధానాంశముల గురించి.)
వీరభూజ - గొప్పచరిత్ర 1 0 0	వీరభూజ - గొప్పచరిత్ర 1 0 0	18 పురాణములు, ఇతిహాసములు, భగవద్గీత మొదలగు
విజయనగరరాజుల కథలు 0 3 0	విజయనగరరాజుల కథలు 0 3 0	గ్రంథములనుండి ఓపికచేసి ఎత్తి వ్రాయబడినది:—
చిత్తూరురాజుల కథలు 0 4 0	చిత్తూరురాజుల కథలు 0 4 0	వెల పోస్టుభర్తులు గాక రు 1-8-0
డిల్లీచక్రవర్తుల కథలు 0 4 0	డిల్లీచక్రవర్తుల కథలు 0 4 0	బుక్క-పట్టణం తిరుమల వెంకటాచార్యులు
గోల్కొండ నవాబుల కథలు 0 2 0	గోల్కొండ నవాబుల కథలు 0 2 0	ఈ రంగాచార్యులు.

0-8-0 ఆకాల పుస్తకములకు తక్కువ పంపము.

కల్యాణవర్ధనీ పరిషత్తు, రాయవరం. (గోదావరజిల్లా)

పాఠశాలను పేట, మచిలీపట్నం. (కృష్ణా డిస్ట్రిక్టు)

శ్రీ త్యాగరాజ హృదయము

సంగీతాభిమానులకు అగత్యముగా కావలసిన యొక గ్రంథము.

ఇది సంగీత సాహిత్య విద్వాంసులైన

కె. వి. శ్రీవాస అయ్యంగారిచే రచియింపబడినది.

ఈ పుస్తకము నుమారు 580 పుటలుగల నాలుగు సంపుటములుగా మంచి గ్లజుకాకితములో ముద్రింపబడి మేలులైందు చేయబడి యుండునది.

4 సంపుటములుగల సెట్టు 1-కి ధర రూ. 16. సంపుటము 1-కి రూ. 4.

మొదటి సంపుటము తయారై యున్నది.

రెండురూపాయలు ముందుగా మా కంపెనీకి పంపి ఆర్డరును రిజిస్టరు చేస్తూ కొనువారికి ఒక సెట్టు 12 రూపాయల కిక్కుబడును. తపాలాభర్తు ప్రత్యేకము.

ఇందలి విషయములు:—మహనీయులగు శ్రీత్యాగరాజ అయ్యంగారిచే రచియింపబడిన కీర్తనములలో 800 కీర్తనములను చక్కబఱచి వానికి అవతారిక, మాలము, ప్రతిపదార్థము, విశేషార్థములును, రాగలక్షణము, స్వర సాహిత్యములును వ్రాయబడియున్నవి.

గాన భాసగర

ఇందు సంగీతశాస్త్ర రహస్యములన్నియును స్వరతాళములతో అనేక కీర్తనలును, స్వరములు, పల్లవులు మొదలగునవిని పాడుటలైన ఉపకరణములును ఇందు గలవు. దేశసరి తాగితములో ముద్రితమైనది. మంచి గ్లజు కాకితములలో ముద్రితమై మేలులైందు చేయబడినది. వెల రూ. 7-0-0.

(147) ఎమ్. ఆది కంపెనీ, ఎస్. ప్ల నేడు, మదరాసు.

అ మె రి కా దే శ ము న ం దు త యా రు చే యు బ డి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

వేరు పొందిన సెప్టిమంగల కత్తితో (3)

వీరే ఔరము చేసికొనుడు

Brownie

ప్రసీ

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

ఇంతవరకు గిల్లెటు రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించ బడలేదు.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి జేయబడిన గిల్లెటు రేజరు

ధర 1-కిరూ. 21-8-0 అంతకు పైగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

BOSTON, U. S. A.

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

సులభము!

మంచి గిల్లెటు కత్తిని రేజరులో నుంచి

సబ్బు తడవి, ఔరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా ఔరము చేయును, ముఖ

ము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అంద

ముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండను, చిర్మ

మునకు మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్ర

ముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా

తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతిచౌక ఒక కత్తి (బ్లెడు) అనేక

ఔరములకు ఉపయోగ పడును.

ERASMIC

(3498)

ఎరాస్మికు నబ్బులు (స్నానమునకు)

దేహసాందర్యమునకు అత్యుత్తముగ తగియున్నవి. అందముగ నుండగోరు వారీరత్నముల కిది యొక ఆహారము, బలము నిచ్చు మందు. దుఃఖములను బాట్రొలి దేహమునకు సువాసన నిచ్చును. దేహముయొక్క కాంతి వర్ధిల్ల గలదు.

ఇటువంటి నబ్బులను జూచి మోసపోకండి!

అన్ని వాపులలో దొరకును.

(3)

POLINES

18 సంవత్సరముల నుండి చాల ప్రసిద్ధి జెందినది.

ఇది ఔషధము గానేరగా మొదలగు అన్ని విధములైన

చులకు గ్యాంబ్రిగా చెప్పబడినది. ఇది మృదస్థమైన

వినమూలికలచేత మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక ఔష

తాను నేనించిన ఔషధమును ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో

వ్యాధిని ఆపును. అయిదు రోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చే

యును. ఇంకొక మించి వ్రాయబడినది. ఒక సీసాచుందు లెస్సెం

చుకొని నేనించిన పీదప గోనలకే అనుభవమువూడ గుణమును

తెలియగలను. పోస్టుచార్జితో సహా బుడ్డి 1 కి రు 8-7-0

లండింటికి రు 6-10-0 మూడింటికి రు 9-12-0 మాత్రమే.

[0403] ఈ త్రైకములు యింగ్లీషులో వ్రాయబడి యుచితము

D. Polines & Co.

Chemists, No. 5 Harimohan Roy Lane

Calcutta.

“గంగా”

క్రొత్తరకపు బరీస్తు వాసన తెల్లము.

చేతి రుమాలుకు తగి యుండును.

ఇండియా, బర్మా, సిలోను లందు అధికముగ వాడబడు చున్నది.

“గంగా” చాల విచిత్రము

గను, సువాసన గలదిగను,

నుండును. వాసన చాల

కాల ముండును. వాసన

విచిత్రముగ నుండక మనో

హరముగ నుండును.

అనేకులు దీని సుగుణము

లను మెచ్చుకొనియున్నారు.

వాసన వైలములలో నిది

అత్యుత్తమ మైనది.

సీసా 1-కి రూ 2-8-0

శ్రీ కృష్ణన్ బ్రదర్స్, 823, తంబు కెట్టిపేడి, మదరాసు.

మలయచందనము

గనేరియా అను పెగోగమునకు తుకారము

తద్యము లేదు. విచిత్రతతో పని లేదు.

ఎటుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మాడు

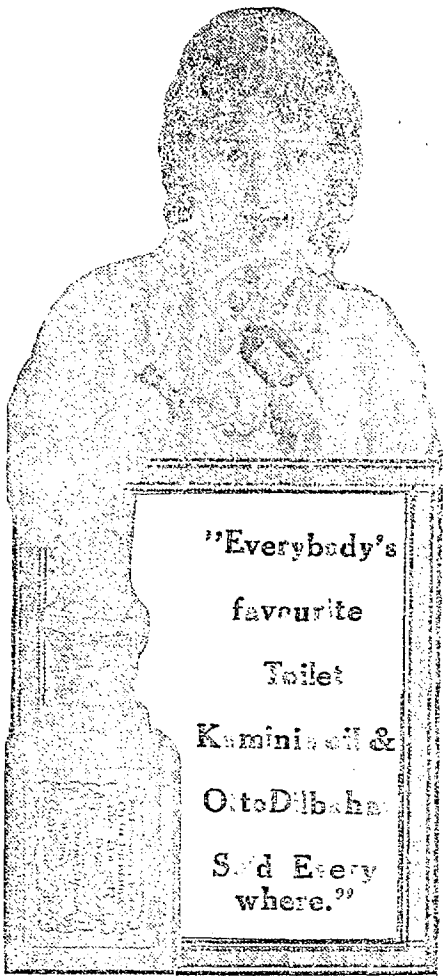
విధముల పెగోగము ను మాడు

తూటలలో మున్నును. శ్రీల కునుమ

వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజౌషధము,

(1251) దర్శి 1 కి రు 2-4-0

గంధర్వ పార్వతి, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

వెంటుకలే అందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దుష్టవర్తనలో ఉండి రాకముననే త్వరపడుదు.

అంతవరకు రానియవచ్చు.

నేడే

కామినీయా నూనెను

నాడుట మొదలు పెట్టుడు.

ఇది విజృంభణ చేయవచ్చు.

వెంటుకల కట్టి కోగ మున్నును, కరో మాండ్ల మున్నును, యిది దివ్యవర్ణము.

వెంటుకలు చిట్టలు గాని, గరుడంగ గాని యుండదు.

మీ వెంటుకలు జరల యెప్పుటి మెత్తనమును గల్గి పట్టుకొని పోయి మెరయించును.

ఈ కోవాననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుడు.

కామినీయా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగ జేయును.

మొదటి 1-కి ఒక రూపాయ. ఏ. ఏ. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలానున్న ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము ఇక్కడనుంచుచున్నది.

ఇది మంచి అమ్మకా రుండవచ్చును, నరకు లమ్మ

వారికర్థము గూడ దొరకును, చుట్టూను.

సోలు ఈ క్రింది:-

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్

కెమికలు కంపెనీ,

155 బామ్బాయ్ రోడ్, బాంబాయి.

(125)

మీరు ముఖ్యము, లేక అత్యంత కావలసినవైన

“కామినీ డిల్ బాహా” కు వ్రాయుడు.

ఇది విజృంభణ చేయవచ్చును. అత్యంత ప్రశంస గుణముగలది.

1/2 కొన్ని బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0

1/4 కొన్ని బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-12-0

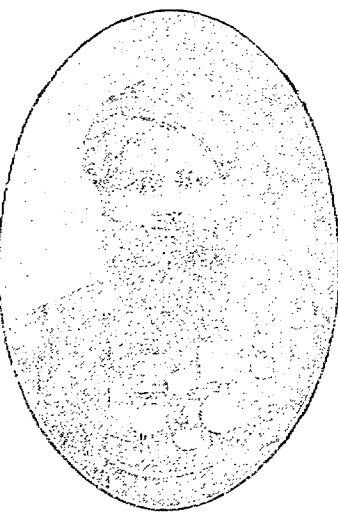
1/8 కొన్ని బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-6-0

కొన్ని చుక్కలు పోలి రుమాలుయందు చల్లిన మిక్కిలి

మనోహరమైన వాసన చుట్టుప్రక్కలకు వ్యాపించును.

శ్రీమాన్ వైద్యరత్న డి. గోపాలాచార్య గారి చే

వైద్య, కలరా మున్నగు ఘోర వ్యాధులకును ఆతిమూలము, మధుమేహము, సెగరోగము, మూత్రము మదమూర్ఛలు, ముట్టుకుట, తుయము, ఉబ్బనము, దగ్గు, శూలనొప్పి, మున్నగు వ్యాధులకును తగిన ఆయుర్వేదావధములును

గర్భిణీ స్త్రీలకును, తదితర స్త్రీలకును, పురుషులకును, ఆరోగ్యదాయకములగు లేహములు, సిరప్సులు, తైలములు వగైరా ఆయుర్వేద దివ్యోషధములు ఇందు గలవు. క్యాటలాగు ఉచితముగా నంపబడును.

సావించబడిన

కెలిగ్రాఫ్ ఆద్రసు:

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

“పండిట్” మద్రాసు. (1045)

నెం. 41, ఆచారపుకొవ్వ, మద్రాసు.

మార్గోన బ్ల్యు

వేపకొట్టులోనుంచి మంచి వైద్యగుణములు యందులో గలవు. చర్మకోగ మున్నటికిని ఇది చాలామందిని దీనిని వాడుటచే ఎక్కి చర్మవ్యాధియు రాదు. వేపనూనెనుండి తయారు చేయబడినది ముత్యని పూర్తిగా పోగొట్టును కాన్సర్, ఇతరవాసన సబ్బులకంటె ఇది మంచి గుణమిచ్చును. ఇందులోను మంచి మువాసనగలదు. ప్రతిదినము ఉపయోగించుటకు తగినది.

ఇందులో జంతువుల క్రొవ్వు కలియబట్టలేదు. హిందూ దేశమందు హిందువులచేతయారు చేయబడుచున్నది.

THE CALCUTTA CHEMICAL COMPANY Ltd. FACTORY BALLYGUNGE, CALCUTTA.

ది కలకత్తా కెమికల్ కంపెనీ (లిమిటెడ్) ఫ్యాక్టరీ, బల్లిగంజి కలకత్తా.

ఈ క్రింది వాసనలను యెత్తకూడదొరకును!

(1) మెసర్సు శ్రీ కృష్ణాబ్రహ్మ, 323 తంబుశెట్టివీధి, మదరాసు.

(2) మిస్టర్, టి. ఎన్. రావు 19, డబ్ల్యూ. ఏ టెంపిల్ రోడ్డు బసవన గుడిపోస్టు, బెంగళూరుసిటి.

(3) మెసర్సు, పి. సర్వేశ్వరరావు, అందునన్ను రాజమండ్రి.

ఓరియంటల్

గవర్న

మెంటు నెక్యూరిటీ

తైఫ్ అన్యరన్ను కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్డాఫీసు, బాంబాయి.

మా నెతయే:- హెచ్. ఎడ్విన్ జోన్సు.

కాపుల యొక్క 5,46,00,000 ప్రకారం యున్నది

1921-వ సంవత్సరము వంటి

వరకు 91,06,338.1

ఇట్లుగా ఇతరులకు అమ్మకా

కెన్సుల మొత్తము 18,62,24,590-11-3

మునుపటికంటె ఇట్లుగా పారినది

కాపులకాపుగా పెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరచుగా పనిచేయుటకు వీలుగా

కావలయును. వారు అనుభవ కాంక్షగ నుండ

కలయును. ధరావత్తు పెల్లించవలయును.

ధరభాన్తు సారములకు యా క్రింది వివాద

మునకు వ్రాయుడు.

673

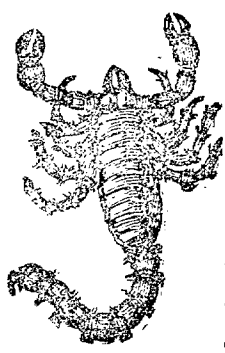
Apply to:-

F. E. Vaid Bag, Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 8, Madras.

భయపడవద్దు

తేలుకుట్టిన తక్షణమే ఈ ఔషధము వాడిన విషమును తీసివేయును. బుడ్డి 1-కి వెల రు 0-8-0. 1 బుడ్డి మొదలు 8 బుడ్డవరకు పోస్టేజీ 0-2-0 రు 4-2-0 చుట్టియార్చరు తేలిన వారికి 1 డజన్ బుడ్డు పోస్టేజీ లేకుండ పంపబడును. పక్షవాతము, పిచ్చు, తువ్వము తుయము, మూలము, అతి

చూతము, గర్భవ్యాధులు మొదలగువాటి కన్నిటికి

సమర్థమైన ఔషధములు గలవు.

క్యాటలాగులకు వ్రాసినచో ఇవాముగా పంపెదము.

మీకు గల బాధలను వ్రాసి మంచి ఔషధమును

భొందుడు. (119-980)

Telegrams- Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj

Rajvaid 152, Harrishn Road,

Calcutta. CALCUTTA.

ఆతంకనిగ్రహఔషధాలయం

స్థాపితము 1881 సం॥

ఈ ఔషధాలయపు ప్రసిద్ధి జెందిన

ఆతంకనిగ్రహమాత్రాలు

వీటిని సేవించి మేలుపొందిన ఆనేకులు మారు

విదవక కోరుచున్నారు. గాన ప్రతిఫలము మీరు

కూడను పొందవలెను అనుట మారోక - ప్రస్తుతం-

తపాలు ఖర్చులు కూడను కోరక పంపబడు

మాయొక్క బాబితాలకు గాను దయచేసివ్రాయుడు.

ఆతంగనిగ్రహఔషధాలయం

(219) 26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసి.